

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

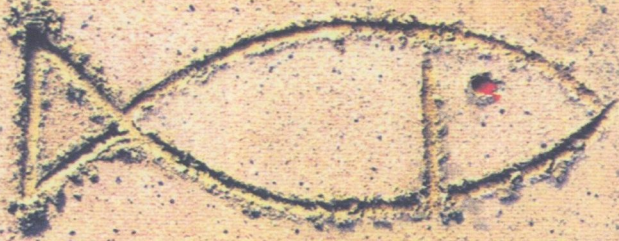
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BİR DE BENİ DİNLEYİN!

NORMAN
MAILER

KİTABIN ORJİNAL ADI

THE GOSPEL ACCORDING
TO THE SON

YAYIN HAKLARI

NORMAN MAILER ©
AKCALI TELİF HAKLARI AJANSI
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET A.Ş.©

BASKI

1. BASIM / MAYIS 2003
AKDENİZ YAYINCILIK A.Ş.
Matbaacılar Sitesi No: 83
Bağcılar - İstanbul

BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET A.Ş.'YE AİTTİR.

ISBN 975 - 21 - 0361 - 8

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu İşhanı
Cağaloğlu - İstanbul

Tel: 0.212.513 63 65 / 526 80 12
0.212.520 62 46 / 513 65 18

Faks: 0.212.526 80 11

<http://www.altinkitaplar.com.tr>
info@altinkitaplar.com.tr

BİR DE BENİ DİNLEYİN!

NORMAN
MAILER

TÜRKÇESİ : SUZAN CENANİ ALIOĞLU

Ücretsiz PDF Kitap

<https://rantey.org>

*Susan, Danielle, Elizabeth, Kate, Michael, Stephen,
Maggie, Matthew ve John Buffalo'ya*

1

O günlerde Yahya tarafından Şeria Irmağı'nda vaftiz edilmek üzere Nasıra kentinden gelen bendim. Markos, Yeni Ahit'in ikinci kitabında suya daldığım anda cennetin kapılarının açıldığını ve "tıpkı güvercin gibi alçalan bir ruh" gördüğümü yazıyor. Kudretli bir ses şöyle konuştu: "Sen benim çok değer verdiğim sevgili oğlumsun." Sonra ruh beni ıssız bir çölün ortasına bıraktı, orada kırk gün kaldım ve Şeytan tarafından sınandım.

Markos'un İncil'inin yanlış olduğunu söylemek istemiyorum ama bazı bölümleri son derece abartılı. Ağzımdan asla çıkmamış sözleri tarafımdan söylenmiş gibi aktaran ve öfkeden kıpkırmızı keşilebildiğinin halde beni yumuşak huylu biri olarak tanımlayan Matta, Luka ve Yuhanna'ya daha da az güveniyorum. Onlar kitaplarını ben gittikten yıllar sonra yazdılar ve yalnızca yaşlı, çok yaşlı adamlardan duyduklarını aktardılar. Kökleri yerinden sökülmüş, rüzgâr-

da savrulan bir çalılığa dayanmak ne kadar eminse bu anlatılar da işte o kadar emin.

İşte bu nedenle kendi öykümü anlatmak istiyorum. Sözlerimin bu kâğıda nasıl ulaştığını merak edenler varsa, bunu küçük bir mucize olarak algılasınlar. (Ne de olsa benim İncil'im de mucizelerden söz edecek.) Yine de gerçekten fazla uzaklaşmamayı umuyorum. Markos, Matta, Luka ve Yuhanna cemaatlerini genişletmeyi amaçladılar. Aynı şey başka adamlar tarafından yazılmış olan İncil'ler için de geçerli. Bu yazarların bazıları yalnızca ölümünden sonra benim yolumu seçen Yahudilerle konuştular, bazıları ise Yahudilerden nefret eden ama bana inanan putperestlere hitap ettiler. Her biri öncelikle kendi kilisesini güçlendirmeyi amaçladıklarından gerçek olanla gerçek olmayanı birbirine karıştırmaları bir yerde kaçınılmazdı. Zaman içersinde bütün bu kiliselerden bir tanesi ayakta kalmayı başardı ve bu kilise yalnızca dört tane İncil'i seçerek geri kalanlarını "kusursuz ve kutsal cümlelerin" yanında "utanmaz yalanlara" yer vermekle suçladı.

Gerçek olan şu ki, İncil'lerin sayısı dört değil de kırk bile olsa, bunun yeterli olmadığıdır. Gerçek bazı bölümlerde açık açık anlatıldığı halde, bazı bölümlerde derinliklerde gizli kalıyor çünkü. Benim anlatacağım öykü basit bir öykü olmadığı gibi pek çok beklenmedik olayla dolu, ama anımsayabildiğim kadarıyla yalnızca gerçeklerden ibaret.

2

On dört yıl boyunca on kişiyle birlikte marangoz Yusuf'un yanında çıraklık yaptım. Yeni gelenlere verilen ilk iş kesilen ağaç gövdelerini yarmaktı. Baltalarımızın tepesiyle kesikleri kullanarak kütükleri ilk önce uzunlamasına yarıyorduk. Daha sonra kütüğü parçalara ayırmayı sürdürüyor ve bir gövdeden çok sayıda işlenmemiş kalas elde ediyorduk. Keskiyi doğru kullanmak büyük ustalık gerektiriyordu. Daha sonra kalasları özenle rendeleyerek, onlara biçim veriyorduk.

Odunla içsel bir bağlantı kurmak da hiç kolay değildi. Cennet bahçesindeki ağacın elmalarının iyi ve kötü hakkında bilgi sahibi olduklarını hiçbirimiz unutamıyorduk; bazen iyi ve kötü hâlâ ağaçta gizliymiş gibi geliyordu bize. Günlerce emek verilmiş güzel bir parça en ufak bir hatada alete ihanet edebiliyordu ve bazen de kalaslar adeta kendi kendilerine parlıyorlardı. İşlenmemiş bir kalas

parçasının iyi ve kötü ile ilgili bildiklerine dayanarak (özellikle de sonuncusunu arzulayarak) hareket ettiğine bile inanmaya başlamıştım. Ama sanırım hiçbir kötü adam, yapraklarının sararmasına neden olmadan bir ağacın yanından geçemez.

Yine de işini iyi yapmak bilgeliğe ulaşmak için iyi bir yoldu. Başarılı bir sandığın kokusu beni sevindiriyordu ve ağacın damarları ile elim arasındaki ince ruhu duyumsayabiliyordum. Bunu daha başka nasıl ifade edebileceğimi bilemiyorum. Aile arasında bu tür konular üzerinde konuşmazdık. Yahudi tarikatları içersinde tek bir Tanrı'ya en sıkı bağlı Essenelerden olan ailem, birden fazla Tanrı'ya ibadet eden Roma dinlerini küçümserdi. Bu nedenle ailemle odunun ruhu üzerinde konuşmam olanaksızdı. Bu putperestlikti ve ben annemin kocası marangoz Yusuf gibi dindar biri olmam için yetiştirilmiştim. Yusuf çalışmadığı zamanlar beyaz entariler giyerdi ve kuyumuzun su seviyesi düşük olduğu zamanlarda dahi onları sık sık yıkardı. Essene Tarikatı'nın her üyesi temizliğe çok büyük önem vermek zorundaydı.

Bu nedenle de bizler ender olarak evlenirdik ve erkekler karılarıyla yalnızca Tanrı onlara çocuk sahibi olmayı buyurduğu zamanlar yatarlardı. Essene Tarikatı'na bağlı olmayan diğer Yahudi kavimleri, eğer daha fazla insanı inancımıza bağlayamazsak, soyumuzun (yakında!) tükeneceğini söylerlerdi.

Bu nedenle anlaşılması gereken nokta: Bana kadınları izlemem hatta yakınlarına bile yanaşmamam öğretildi. Bizler Tanrı'nın savaşçıları olarak yaşamalıydık. Bu tür fiiller bizi amacımızdan sapıtıracaksa kadınlarla yatmamalıydık. Bu savaş bir ömür boyu sürdüğü halde, insanlar bu kuralı yasa kabul ederek yaşarlardı.

3

Yirmi yedi yaşımdayken çıraklık dönemim sona erdi, usta oldum, ama yine de Yusuf’la çalışmaya devam ettim. Daha gençken diğer çıraklar onu babam olarak bildikleri için beni kıskanırlardı, oysa onlara Yusuf’un tüm çıraklarına işine gösterdiği saygıyı göstererek Tanrı’ya hizmet ettiğini söyleyebilirdim. Kendimi işime iyice kaptırdığım zamanlar Yusuf başını evetlercesine sallayarak şöyle derdi: “Eğer Tanrı bunu isteseydi çok iyi bir marangoz olabilirdin.” Yusuf ne demek istiyordu? Bu tür sözler söylediğinde sanki gizlediği bir sır varmış gibi başını öte yana çevirip dudaklarını birbirlerine kenetlerdi.

Yaşlandığında hafızası zayıflamıştı ve ben on iki yaşımdayken bana bu sırrı, doğumumla ilgili gerçekleri anlatmış olduğunu artık anımsayamıyordum. Bense hemen hemen hiçbir şey anımsayamıyordum, çünkü bana bu olayı İsrail’deki Büyük Tapınak’tan Nasıra’ya geri dönerken yolda anlatmıştı. Öğrendiklerime yavaş yavaş bir çocuğun

algı gücünü allak bullak edecek şeyler olduğundan, eve döndükten kısa bir süre sonra ateşlenip uzunca bir süre yatmışım. Yusuf'un bütün anlattıkları belleğimden uçup gitmişti sanki. Bugünse bunları unutmamın nedeninin ateş değil, anımsamak istememem olduğunu düşünüyorum. Bana on iki yaşımıdayken anlattıklarını tam on sekiz yıl sonra otuz yaşında, Yusuf'un yasını tutarken anımsadım.

O yıllarda ailem Nasıra'da yaşayan varlıklı ve yoksul tüm Es-sene aileleriyle birlikte Fısıh Bayramı'ndan bir hafta önce Kudüs'e doğru yaya olarak yola çıkardı. Hepimiz beyazlar giyerdik ve sayı olarak, yol boyunca soyguncuların saldırısına uğramaktan korkmayacak kadar kalabalık olurduk. Nasıra ve Kudüs arasındaki tepe, vadi ve çöllerde güneşin doğuşundan batışına dek sürdürdüğümüz yolculuk tam üç gün sürerdi. Ne var ki, on ikinci yaş gününden sonra oraya bir daha hiç gitmedik.

Bu son ziyaretim sırasında eve dönüş yolunda, ailem tam Kudüs'ün son kapısından çıkarken alaydan gizlice ayrılarak, Büyük Tapınak'a geri koşmuşum. Nasıra'lı tüm çocuklar hep bir arada bulunduklarından, annem yokluğumu ertesi sabaha dek fark etmemişti.

Meryem ile Yusuf beni dost, akraba ve komşularının arasında bulamayınca, aceleyle Büyük Tapınak'a geri dönmüş ve beni avlulardan birisinde bir sürü vaiz ve doktorun arasında bulmuşlardı. Anne ve babam bu bilge adamların arasında yalnızca rahatça oturmakla kalmayıp onlarla sohbet ettiğimi gördüklerinde çok şaşırılmışlardı.

Yusuf ve Meryem'e göre söylediklerim bir peygamberin sözleriydi: Bu bir mucizeydi.

Yusuf'un ölümünden sonra vaaz vermem gerektiğine kanaat getirerek, anneme on sekiz yıl önce Büyük Tapınak'ta neler söylediğimi sordum. Ne var ki, annem bana yalnızca söylediklerimin,

kendisinin tekrarlayamayacağı kadar kutsal sözler olduğunu ve Tanrı'nın adını yüksek sesle telaffuz edemeyeceğini söyledi. Ve anemin ricamı geri çevirdiği o an hafızam yerine geldi ve hatırladıklarım bana büyük bir mutluluk verdi.

Peki öyleyse ne söylemiştim? Dile getirmiş olduğum düşüncelerim kutsal olduğu kadar anlaşılması zordu. Çünkü o yıllarda havralardaki bilge kişiler birbirleriyle Söz üzerinde tartışmayı öğrenmişlerdi. Söz her zaman Tanrı'nın yanında olmuş muydu?

Daha sonra Yuhanna'nın İncil'i şöyle başlayacaktı: "Başlangıçta Söz vardı ve Söz Tanrı'yla birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı." Ama bu ben gittikten uzun yıllar sonra yazıldı. Ben on iki yaşındayken bu soru hâlâ tartışma konusuydu. Tanrı etimizi hayvan etine mi benzetmişti, yoksa bizi Söz'üyle mi yaratmıştı?

Artık bilge kişilere Söz'ün başlangıçta suda yaşadığını, soğuk bir kış sabahında ağzımızdan bir bulut içinde çıkan sözlerimizi taşıyan soluk gibi su yüzüne çıktığını anlattığımı anımsayabiliyordum. Ancak bulutlar aynı zamanda yağmuru da getirirler demiştim, böylelikle Söz soluğumuzun suyunda yaşar. Bu nedenle de biz Tanrı'ya aitiz. Çünkü tıpkı tüm ırmakların denize kavuşması gibi, bildiğimiz tüm sular O'na aittir.

İşte o an papazlardan birisi anneme şöyle demişti: "Bugüne dek bir delikanlının bu kadar bilge konuştuğunu hiç duymadık." Sanıyorum Yusuf'un Nasıra'ya dönerken doğumumla ilgili öyküyü anlatmasının nedeni de işte bu övgüydü.

İlderdeki sayfalarda, otuz yaşında Yusuf'un mezarının başında dua ederken bu öykünün nasıl hafızama geri geldiğini anlatacağım. Gerçekten de dua ederken, bana gerçek babam olmadığını söylediği an yüzünde beliren acı dolu ifade belirmisti gözümün önünde.

4

Ben doğmadan önce Yusuf dul bir adamdı. Annemle aralarındaki yaş farkı oldukça büyük olduğu halde ondan kendisiyle evlenmesini istedi. Essene Tarikatı üyesi olduğundan, aralarındaki yaş farkına her zaman saygı göstereceğini açıkladı: Onu korumak için başlangıçta hamisi olacak, daha sonra da evleneceklerdi. Annem bunu onayladı. Ve Yusuf bekledi.

Ancak gecelerden bir gece Cebrail annemin yatak odasına geldi. Meryem'in Yusuf'a anlattığına göre bu Melek şöyle konuştu: "Tanrı seninle. Kadınların arasından sen kutsandın."

Annem de tıpkı Yusuf gibi Essene inancına bağlıydı. Ahlakı kendi güvenliği için birinci duvarın dışına ikinci bir duvar örmüştü. Ne var ki, beyaz giysisi tıpkı ay gibi ışıldayan meleğin ışığı bu duvarı da delmeyi başarmıştı. Bu ışığın etkisiyle, sevgi ve hayranlıkla ürperdi. Bayılmak üzereydi.

Melek konuştu: “Sen Tanrı’nın lütfuna eriştin Meryem. Rahmine bir tohum düşecek ve dünyaya bir oğul getireceksin. Adını İsa koy. O büyük olacak ve kendisine En Yüce Olan’ın Oğlu denecek.” Bu sözler Luka’nın İncil’inden alınma, ama anneme göre Melek bu kadar çok konuşmamıştı. Her neyse, (tek bir an için bile olsa) Yüce Tanrı’nın heybetini görmüş ve göğsünde duyduğu ilahi kıpırtıyla bir bebek taşıdığını anlamıştı. Havanın kokusu tüm bahçelerden daha tatlıydı. Sonra Melek gitti. Annemin eline bile dokunmamıştı.

Yusuf annemin hamile olduğunu öğrendiğinde kendisini yerden yere atıp ağlamaya başladı. “Ona ya da bana hangi duanın hayrını dokunabilir?” diye sordu. “O bakireydi ve ben onu koruyamadım.”

Sonra Yusuf aniden öfkeye kapılarak sordu: “Böyle bir utancı başına nasıl sarabildin?”

Meryem ağlamaya başladı. “Ben suçsuzum,” diye açıkladı. “Ve elime asla bir erkek eli değmedi.”

Yusuf ne yapacağını bilmez haldeydi. Bu günahı örtbas etmek yasalara karşı gelmek olacaktı. Ama bu durumu Essene rahiplerine açıkladığı takdirde Meryem taşlanarak idam edilecekti. Kendi kendisine şöyle dedi. “Onu sessiz sedasızca yanımdan uzaklaştıracam.”

Bu nedenle Yusuf onu batıdaki tepelerde yaşayan akrabalarının yanında saklamak üzere planlar yapmaya koyuldu. Ne var ki, Meryem doğudaki tepelerde yaşayan kuzini Elizabet’i ziyarete gitti, çünkü Elizabet altı aylık hamileydi. Ve Meryem uzaklardayken Yusuf gece uykusunda bir ses duydu: “O genç kadını eşin olarak kabul et. Çünkü o bir erkekten hamile değil ve oğlu da kutsanmıştır.”

Yusuf uyandığında evliliğın zorunlu olduğına kanaat getirmişti. Meryem, Nasıra'ya döner dönmez onunla evlendiyse de, yüreğı hâlâ kuşku doluydu. Yusuf onu hiç tanımamıştı ve ben doğana dek de tanımak için hiçbir arzu duymadı. Ve adımı İsa koydular. Nasıra'nın biraz kaba şivesiyle Yesua diyorlardı. Vaftizci Yahya'yı ziyarette gittiğim, onun tarafından vaftiz edildiğim ıssız dağın tepesinde kırk gün geçirdiğim zaman da adım böyleydi. Ne var ki, o günlere gelmeden önce daha anlatılacak çok şey var ve bunun bir bölümü de doğumumdan önce olanlarla ilgili.

5

Yusuf, Kral Süleyman'ın babası Kral Davut'un soyundan geldiğini iddia ettiği atalarıyla övünç duyuyordu. Bu nedenle de karısının çocuğunu hem Kral Davut'un, hem de kendisinin doğduğu kent olan Beytlehem'de dünyaya getirmesini istiyordu.

Meryem hamileliği oldukça ilerlediği ve yolculuk üç gün süreceği halde Nasıra kentinden Beytlehem'e gitme konusunda son derece istekliydi, çünkü o da kocasının atalarıyla övünç duyuyordu. Bu yolculuğa çıkmamızın asıl nedeni işte bu ve ölgün bir mum ışığı altında bir ahır yemliğinde doğmuş olduğum da doğru. Herkesin bildiği gibi handa boş oda kalmamıştı.

Birkaç çoban bölgedeki kırlarda otlayan sürülerini bekliyorlardı ve ben doğduktan kısa bir süre sonra yemliğin başına geldiler. Bir melek onlara görünerek ahırını işaret etmiş ve şöyle demişti: “Bu-

gün size, Davut'un kentinde bir Kurtarıcı doğdu. Bu, Rab olan Mesih'tir."

Çobanlar birçok kadın ve erkeğe kendilerine görünen melekten söz ettiler ve böylece Beytlehem'de kutsal bir doğum gerçekleştiği haberi İsrail Kralı Hiroides'in kulağına kadar gitti. Hiroides başında meleklerin nöbet tuttuğu bir bebeğin büyüdüğünde kral olabileceğini düşündü hemen. Ve istediği en son şey yeni bir kraldı.

6

Benim doğduğum yıl Hiroides yaşlı bir adamdı. Halk artık onu İsrail'in en büyük savaşçısı diye anmıyordu. Ne var ki, gençliğinde o kadar çok zafer kazanmış ve bu da içini öylesine büyük bir arzuya doldurmuştu ki, on kadınla evlenmişti.

İsrail halkı onu sevmiyordu. Hiroides Yahudiye'nin güneyinden gelen bir İdumea'lıydı ve sözde Yahudi olduğu halde aslında putperestti. Sezar Roma'dan gönderdiği bir bildiriyle onu İbranilerin hükümdarı ilan etmişti. Hiroides ise buna karşılık olarak Roma kartalının putlarını Büyük Tapınak'ın girişlerine koydurtmuştu; bu da kutsal emirlere karşı yapılmış büyük bir hürmetsizlikti. Ayrıca yaşamı temiz olmayan saatler ve kötü fiillerle doluydu. İçini kemiren kuşku tohumları en sevdiği karısı Mariamne'nin sadakatinden kuşkulanasına yol açmıştı, Hiroides kendisini karısının kısa bir zaman içerisinde aldatacağına inandırmış ve bu nedenle de onu muha-

fızına öldürtmüştü. Bu olaydan sonra Mariamne'nin ardından uzun bir süre yas tutmuş, ondan olan iki oğluna pahalı armağanlar almıştı. Ama oğulları yaptığından dolayı onu bağışlayamamış ve annelerini öldürttüğü için onu öldürmeye çalışmışlardı. Ona tuzaklar kurdurmışlar, yakayı ele verince de kafaları kesilerek idam edilmişlerdi. Roma'da İmparator Augustus şöyle konuşmuştu: "Hirodes'in oğlu olmaktansa domuzu olmak daha iyidir." Bu cümle Yahudiler arasında sık sık tekrarlanırdı.

Daha sonraları Hirodes yaşlandıkça akli gücünü de yitirmeye başladı. Doğumundan haber almasının üzerinden daha bir gün bile geçmeden üç bilge kişiyi özel bir görevle Beytlehem'e gönderdi: "Kutsal çocuğu bulup bana haber verin. Yanına gidip ona tapınayım." Bilge kişiler bu sözlere inanmadılar ama gece de olsa hemen yola çıkmaları gerektiğini biliyorlardı.

Pek uzun olmayan Kudüs yolculuğu sırasında doğuda bir yıldız belirerek başlarının üzerinden geçerek güneye doğru yöneldi. Üç bilge yattığı yemliğe varana dek onu izlediler. Yusuf ile Meryem'in karşısında diz çökerek hürmetlerini ifade ettiler. Matta'nın İncil'inde bu böyle anlatılıyor. Matta aynı zamanda bu üç bilge kişinin onlara altın, tütsü ve mür sunduklarını da iddia ediyor, ama bu doğru olmayabilir. Çünkü ne Meryem, ne de Yusuf bu armağanlardan hiç söz etmediler.

Ne var ki bilge adamların onlara bambaşka değerinde bir armağan vermiş oldukları da doğru: Yusuf'u Hirodes konusunda uyarak, ona bir an önce ülkeyi terk etmesini tavsiye ettiler ve kendileri de yemliği ziyaretlerinden birkaç gün sonra İsrail'den ayrıldılar. Yusuf da birkaç saat sonra oradan ayrıldı. Gece boyunca yola devam ederek Mısır'a vardık.

Hirodes bunun intikamını almakta gecikmedi. Bilge kişiler geriye dönmeyince, benim doğduğum gün doğan erkek bebekleri öldürmeleri emriyle Kudüs'e cellatlar gönderdi. Böylelikle Yeremya Peygamber aracılığıyla bildirilen şu söz yerine gelmiş oldu: "Feryat ve ağlama ve inlemeler."

Hirodes bu olaylardan kısa bir süre sonra öldü. Yusuf, Nasıra'ya geri döndü ve orada anneme iki oğul verdi: Yakup ve Yuhan-na. Birbirimize karşı olan sevgimiz lanetliydi belki de, çünkü daha sonraki yıllarda kendimi kardeşlerime, Kudüs'te öldürülen çocuklara duyduğum kadar yakın duyamayacaktım. Yusuf'un ölümüyle bilincimin mührü kırıldığında, bu çocuklar ve sahip olamadıkları hayatları ile ilgili uzun uzun kafa yordum.

7

Büyük Tapınak'taki rahiplerle konuştuğum zaman hazırlıksız olmadığımı bilmeli. Diğer çocuklar gibi ben de daha beş yaşına basmadan okula başlamıştım ve küçük havramızda her gün gecele-re dek ders çalışıyorduk. Sekiz yaşına geldiğimde eski İsraililerin yazılarını bile okuyabiliyor, Musa'nın aktarmış olduğu emirleri ve bunlara dayanılarak çıkarılan yasaları ezbere biliyordum. Her yasa-dan on yeni yasa türetildiği için dua ve beslenme ve sunakta adak adama ile ilgili bazen on çarpı yüz yasa olabiliyordu. Bunların yanı sıra *Yaratılış*, *Mısır'dan Çıkış*, *Levililer*, *Çölde Sayım* adlı kitapları ve Musa'nın beşinci kitabını da okuyorduk.

İlyas, Elyasa, Zekeriya ve Yunus peygamberlerin söyledikleri de okuduklarımız arasındaydı ve elimizde bulunan birkaç rulo ki-tapta anlatılmayanlar da, bunları bize aktaran yaşlıların ve öğret-menlerimizin belleklerinde yazılıydı.

Ve on iki yaşında Büyük Tapınak'tan Nasıra'ya dönerken, o okumuş adamlarla konuşabilecek bilgeliğin bana, doğumum nedeniyle öldürülen o çocukların ruhları sayesinde verildiğine kanaat getirmiştım.

Ama bir ağırlık daha vardı omuzlarıma yüklenen. Bu da Yusuf'un bana gerçek babamla ilgili anlattıklarıydı. Kendimi O'nun Oğlu olarak düşünmekte çok zorlanıyordum. Okuldan sonra güreştığımız zamanlar, bu tür mücadeleleri kazandığım kadar sık kaybediyordum da. Öyleyse nasıl Rabbi'n oğlu olabilirdim? Ve duyduğum bu kuşkular da onun gazabından korkmama neden oluyordu. Çünkü Rabbi'n Musa'ya söylediği sözleri çok iyi anımsıyordum: “İyi bak, bu halk beni unutacak ve benim yolumdan ayrılacak ve o zaman da benim öfkemle tanışacaklar. Açlıktan birbirlerine düşüp, yakıcı sıcaklarda kavrulacaklar...”

Ve gerçekten de aklımdan geçen bu düşünceler yüzünden Rabbi'n gazabını üzerime çekmiş olabilirdim. Kısa bir süre sonra şiddetli bir ateşin pençesine düştüm ve neredeyse on iki yaşında hayata veda ediyordum.

İyileştiğimde Yusuf'un bana bütün anlattıklarını unutmuştum. Yine diğerleri gibi sıradan bir delikanlıydım, aslında artık on üç yaşındaydım ve neredeyse genç bir adam sayılırdım. Yusuf'un dükkânında çalışmaya başladım ve bunu izleyen yedi yıl çıraklık, daha sonraki yedi yıl kalfalık yaptım. Ondan sonra da nihayet usta oldum.

İlk yedi yılda duvar örmek için çamurdan tuğla yapmayı ve çatı, kapı ve pencere çerçevelerini doğru yerleştirmeyi öğrendik. Ayrıca bu zaman içersinde yatak ve masalar, sandalye ve dolaplar, boy boy sandıklar ve öküzler için saban ve boyunduruklar yapma bece-

risini edindim. Kalfalık eğitimimi ise Nasıra'ya yürüyerek bir saatlik mesafede olan Celile'nin başkenti Sepphoris'de yaptım. Orada soylu evlerinde çalışarak el becerimi geliştirdim. Yusuf çok iyi bir usta ve öğretmendi çünkü birçok sanat hakkında bilgi sahibiydi.

Hirodes'in oğlu Hirodes Antipas da burada yaşıyordu. Hirodes Antipas Celile, İdumenia ve Yahudiye kralı ilan edilmişti. Geçit töreni sırasında onu gördüğümde neden nabzımın bir yarış atının gibi hızlandığını, kaçıp gitme arzusuyla yanıp tutuştuğumu anlayamıyordum. Kalbim benimle konuşuyordu, ama belleğim hâlâ susuyordu; Sepphoris sokaklarından tüm azametiyle geçen Kral Hirodes Antipas'tan neden korktuğum hakkında hâlâ en ufak bir fikrim bile yoktu. Tek bildiğim, böyle anlarda kötü (ya da iyi) duygularımı dizginlemek için özenle çalışmaktan başka bir şey istemediğimdi. Tüm hayatımı marangozluk mesleğine adanmıştım.

8

Yusuf hep şöyle derdi: “Bir kalas, ek yerinin inceliğine önem veren bir adam tarafından bir diğerine eklendiğinde, ilk parça, tıpkı kutsanmış bir evlilikte olduğu gibi, ikinci parçaya bağlı kalır. Ne var ki, nasıl çivilikle tutturulmuş kalaslar, çiviler paslandığında birbirlerinden ayrılırlarsa, sadakatsizlik de evlilikleri çürütebilir.”

Bize demirden aletleri, ancak yedi yıl bronzdan yapılmış aletlerle çalıştıktan sonra vermesinin nedeni bu muydu, bilemiyorum. Yusuf sık sık marangozların eski yıllarda ya da başka ülkelerde göğüs germek zorunda kaldıkları zorluklardan söz ederdi. Yusuf bize, Mısırlıların yüzeyleri boyalı ya da altın yaldız kakmalı o zarif, ufak sandıkları, akasya, çınar ve ilgin ağaçlarının kaba ve boğumlu ahşabıyla yaptıklarını anlatmıştı. Bronz aletler kullanılmasına karşın, Mısır’da yapılan mobilyalar güzellikleri bakımından bizimkileri geride bırakmışlardı. Hatta Yusuf’un, güvercin kuyruğuna benzetilmiş

köşelerini bir mucize gibi gördüğü Mısır'dan gelme küçük bir sandığı da vardı.

Demir aletleri kullanmaya başladığımızda hepimiz çok dikkatli davranıyorduk, hatta korktuğumuz bile söylenebilir. Danyal'in hayallerini de, dördüncü canavarın demirden olduğunu ve bunlarda saklı olan korkunç gücü de çok iyi biliyorduk.

Her şeye karşın bu işi öğrendim. Kısa bir süre içersinde demir aletleri başarılı bir biçimde kullanmaya ve bunlarla çeşitli ülkelerden gelme akağaç, kayın ağacı, meşe ağacı, porsukağacı, çam ağacı, ıhlamur ağacı ve sedir ağacı gibi türlü ağaçları işlemeye başladım. Kapı çerçevelerinin yapımı için meşeyi tercih ediyorduk. Yatakları yumuşak akağaçtan yaparken, mis gibi kokan sedir ağacını da sandıklara ayırıyorduk. Yaban zeytininin çok sert olan tahtasını ise alet saplarının yapımında kullanıyorduk.

Başka atölyelerde, metali altın ve gümüşle kaplayabilen arkadaşlarım vardı; hatta bazılarımızın kafasından, Sepphoris'ten Roma'ya gidip yeteneklerimizi oradaki ustalara teslim etmek bile geçiyordu. Ama aslında bu laftan öte bir şey değildi; hepimiz de her gün düzenli olarak aptes alıyorduk. Ve Roma'nın bir sefahat diyarı olduğunu biliyorduk. İmparator ile imparatoriçenin, insanların dillerinde korkunç çıbanlar bitebileceği korkusuyla ağızlarına bile alamadıkları, ahlakdışı davranışlarda bulundukları anlatılıyordu.

Mesleğimle övünüyordum ve çalışırken kullandığım aletlere büyük saygı duyuyordum. Bir ege, marangoz bıçağı, bir çekiç, bir matkap, bir burgu, bir keser, bir arşın ölçüsü, ağaç kabuğu soymak için üç keski ve bir marangoz kalemi; hepsi de benimdi. Ve en önemli aletim de ağaç işleme konusunda sahip olduğum bilgilerdi.

Yere çam ağacından parke döşerken yangın çıkmaması için dua ediyorduk. Çünkü çam ağacı ateşi adeta mıknatıs gibi çekiyordu. Çürümeye meyilli kış meşesi kullandığımızda da başka dualar ediyorduk. Solucanlara karşı dirençli olan selvi ağacı ise adeta kut-sanmış gibiydi.

Yusuf bize büyük binalar için taştan türlü duvarlar örmeyi de öğretti ve bize Roma'nın güneyindeki yanardağlardan elde edilen bir toprak olan puzolan adında bir malzemedен söz etti; bu malzeme kireçle karıştırıldığında çimento elde ediliyordu. Bu öğrendiklerim, bir yanardağın ağır toprağının memleketinden çok uzaklarda yeni bir karakter kazanıp birbirinden ayrı taşları birleştirmesinin, toprak hakkında engin bilgisi olan Rabbi'n büyük bilgeliği olduğunu düşünmemi sağlıyordu. Sık sık O'nun krallığının ellerimizle işlediğimiz malzemesi hakkında kafa yoruyordum.

9

Zanaatimi yaptığım sürece halimden hoşnuttum. Ama hiçbir sükûnet uzun ömürlü değildir. Daha Yusuf sonsuzluğa intikal etmeden önce rüyalarımda Kudüs'teki Büyük Tapınak'ı görmeye başlamıştım. Altın ile gümüşe biçim vermeyi öğrenmek için çok geç kalıp kalmadığım sorusu ve kutsal mihrap üzerinde çalışma düşüncesi durmadan aklımı kurcalıyordu. Ama bu tür düşünceler içimi gırtlığının düğümlemesine neden olan bir açgözlülükle doldurduğu için, onlara kuşkuyla da yaklaşıyordum. Altınla çalışmanın yetişkin bir adam için akıllıca olup olmadığından pek emin değildim. Yine de bunu yapmak istiyordum. Neden bilmiyorum. Sanki içimde başka bir insanla iç içe yaşıyordum.

Yusuf öldü ve ben de arkasından yas tuttum. Bunu içine düştüğüm karmaşa izledi. Yusuf'un büyük sırrı belleğime geri geldi. Rabbi'n Babam olduğunu anımsamakla birlikte bunun nasıl olabil-

diğini hâlâ bilmiyordum; benden hâlâ o kadar uzaktaydı ki! Ne zaman bana görüneceğini düşünsem, sonunda hayal kırıklığına uğruyordum. Daha fazla bilgiye ihtiyacım vardı.

Bunun üzerine bir aziz ve peygamber olan ve insanları vaftiz eden Yahya'yı ziyaret etmeye karar verdim. İşin doğrusu onu daha görmeden önce de tanıyordum, çünkü o benim kuzenimdi. Annem sık sık Yahya'dan övgüyle söz ettiği halde, başkaları onun adını pek anmazdı. Bizim havradaki Ferisiler arasında kötü bir üne sahipti. Nasıra kentinde yaşayan Ferisilerin büyük çoğunluğu dindar olmakla birlikte Tanrı'ya gösterdikleri hürmet bizimkiyle eşdeğer değildi. Ticaret yaptıklarından şişmandılar ve temiz olmayanlar da dahil olmak üzere pek çok hırs ve arzuları vardı. Her neyse, Yahya'dan yabani bir yaratılmışcasına söz ediyorlardı. Yine de kuzenime karşı büyük bir yakınlık duyuyordum. Tanışmamakla birlikte, o benim akrabamdı. Ana rahmine düşüşlerimiz arasında büyük benzerlik vardı.

Babası Zekeriya bir Essene papazıydı, annesi Elizabet ise annemin bana hamileyken ziyaret ettiği kuzeniydi. Elizabet çok dindardı ve bir bitki sapı kadar zayıftı. Zekeriya da öyleydi. Bedenlerine birer tapınak muamelesinde bulunulması gerektiğine inanıyorlardı. Yalnızca saf bir beden kötülüğün güçlerine karşı saf dualarla karşı koyabilirdi.

Bu nedenle çocuk sahibi olmamışlardı. Ve mutluydular. Ne var ki Elizabet zaman içersinde kısır olduğu için yakınmaya başladı. Günlerden bir gün çocuk sahibi olabilmek için dua bile etti. Ve duası kabul edildi. Zekeriya bir sabah rahiplik görevi icabı tek başına mihrabın önünde dururken, yanına bir Melek yanaştı. (Evet, bu tam altı ay sonra anneme görünecek olan Cebrail'di.)

Cebrail konuştu: “Korkma Zekeriya. Sana iyi bir haber getirdim. Elizabet dünyaya bir erkek çocuk getirecek.”

Zekeriya’nın içi bu arada hiç de rahat değildi. Ona daha önce hiçbir melek görünmemişti. Bu yüzden şöyle konuştu: “Ben yaşlı bir adamım, karımın yaşı da bana yakın. Sen kim olasan?” Melek bu sözlerle öfkelen-di. “Bana inanmadığına göre, Elizabet bebeği dünyaya getirene dek konuşamayacaksın.” Ve Zekeriya havradan dışarı çıktığında dili tutulmuştu. Gırtlığındaki bir hırıltıdan başka bir şey duyulmuyordu.

Evine geri döndüğünde dili hâlâ tutuktu. Ama konuşma yetisini yitirdiği o gün Elizabet’in içine boşalmaya başladı. Ve Elizabet hamile kaldı. Ona verilen bu armağanı yitirmekten o denli korkuyordu ki, bir süre sonra yataktan çıkmamaya başladı. Ve doğmamış çocuk da olduğu yerde kaldı.

Onun hamileliğinin altıncı ayında Cebrail anneme göründü. Ondan sonra annem, daha Yusuf ona yardımcı olabilmenin yollarını araştırırken, tepelere, kuzeninin yanına gitti.

Elizabet annemi kapıda gördüğü an karnındaki bebek sıçradı. Sevinçle, “Kadınlar arasında kutsanmış bulunuyorsun ve daha sonra gelecek olan nesiller de senin kutsanmış olduğunu söyleyecekler!” diye bağırdı.

Meryem bu sözlerden büyük onur duydu. Elizabet’in soyu (annemle akraba olmayan tarafı) anlatılara göre Musa’nın erkek kardeşi Aaron’a dayanıyordu. Elizabet’in kutsaması annemin hafızasına kazındı; ona duyduğu saygı kadar büyüktü övüncü. Çok az insan onun iradesine karşı gelmeye cesaret edebilirdi. Annem, “Yüce olan bana muhteşem bir şey yaptı,” dedi. Kısa bir süre sonra söylediği her

şeyin gerçek olduğuna yürekten inanmaya başladı. Yahya'dan sık sık büyük bir hazla söz ederdi. "Yahya ilk defa Elizabet beni gördüğünde kımıldadı," diye anlatmak çok hoşuna gidiyordu.

Ve kuzenimin doğduğu gün Zekeriya'nın dili çözüldü ve yeniden konuşmaya başlayan Zekeriya oğlunu kutsadı.

Yahya büyüdü. Çok zayıf, hatta Zekeriya ile Elizabet'ten bile daha zayıftı ve tek başına çölde yaşıyordu. Şeria Irmağı'nın sığ olduğu bir bölgenin yakınında vaaz veriyordu ve hacılar işledikleri günahların korkusuyla ona gidiyorlardı. Öylesine güçlü sözler ve bir ruhla vaaz veriyordu ki, Büyük Tapınak'ın başkâhini Levileri ona yolladı. Ona sordular: "Kimsin sen? Mesih sen misin?" Burada kullanılan Christ kelimesi, Kudüs'te yaşayan pek çok yüce kişinin kullandığı Yunancada Mesih'in karşılığıydı.

Yahya şöyle karşılık verdi: "Ben yalnızca suyla vaftiz ediyorum. Mesih ben değilim." Ferisiler bu yanıtın hoşnut kalmadılar. "İnsanları vaftiz ediyorsun ama Mesih değilsin. Öyleyse kimsin sen?"

"Ben çölde ağlayan birisinin sesiyim," diye karşılık verdi Yahya. "Ama benden sonra, sizin tanımadığınız biri gelecek. Onu Rabbi'm benim üzerime seçti ve ben onun çarıklarının bağlarını çözmeye bile layık değilim."

Ve Yahya bunları onu ziyarete gitmemden bir gün önce söyledi; oraya giderken onun böyle şeyler söylediğini bilmiyordum. Benim amacım onu ziyarete giden sayısız hacıdan biri olmaktı.

10

İnsanların anlattığına göre –ki bu doğrudu– Yahya’nın üzerinde çıplaklığını örtmek için yalnızca deve kürkünden dar bir pele-
rin vardı. Güneşin altında o kadar çıplaktı ki, seyrek sakallı bu za-
yıf adam tüm ziyaretçilerinden daha esmer görünüyordu.

Onun, et ve şarabın insanın bedenindeki cinleri uyandırdığına
inandığını da duymuştum; bu nedenle de yoksulların en zavallı be-
sin kaynağı olan yaban balı ve çekirgeden başka bir şey yemiyordu.
Ne var ki, özellikle de bu çekirgelerin, Yahya’yı ziyarete gidenlerin
yüreklerindeki tüm kuşkuları yok ettiği söyleniyordu. Yeşaya Pey-
gamber’in, “Eğik olan doğrultulsun ve engebeli yollar düzleştiril-
sin,” sözlerini yinelerken ses tonuna hâkim olan sıcaklığı ise yaban
balına borçluydu.

Öte yandan bana yediği çekirgelerin ruhunu katılaştırdığı ve
günah çıkarmaya gelen insanları, “Ey engerekler soyu! Gelecek

olan gazaptan kaçmanız için sizi kim uyardı?” sözleriyle karşılıdığı da anlatılmıştı.

İnsanlar, “Ne yapmamız gerekiyor?” diye soruyor ve Vaftizci Yahya karşılık veriyordu: “İki mantosu olanlar, bir tanesini manto-su olmayan bir insana versinler.” Ayrıca sürekli kendinden çok daha güçlü ve yakında gelecek olan birisinden söz etmekteydi.

Ancak onun yüzünü ilk defa gördüğümde, kendiminkini gizlemek istedim. Çünkü aramızda çok uzun kalamayacağını anlamıştım. Ve bunu, sanki üzerimizde kanat sesleri duyuluyormuş gibi kesin biliyordum.

Çok sayıda insandan oluşan büyük bir grubun arasına karışmıştım, bu nedenle Yahya daha farkıma varmadan onu izleyebiliyordum. Bir süre hacıların Yahya tarafından vaftiz edilip oradan ayrılma- larını gözledim. Olduğum yerde kaldım. Bir kayanın gölgesine gizlenmiş olduğumdan, çölün tüm ıssızlığına karşın beni hâlâ görmemişti. Ancak herkes gittikten ve taşlar güneşin altında iyice kızgınlasmaya başladıklarında öne doğru çıktım. Bunun üzerine şöyle konuştu: “Ben de seni bekliyordum.”

Gözlerinde gökyüzündekinden de fazla ışık olduğu halde, gözleri aydan bile daha solgundular. Cılız sakalı uzundu. Kulaklarının içinden çıkan kıllar ve yanağının üzerindeki soluktu. Sakalının kıllarının arasında bir çekirge kanadı ve çekirge bacağı yapışık kalmıştı. Kendi kendime başkalarını yıkayan ve kendisi günde birkaç kez yıkanan bir adamın nasıl olur da yemek artıklarını atmadığını sordum. Yine de tuhaf durmuyordu. Yüzü, içinde birçok minik yaratığın yaşamak isteyeceği bir koyağı andırıyordu.

Bana bakarak, “Sen benim kuzenimsin,” dedi ve ekledi. “Bugün geleceğini biliyordum.”

“Bunu nasıl bilebilirsin?”

İçini çekti. Soluğu ıssız yerlerden geçip giden rüzgâr gibi kasvetliydi. Sonra yanıt verdi: “Burada seni beklemekle görevlendirildim ve çok yoruldum. Burada olman çok iyi.”

İçimde ona karşı öyle büyük bir yakınlık doğmuştu ki, az sonra ona günah çıkardım. Bunu daha önce başka bir insanın önünde hiç yapmamıştım. Bu, bir insan olarak sahip olduğum gururumun incinmesi anlamına gelirdi. (Çünkü günahlarım yok sayılabilecek kadar önemsizdi.) Marangoz ustası olmama ve otuz yaşına rağmen, bu ağır ve ciddi adamın karşısında kendimi çok genç, çok mütevazı ve çok masum hissediyordum. İçimdeki kötüyü ararken, hafızamda anneme karşı geldiğim birkaç an ve geceleri aklımı meşgul eden birkaç zevk dolu düşünce dışında hiçbir şey bulamadım. Bir de zaman zaman başkaları hakkında fikir yürüttüğümde biraz katı davranmış olabilirdim.

“Pekâlâ,” dedi. “Daha sonra da günah çıkarabilirsin. Günahımız daima farkında olduğumuzdan daha büyüktür.” Ve suya girdim. Yahya arkama geçerek, beni bir çöl aslanının kuvvetiyle burumdan yakaladı. Ve öbür eliyle alnımı havaya kaldırarak beni ırmağın içine itti. Havadan suya öylesine hızlı bir geçiş olmuştu ki bu, önce soluğum kesildi, daha sonra da ağzıma dolan sular yüzünden tıkanıldığımı duyumsadım. Ne var ki, o an birçok şey gördüm ve bu anla birlikte yaşamım sonsuza dek değişmiş oldu.

En Yüce Olan güvercin kılığında yanımıza inmiş miydi? Başımı sudan çıkardığımda omzumun üzerinde bir güvercin oturuyordu. Yitik sandığım pek çok şeyin bana geri döndüğünü algıladım. Artık kendimle birdim yine; yoksul ama iyi bir adam. Sonra birden

daha fazlasını duyumsadım. Büyük bir parıltı gördüm. Gökyüzü ikiye ayrıldı ve kısa bir an için sanki bir milyon ruh görür gibi oldum.

Gökyüzünden bana hitap eden bir ses duydum. “Bedenine can vermeden önce tanıyordum seni,” diyen ses kulağımın derinliklerine işledi. Hayatımda daha önce hiç tatmadığım büyük bir korku ve heyecanla doldu içim. Yüzümü göğe kaldırarak, “Rabbi’m ve Tanrım, bir çocuk gibiyim,” dedim.

Ve Rabbi’m Yereyima Peygamber’e konuşur gibi konuştu: “Sakin ‘çocuk gibiyim’ deme, çünkü sen, seni göndereceğim bütün o yerlere gideceksin.” Güvercinin gagası dudaklarıma dokunurken, parmağıyla ağzımı kutsadığını hissettim. Söyledikleri, tıpkı on iki yaşında hastalandığımda kemiklerime kadar nüfuz eden ateş gibi ta içime işlemişti.

O anda Yahya elini alnımdan uzaklaştırdı. Hâlâ ırmağın içinde duruyorduk. Güvercin uçarak uzaklaştı. Yahya ve ben bir süre konuştuk. Bunu da anlatacağım; yakında. Ama oradan giderken onu bir daha göremeyeceğimi biliyordum. Şarkı söylemeye başladı, ama şarkısı bana değil ırmağa sesleniyordu. Nasıra’ya dönmek üzere yola koyulurken, ırmağın kahverengi sularının tadı hâlâ ağzımda, çölün tozu burnumdaydı.

11

Akşamüzeriydi. Kayanın üzerindeki ışık altın rengine dönüşmüştü. Ve hâlâ şarkı söyleyen Vaftizci Yahya'nın sesini duyabiliyordum. Bildiği hiçbir şarkı olmadığından, gırtlığından dökülen müzik bir koçun sesini andırıyordu.

Güçlü adımlarla ilerliyordum. Çünkü artık diğer erkeklerden farklıydım. Çünkü artık sahip olduğum kabuğun içinde yaşayan ve benden daha iyi olan ikinci adamı tanıyordum. Ben artık o olmuştum.

İçinden sağanak yağmur boşalan dev bir bulut gökyüzünün kararmasına neden oldu. Hiç yoktan beliren bir gökkuşağı çölün bir ucundan diğerine uzandı; Rabbi'min tüm ışıltısı üzerimdeydi. Sıcak ve nemli kumların üzerine uzandım ve az sonra sesini duydum: "Ayağa kalk!"

Ona itaat ettim. Konuşmaya devam etti: “Geçmiş günde Hezekiel Peygamber’e konuştum ve o halkımızı Babil’de kurtarmayı başardı. Hezekiel’e söylenen o sözler şimdi senin için geçerli: ‘İnsanın Oğlu, seni İsrailoğullarına, bugüne dek Bana başkaldıran bir ulusa yolluyorum. Çünkü onlar katı yürekli saygısız çocuklar. Ama dikkat, onlar söylediklerini anlayamayacağın, yabancı dil konuşan insanlar değil, İsrailoğulları! Senin yüzünü de onlarınki gibi sert yapacağım. Bu nedenle onlardan korkma.’”

Sonra aynı ses kulağıma şöyle fısıldadı: “Bunlar Hezekiel’e söylediğim sözlerdi. Sana da söyleyeceklerim şunlar: Sen benim oğlumsun, bu nedenle de bir peygamberden daha güçlüsün. Yani Hezekiel Peygamber’den bile daha güçlüsün.”

Önümde daha saatler sürecektir bir yol vardı ve geçeceğim yerleri hemen hemen hiç tanıımıyordum. İçim yine heyecan ve korku doluydu. Gücüm de tükenmiş gibiydi. Çocukluğumdan bu yana okuduğum yazılar beni asla Yüce Rabbi’n ve Tanrı’nın sözleri kadar derinden etkilememişti; ve şimdi Kendisi hemen yanı başımdayken O’ndan yalnızca korkabiliyordum. Çünkü sesi yuvarlanan dev kayaların yankısını andırıyordu. Mısır ülkesindeki her insan ve hayvanın etinde çıbanlar bitmesine, dolu yağdırarak tarlalardaki tüm ürünün mahvolmasına ve kuru otların alev alarak tüm ağaçların yanmasına neden olabilen bir efendiye nasıl hizmet edebilirim, bilmiyordum. O’nun gücünü uygulayacak kişinin gerçekten ben olup olmadığımı sormak ister gibi ellerimi göğse doğru kaldırdım. Ve Tanrı bana şöyle dedi: “Henüz güçlü olmadığın için evine dönme. Bunun yerine hemen önündeki dağa tırman. Şimdi git. Kayaların arasındaki bu ıssız yerde oruç tut. Kayaların altındaki suyu iç.

Ama hiçbir şey yeme. Orucunun son gününde, güneş batmadan önce, neden seni seçtiğimi anlamış olacaksın.”

Beni koruma konusunda ne kadar güçlü olduğunu kısa bir süre sonra gördüm. Dağa tırmanırken karanlık bastırdı ve konakladığım yeri yılan ve akreplerle paylaşmak zorundaydım. Ama bana ilişmediler. Ertesi sabah ve neredeyse bütün gün o dağa tırmanmayı sürdürdüm. Bu dağ Yeşaya Peygamber’in şikâyetlerini hak ediyordu, çünkü burayı karabataklar ve balaban kuşları mesken tutmuştu.

Hangi yöne baksam boşluk vardı. Akbabalar yüksek kayaların arasından beni izliyorlardı; yan yana dizilmişlerdi ve her akbabanın yanında dişisi duruyordu. O sırada aklıma Vaftizci Yahya’nın veda ederken sorduğu, “Suyun altındayken Rabbi’n ışığı sana göründü mü?” sorusu geldi. Yahya gözlerimin içine bakmayı sürdürürken, bir an için görmüş olduğum o milyonlarca ruhun Rabbi’n yüzü olup olamayacağını sordum kendime. Yahya’ya ama şu karşılığı vermekle yetindim: “Onu görmek ölüm ya da yok olmak anlamına gelmez mi?”

Yahya, “Mesih dışında herkes için evet,” diye yanıt vermiş ve şöyle devam etmişti: “Kutsal Ruh bir defasında bana geldi. Bana o kadar yakındı ki, ellerimi gözlerimin önüne kaldırdım. Ama Kutsal Ruh şöyle konuştu: ‘Sırtıma bakmanı sağlayacağım,’ ve sırtını görmeme izin verdi; gerçekten çok asildi evet, asil bir sırttı.” Bu sözlerden sonra Yahya kolumu tutmuş, “Çocukluğumdan beri kuzenimin benden sonra gelip yerimi alacağını biliyordum. Çünkü annem, annenin ona başına gelen her şeyi anlattığını söylerdi,” ve beni iki yanağımdan öpmüştü. “Ben suyla vaftiz ediyorum ve nasıl su her

ateşi söndürebiliyorsa, ben de gerçekten pişman olan her ruhu arındırabilirim. Ama sen Kutsal Ruh'la vaftiz edeceksin. Tanrı'nın inayetiyle kötüyü yok edeceksin," demiş ve beni yeniden öpmüştü.

Vaftizci Yahya'nın bana sarıldığı an duyduğum soluğunu unutmama imkân yok, çünkü bitkin bir adamın soluğu nasıl kokarsa, aynı öyle kokuyordu. Evet, insan susuzluğunu gidermek için suyun başına ne kadar çok koşarsa koşsun, böyle bir koku etten kolay kolay sökülüp atılamaz. O derin bitkinliğin nedeni, onca çabaya karşın erişilemeyendir. Yine de derisi dürüsttü ve çölle kayaların yalnızlığını yansıtıyordu. Bu nedenle Şeria Irmağı'nın sularının, balçık ve çamurlarının derin bilgeliğinin kokusu sinmişti üzerine.

12

Zirvede kayalar birer mezar gibi dizilmişlerdi ve aralarındaki basamaklar da aldatıcıydı. Öğlen olmuştu. Güneş olanca sıcaklığıyla üzerimdeydi.

Büyük bir taşın gölgesine oturarak İsrail topraklarına, kuzeydeki Celile'ye ve güneydeki Yahudiye'ye baktım. Sis altın sarısı ışıldıyordu. Acaba Kutsal şehrin tepelerini aşan kulelerin altın tepelerini de görebilir miydim? Ne var ki, Kudüs'ü daha fazla düşünecek durumda değildim; bütün gün hiçbir şey yemediğim için çok açtım.

Bu arada artık Rabbi'n beni neden dağın tepesine gönderdiğini de biliyordum. Çünkü O'nun Oğlu ve Vaftizci Yahya'nın kuzeni olmak yeterli değildi. Türölü sınavlardan geçmem gerekiyordu ve ilk sınavım hiçbir şey yememektir. Daha kendi kendime, "Güneş batana dek ağzıma tek bir lokma koymayacağım," derken, Rabbi'm karşılık verdi.

O’nu ne görebiliyor, ne de varlığını duyumsayabiliyordum ama kulağımda olan sesini duyuyordum. “Ben yemek yemene izin verene dek oruç tutmaya devam edeceksin.”

Böylece o gün de ertesi gün de hiçbir şey yemedim. Beşinci gün midemdeki ağrı yerini ruhun kutsal boşluğuna bıraktığında, iyice bitkin düşmüş ve o dağdan inecek gücü bulabileceğimden kuşku duymaya başlamıştım. Bu nedenle yüksek sesle, “Daha ne kadar ya Rab?” diye yakardım. O karşılık verdi: “Daha çok. Daha çok sürececek.”

Orada bulunmamın nedeni O’nunla tartışmak değil, O’nun iradesine uymak anlamına geldiği için oruç tutmak benim için biraz daha kolaylaştı. Kendimi güneşten koruyordum. Suyun ve yüksek kayaların gölgesinde (en azından geceleri hiçbir bilgelik yansıtamayacak kadar soğudukları zaman dışında) bulunabilen bilgeliğin tadından yavaş yavaş zevk almaya başlamıştım. Gece hava çok soğuktu. Bu dağın zirvesinde bitki yetişmiyordu. Böyle olması iyiydi de, çünkü dikenlerini emmeye kalkışacağım nice saat geçirmiştım.

İkinci hafta Kral Davud ile ilgili hayaller görmeye başladım. Büyük bir günah işlediğini biliyordum. Ne yaptığını anımsayamıyorum, ama bunun için cezalandırıldığını ve ölümünden sonra Rabbi’n Davud’un oğlu Kral Süleyman’a görünüp şöyle sorduğunu biliyorum: “Sana ne vermemi istersin?”

Ve Süleyman şöyle karşılık verdi: “Ya Rabbi’m, Tanrım, dışarı nasıl çıkmam, içeriye nasıl girmem gerektiğini bilmiyorum ve Sen’in halkının, sayılamayacak ve hesaplanamayacak kadar büyük halkının tam ortasında Sen’in hizmetkârıyım. Bu nedenle bu kuluna iyi ve kötüyü ayırt edebilecek sezgi dolu bir yürek ver.”

Bu sözlerin Rabbi'min çok hoşuna gittiğini ve O'nun Süleyman'a şöyle karşılık verdiğini anımsıyorum: “Madem kendin için uzun ömür, zenginlik ve düşmanlarının ölümünü istemedin, bunların yerine adil bir yönetim için bilgelik istedin; isteğini yerine getireceğim. İşte bak, sana bilgelik ve sezgi dolu bir yürek veriyorum.”

Ve Tanrı, Süleyman'a kendisinden istemediği onur ve zenginliği de verdi, öyle ki o yıllarda ondan daha büyük bir kral görülmedi.

Ancak şimdi Rabbi'n sesi bana şöyle diyordu: “Süleyman emirlerimi yerine getirmede. Süleyman üç bin veciz laf söyledi, şarkılarının sayısı da bin beş. Bütün insanlar Süleyman'ın, yeryüzündeki bütün kralları geride bırakan bilgeliğini dinlemeye gidiyorlardı. Ve bu krallar ona gümüş, fildişi, maymun ve tavus kuşları armağan ediyorlardı. Ama,” dedi Rabbi'm kulağımın içine. “Kral Süleyman birçok yabancı kadını sevdi: Firavunun kızını ve Moabit, Ammonit, Edomit, Sedonya ve Hititlerin kadınlarını. Ve ben İsrailoğullarına, ‘İçlerine girmemelisiniz, çünkü yüreklerinizi kendi tanrılarına çevireceklerdir,’ dediğim halde Süleyman'ın yedi yüz karısı ve üç yüz cariyesi oldu. Ve Süleyman yaşlandığında yüreği benim arzu ettiğim gibi değildi. Ona fazlasıyla armağan vermiştim. Bu nedenle,” diye konuştu Rabbi'm. “Sana hiçbir servet vermeyeceğim. Ve hiçbir kadınla oyalanmayacaksın aksi halde Rabbi'ni yitireceksin.”

Rabbi'm, üzerinde düşünebilmem için bana Süleyman'ın işlediği günahları anlatmıştı; bu Süleyman'ın sahip olamadığı bir avantajdı. Aç olduğum için ne kadınlarla birlikte olmak, ne de Rabbi'min kararına karşı çıkmak için herhangi bir arzu duyuyordum. Oruç tutmaya devam ediyordum.

Bu haftalar boyunca peygamberler sık sık yanımda oldular. İlyas ve Elişa, Yeşaya, Danyal ve Hezekiel. Söylediklerini kendi sözlerimmişcesine biliyordum. Günlerden bir gün beni İlyas Peygamber'le tek vücut yapan bir düş gördüm. Bu düşte Baal peygamberlerine karşı mücadele ediyordum. Bu dinsiz peygamberlerden yaklaşık kırkı bir öküz kurban etmek için bulunduğum dağa gelmişlerdi, ama bunu yapmadan önce Rabbi'n zirvedeki mihrabını yerle bir ettiler. Daha sonra Baal'e olan sadakatlerini göstermek için bıçaklarla birbirlerini doğradılar. Bu peygamberlerin yaralarından oluk oluk kanlar fışkırıyordu ve adamlar avaz avaz bağıryorlardı, ne var ki Tanrı Baal konuşamıyordu.

Baal'in benim varlığımdan ötürü sustuğunu görünce, İsrailoğulları'nın on iki kavmi için on iki büyük taş dizerek Rabbi'n mihrabını yeniden kurdum. Daha sonra taşların çevresine bir çukur kazdım ve mihrabın üzerine odun koydum. Öküzü bıçakla parça parça keserek çiğ etleri odunların üzerine koydum. Sonra kurbanın üzerine, su çukurun içine akmaya başlayana dek, dört fıçı su döktüm.

Ve Rabbi'n ateşi öküzün eti, sudan sıırıslıklam olmuş odun ve ıslak taşların arasında yanarak çukurdaki suyu kuruttu. Baal'in kırk peygamberinin başlarını bir kılıçla gövdelerinden ayırdığım an uyan-dım.

O anda İlyas olmadığımı, yalnızca düşümde onun yazılarını gördüğümü ve bu düşün bana orucumun kırk gün ve kırk gece süreceğini bildirmek istediğini anladım. Çünkü yolumu değiştirmemem halinde hepimizi Tanrı'nın Son Mahkemesi bekliyordu.

Böylelikle gençliğimde halkımı düşünmektense, daha çok aletlerimle işlediğim tahtaya kafa yorduğumu anladım. Ayrıca Yu-

suf'un, "Hepimiz İsrail'in günahkârlığını paylaşıyoruz, çünkü hiçbirimiz onu yenmek için yeterince çaba göstermiyoruz, " sözlerine de gereken önemi vermemiştim.

Dindar insanlardan çok günahkârlarla ilgilenmeyi henüz öğrenmek zorundaydım, ama şimdilik Yeşaya'nın, "İsrail halkı denizdeki kum kadar çok da olsa, yalnızca geri kalanlar eve dönecek," sözlerini tekrarlamaktan hoşnuttum. Ve orucumun altıncı haftasında, içim Yeşaya'nın ruhuyla dopdolu olarak, kalan Yahudilerin yardımıyla bu ulusun yitirdiği her şeyi geri kazandırabilmeyi umdum. Bu nedenle doğruca güneşe yöneldim ve gözlerim yanıp beni gölgeye dönmeye zorlayana dek, yüksek sesle Yeşaya'nın sözlerini tekrarladım. Uzun uzun günahkârlar için hangi duaları etmem gerektiğini düşündüm ve sonunda onlara Yeşaya'nın sözlerini söylemeye karar verdim: "Yıkanın, pisliklerden arının; yaptığınız kötülüklerden uzaklaşın; bastırdıklarınızı özgür bırakın."

Ve kırkıncı gün geldi. Akşam yaklaştığında Rabbi'm, "Yarın dağdan inip yemek yiyebilirsin," dedi. Bu sözlerden sonra açlığım geri geldi ve kendimi aç kurtlar gibi hissettim.

Ama daha ne yiyeceğimi düşünürken Rabbi'm şöyle dedi: "Bu gece dağda kal. Bir ziyaretçin gelecek."

13

Aradan çok geçmemişti ki, ziyaretçim geldi. Bir prens kadar yakışıklıydı. Boynundaki altın zincirin ucunda, üzerinde bir koç yüzü olan altın bir madalyon asılıydı. Bu koç çok hayvansıydı ama hayatımda görmüş olduğum her koçtan asildi. Prensın saçları pırıl pırıldı. Üzerinde batmak üzere olan akşam güneşi kadar kırmızı kadifeden bir giysi ve başında güneş kadar parlak sarı altından bir taç vardı. Dağın tepesine tırmanmış olmasına karşın ne giysilerinde tek bir zerre toz, ne de teninde bir damla ter görünüyordu. Düşündüğüm kişiden başkası olamazdı ve gerçekten de kısa bir süre sonra kendisini tanıttı. Kendi kendime, “Şeytan Tanrı’nın yaratmış olduğu en güzel varlık,” dedim.

İlk sözleri şunlar oldu: “Yeşaya Peygamber’in ölümüyle nasıl karşılaştığını biliyor musun?”

Büyük bir sessizliğe gömülmüştüm. Bu nedenle sözlerine kulak vermek zorunda kaldım: “Yeşaya bir Yahudi kralı, Ammon’un savaşçısı dinsiz Manasse tarafından öldürüldü. Kötü bir Yahudiydi.” Şeytan, sanki kendisi iyi bir Yahudiymiş gibi (ki kesinlikle öyle değildi) başını salladı ve konuşmaya devam etti: “Atalarının dinini yok etmek isteyen bu Manasse, Yeşaya’nın evinden kente getirilip tıpkı bir av hayvanı gibi avlanmasını buyurdu. Bunu duyan Yeşaya’nın kaçması üzerine Manasse’nin askerleri çölde ardına düştüler. Peygamber çölde içine bir adamın gizlenebileceği derinlikte oyuğu olan bir ağaç aradı ve,” diye anlattı Şeytan. “Ortası çürümüş kalın gövdeli bir meşe ağacında aradığı sığınağı buldu. Yeşaya zorlukla bu oyuga girdi. Ne var ki, Manasse’nin askerleri gizlendiği yeri keşfederek, meşe ağacını kocaman bir testereyle iki yerinden kestiler. Yeşaya ölüme çığlık çığlığa gitti. Bunu biliyor muydun?” diye sordu Şeytan.

“Böyle bir ölümle ilgili hiçbir bilgim yok.”

Bu sözlerime gülerek karşılık verdi. Bu hikâyenin beni orucun düşüremediği kadar zayıf düşürdüğünü duyumsuyordum.

Ne var ki, o konuşmaktan vazgeçmek niyetinde değildi. “Yeşaya’nın ölüme nasıl gittiği konusunda dertlenmene gerek yok,” dedi. “Ne de olsa sen peygamber değil, Oğul’ sun! Anımsadığım kadarıyla, ki hafızam hiç de kötü değildir, Rabbi’m daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı. Evet bu halin beni düşündürüyor. Çünkü anlaşılan benim bildiğim şeylerden senin haberin yok.”

Beni şefkatle süzdü. Siyah mermeri andıran gözleri çakmak çakmaktı. “Aç mısın? Bir şey içme gereksinimi duyuyor musun?” diye sordu ve ortaya, daha önce giysilerinin arasında bana gösterene dek fark etmemiş olduğum bir testi şarap ve iyi pişmiş bir kuzu butu

çıkardı. Yanıma o kadar yaklaştı ki burnum şarabın ruhunu, kuzu etinin enfes kokusunu ve hatta Şeytan'ın, giysilerinin kıvrımlarının arasından güzel kokulu küçük bir bulut gibi yükselen kokusunu içine aldı. Bedeninden yükselen ihtirası da duyumsayabiliyordum. Çünkü bu koku kaba etlerin arasında var olan kokuyu andırıyordu. Bu nedenle bana sunduğu yiyecekleri geri çevirdim ama bedeninden yayılan diğer kokular hâlâ et kızarıırken ocaktan etrafa yayılan koku gibi iştahımı kabartıyordu. Duraksadığımı fark ederek gülümsedi ve şöyle konuştu: "Elbette, senin yiyeceğe gereksinimin yok. Tanrı'nın Oğlu olduğuna göre şu taşlara kolayca ekmeğe dönüşmelerini buyurabilirsin. Bir Esseneliye yaraşır bir yiyecek bu. Bu arada, giysilerin ne temiz, ne de tozsuz. Evet, Tanrı'nın Oğlu olman gerçekten şaşırtıcı. Baban neden seni seçti? O'nunla bir daha konuştuğunda O'na selamımı ilet. Bilmelisin ki Baban ve ben arasında sık gidip gelmeler ve sıkı tartışmalar yaşandı, bu nedenle de her ikimiz de diğerinin ne yaptığını bilmek için yanıp tutuşuruz. Evet bir araya geldiğimiz durumlarda ona, yarattığı tüm hayvan ve bitkilerden sonra erkek ve kadınların, bütün bunların tacı olduğunu, ama bu yaratıkları daha iyi anlayanın O değil, ben olduğumu anlatıyorum. Çünkü onun eseri pek çok küçük canlı ve ruh yarattı ve O bunları benim tanıdığım kadar yakından tanımıyor. Elbette, bir zamanlar O'nun hizmetkârı, hem de güvendiği hizmetkârıydım. Anla işte O'nu ne kadar yakından tanıdığımı."

Şaşırmıştım. İçimde uyandırdığı duygu korku değil, teselliydi. Şimdi salaş meyhanede şarap içen bir günahkârın kendisini nasıl hissettiğini anlayabiliyordum. Uzun orucumun çektiği zahmet uçup gitmişti; kol ve bacaklarıma hayat geldiğini hissettim. Şey-

tan'la konuşabiliyordum; bu teselli bulabilmem için yeterliydi. Her ne kadar kokusu beni huzursuz ediyorsa da, şimdiye kadar duymayı kendime yasaklamış olduğum arzuların neye benzediğini anlamamı sağlıyordu.

Birçok söylediğine göz yumsam da, Tanrı'nın, Evrenin Hâkimi'nin kullarını ziyaretçimden daha az tanıdığı iddiasını kabul edemezdim. "Bu olanaksız!" diye bağırdım. "O her şeye kadirdir. Gök-yüzü ve yeryüzü, yıldızlar ve güneş önünde diz çökerler ama senin önünde diz çökmezler."

Şeytan bir an için kızgın bir beygir gibi soludu. Yularlara karşı mı koyuyordu?

"Senin Baban," diye konuştu Şeytan. "Yalnızca birçok tanrıdan bir tanesi. Romalıların taptıkları Myriadları bir say. Romalıların büyük iradesine karşı saygı duymayalım mı? Ayrıca Baban kendi Yahudilerine, kendi ülkelerinde bile sözünü dinletecek kadar güçlü değil; üstelik de çoğu O'nun tek olduğuna inandığı halde. O'nun öfkesinin büyüklüğünü bir düşün; bu yüce bir tanrıya hiç de yakışmıyor. Haddinden fazla uyarı gönderiyor. Kendisine karşı çıkan kimseye tahammülü yok. Ama sana bir sır vermek istiyorum: Bir nebze itaatsizlik ve bir parça ihanet yaşamın tadı tuzudur ve kötülük değil, kazanç olarak algılanmalıdır."

"Bu doğru değil," diye karşılık vermeyi başardım. "Benim babam Tanrı'dır ve o güçlüdür ve her şeye kadirdir." Ne var ki, sözcüklerimin tadı saman tadını andırıyordu.

Şeytan karşılık verdi: "O kendisi üzerinde güç sahibi değil!"

14

Görünüşe göre Şeytan söyledikleri yüzünden hiçbir korku duymuyordu. Konuşmaya devam etti: “Baba’nın halkından tam bir itaat beklemeye hakkı yok. Kadınların yaradılışının erkeklerin yaradılışından farklı olduğunu ve farklı bir anlayışla yaşadıklarını anlamak istemiyor. Evet, Baba’nın kadınlardan hiç haberi yok; onlara karşı duyduğu küçümseme duygusunu, O’nun sesiyle konuştuklarını iddia eden peygamberleri de paylaşıyor. Gerçekten de öyle yapıyorlar! Çünkü onları çok ender azarlıyor! Yeşaya’yı düşün! Yeşaya şu sözleri söylediği zaman Baba’nın yüreğinin ona ardına dek açıldığını inkâr et bakalım: “‘Siyon kızları kibirli oldukları, burunları bir karış havada göz kırparak gezdikleri ve dans eder gibi yürüyüp kırıttıklarını için, işte bu yüzden Rabbi’m bir kılıçla başlarındaki tüm saçları kazıyıp onları kel bırakacak ve Rabbi’m onların mahrem yerlerini açacak.’” Şeytan, “*Mahrem yerlerini!*” diye tekrarladı. Sonra Yeşa-

ya'nın sözlerine devam etti: “O gün Rab güzel halhalleri, alın çatıklarını, hilalleri, küpeleri, bilezikleri, peçeleri, başlıkları, ayak zincirlerini, kuşakları, koku şişelerini, muskaları, yüzükleri, burun halkalarını, bayramlık giysileri, pelerinleri, şalları, keseleri, el aynalarını, keten giysileri, baş sargılarını, tülbentleri ortadan kaldıracak. Ve o zaman güzel kokunun yerini pis koku, kuşağın yerini ip, lüleli saçın yerini kel kafa, süslü giysinin yerini çul, güzelliğin yerini dağlama izi alacak!”

“Babam Siyon halkını kastediyordu,” dedim. “Bize bu böyle öğretili.”

“Hayır,” diye karşılık verdi Şeytan. “Yalnızca Siyon halkını kastettiğini ileri sürüyor. Ama o kadınları aşağılıyor. Güçlü beddualarını erkeklere saklıyor. İsrail halkına hitap ettiğinde yalnızca erkekleri kastediyor: ‘Rabbi’n öfkesi tüm halklara, gazabı onların bütün ordularına yönelik: Onları tamamıyla yok etti. Hepsini kılıçtan geçirdi. Bağırsakları leşlerinden dışarıya taşacak ve kanları dağları eritecek.’ Bu ne büyük bir öfke! Yaptığı yanlışlar yüreğini dağlıyor! Acaba her şeye kadir olmadığını düşünüyor olabilir mi? Hayır! O, ‘Evet, ben kaybettim, ama askerlerimin başları dimdikti ve iyi savaştilar!’ demek için gerekli olan cesarete sahip değil. Hayır intikam hırsı taşıyor. ‘Saraylar terk edilip boş kalacak,’ diyor Yeşaya. ‘Surlar ve kuleler sonsuza dek birer mağara olarak kalacaklar, ta ki Kutsal Ruh yukarıdan üzerimize yağana dek!’”

“Ama Kutsal Ruh üzerimize ne zaman yağacak?” diye sordu Şeytan. “Baban seni insanların yüreklerini iyileştiresin diye yolladı, oysa kendi yüreği katlettiği insanların kanlarıyla kaskatı kesilmiş. Yarattığı her şeye karşı duyduğu sevgi, bedduaları altında boğulup

kalacak. Gazabı korkunç olabilir ama bu O'nun arzularını tatmin etmiyor. Kullandığı dil, hep küçümsediğini ileri sürdüğü azamete aslında ne kadar hayran olduğunu gösteriyor.

“Bana Baba'nın kadınlara karşı hayranlık duymadığını söyle. O bunu kendi kendisinden bile saklıyor! Çünkü onların baştan çıkarma konusundaki maharetlerinden nefret ediyor. Hezekiel Baba'nın yüreğinde ne olduğunu biliyordu. Ne de olsa Rabbi'n bu sözlerine o tanıklık etti: ‘Sana yemin ettim ve seninle bir anlaşma yaptık ve sen benim oldun. Seni suyla yıkadım; kanını tamamıyla silip seni yağla ovdum. Sana işlemeli entariler, has ketenler giydirdim ve seni ipeklerle, mücevherlerle kuşattım; ve koluna bilezikler, boynuna kolyeler taktım, kulaklarını halkalarla süsleyip başına güzel bir taç koydum. Altın ve gümüşle bezenmiştin, beyaz ekmek, bal ve yağla besleniyordun. Ve inanılmaz derecede güzel olan sen bir krallar diyarında yetişıyordun. Sana vermiş olduğum dillere destan güzellik dinsizlerin de kulağına gitti.’ Ve,” dedi Şeytan. “Dinle, şimdi nasıl yakınmaya başlıyor: ‘Ama sen güzelliğine güvenerek tıpkı bir fahişe gibi davrandın ve önüne gelen herkesle zina yaparak fahişeliğini bilmem kaç katladın. Mısırlılarla, iri cüsseli komşularınla zina yaptın, doyumsuz olduğun için Asurluların da fahişesi oldun.

“Bu nedenle ey fahişe, kirin akıtıldığı ve çıplaklığın keşfedildiği için, işte bu nedenle birlikte zevk yaşadığın bütün âşıklarını toplayacağım ve onları sana karşı kışkırtıp seni onların ellerine vereceğim, onlar da seni tahtından indirip giysilerini parçalayacak, mücevherlerini çalacak, seni çırılçıplak soyacaklar ve seni taşıyıp sonra da kılıçtan geçirecekler. Evini yakıp kül edecek ve senin cezası birçok kadının gözlerinin önünde verecekler. Ayrıca seni fahişeliği bırakmak zorunda bırakacağım.’

“Bütün bunlar Kudüs’ü yermek için mi söylendi?” diye sordu Şeytan. “Baba’nın dilinin arzu koktuğunu söyleyen daha yerinde olur.”

“Sözlerin çok pis.” Ona gerekli yanıtı verebilmek için içimde büyük bir öfke doğmasını umdum, ama yalnızca, “Sözlerin zehir gibi,” diye tekrarlayabildim.

Şeytan karşılık verdi: “Benim dilim zevkten ne kadar olgunlaşmışsa, Baba’nınki de öyle.”

Aklım karışmıştı. Baba’nın söylediği sözleri aktarırken kasıklarımda bir kıpırtı olduğunu inkâr edebilir miydim?

Ve Şeytan sözlerini sürdürdü: “Bu dağın zirvesinde oturduğunu sanıyorsun ama artık orada değiliz. Şu anda kutsal kentin üzerindeyiz.”

Gördüklerimi tamamıyla o yönetiyordu. Kudüs kenti gerçekten de tam aşağıımızdaydı. Artık dağın zirvesinde oturmuyorduk demek ki. Kudüs’teki Büyük Tapınak’ın en yüksek kubbesinin üstündeydik.

Başımın dönmeye başladığını duyumsadım.

O anda Şeytan bana, “Sen Tanrı’nın Oğlu olduğuna göre hiç korkmadan aşağıya atlayabilirsin. Baba’nın melekleri seni taşıyacaktır,” dedi.

Bir an içimden gerçekten atlamak geçti. Ama birden Tanrı’nın Oğlu olamayabileceğim geçti aklımdan; buna tam anlamıyla inanmıyordum henüz.

Altımda derin bir uçurum vardı. Ve onun gelecek bütün nesiller için orada kalacağını biliyordum. Ne zaman yüksek bir yerde dursalar, soluğumuzda yaşayan düşme dehşetiyle dolu bu söz geçi-

rilmez ruhun rüzgârını hissedeceklerdi. Şeytan kara gözlerini yeneden bana çevirdi; gözlerindeki ışıltılar gece karanlığındaki yıldızları çağırıştırıyor, bu gözler şan, şöhret vaat ediyordu: “Baba’nın yanında kalırsan O’nun için çalışacaksın,” dedi. “Tükeneceksin. Atla! Hâlâ kendini kurtarabilirsin. Atla!”

Paramparça olacaktım. Ama ortadan kalkmam kısa mı sürecekti? Yaşayanların arasına dönmem de aynı derecede çabuk mu olacaktı? Şeytan beni içine almıştı. Konuşmadığı halde gözlerindeki ışıltıdan ne söylemek istediğini anlıyordum. Atladığım takdirde Şeytan bana sahip olacaktı. Onun emri üzerine ölüme atlamış olacaktım.

Ama tam o sırada yüksek sesle, “Yeniden doğacaksın. Gizlice. Tanrı’nın bundan haberi olmayacak. Ben onu oyalayacak güce sahibim,” dedi.

Beni gelecekte bekleyen hayattan söz etmeye başladı. Krallar gibi yaşayacaktım. “Her şey benim!” diye bağırdı Şeytan.

Gerçekten de açgözlülük onun için tanrısalı. Aşırı açgözlülüğü büyük gücünü kanıtlayan eserleri getirecekti beraberinde. “Bana karşı sadık olanlar,” diye konuştu Şeytan. “Şimdi yeryüzünde öyle yüce bir konumdalar ki, asla o küçük dışkı lekelerini saçmıyorlar; hani şu dostun Yahya’nın kaba etlerini zorla terk eden keçilere yaraşır bilyelerden söz ediyorum. Yahya’nın Sebt Günü bile rahatlamadığı doğru. Ve diğer günlerde de dışkısını saklamak için yanında küçük bir çapa taşıyor.”

İşte o an kendi kendime düşmeden atlayıp atlayamayacağımı sordum. Meleklerle uçabilir miydim? Tanrı’nın bana verdiği güçle uçabilir miydim?

Bunu bilebilir miydim? Şeytan Babam'la benim aramda duruyordu. Meleğin kanatlarına felç getirecek güce sahip miydi? Atlamadım. Bunu yapmayı istediğim halde, cesaret edemedim. Kendi kendime şöyle dedim: "Tanrı'ya cesaretimle değil, alçakgönüllülüğümle hizmet edeceğim." Adil olan buydu. Hayatımın yarısını özenle tahtanın gizemlerini çözmeye çalışmakla geçirmemiş miydim?

Tanrı'nın bana aile olarak neden Yusuf ile Meryem'i seçmiş olduğunu artık anlayabiliyordum. "Uzaklaş buradan Şeytan," diye konuştum. Sesimin güçsüz çıkmış olması olasılığını göz önüne alarak sözlerimi yineledim: "Uzaklaş buradan Şeytan!" Ve bu kez sesim gerçekten de daha güçlü çıkmıştı. Sesim boşluktan doğan güçten güç almaya hazırdı. Rabbi'min ne kadar bilge olduğunu görebiliyordum. Çünkü oruç tutmak da bir güçtü ve bu Şeytan'a karşı kullanılabilir en büyük güçtü, çünkü Şeytan boşluktan nefret ederdi. Kim Şeytan'dan daha yalıncıdır? Nihayet Şeytan'ın gözlerinin içine bakıp kendimde, "İstediğim sen değilsin! Babam'dır!" deme gücünü bulabildim. Daha bu sözleri söylerken hafif ama keskin bir ağrı hissettim. Çok arzuladığım bir şeyi yitiriyordum ve bunu sonuza dek yitiriyordum.

Ama Şeytan okla vurulmuş yabani bir hayvan gibi bağırdı. "Baban," diye bağırdı. "Kendi yarattıklarını yok edecek. Çok az şey için!" Ve yanımdan ayrıldı. Ve ben hayalimde meleklerle baş başa kaldım. Gözlerimi yıkamak için çevremi sardılar. Uyuyakaldım. Hayatımda daha önce hiç böylesine bitkin düşmemiştim.

Ertesi sabah uyandıgımda kendimi kırk gün geçirmiş olduğum dağın zirvesinde buldum. Artık aşağıya inmeye hazırdım. Nasıra yolculuğu uzun sürecekti ve yol boyunca yalnız olacaktım. Ama ne

ertesı gün, ne de daha sonraki gün soyguncuların saldırısına uğramadım. Bu iyi de oldu, çünkü Şeytan'la birlikte geçirmiş olduğum zaman beni bitkin düşürmüştü. Soluğum çok kötü kokuyordu. Ayrıca sağlığımın da eskisi gibi olmadığından kuşkulanıyordum.

Ne var ki, bu yüzden kaygı duymuyordum. Çünkü yürürken Yeşaya'nın sözlerini tekrarlayabiliyordum: “‘Aramıza bir çocuk doğdu. Bize bir oğul armağan edildi. Hâkimiyet onun omuzlarında olacak ve onun adına mükemmel, danışman, güçlü Tanrı, ilahi Baba, Barış Prensi denecek.’” Her ne kadar bu sözleri hak etmeyecek kadar önemsiz de olsam, Tanrı'nın beni kralların arasında değil de normal insanların arasında doğup büyüdüğüm için seçmiş olduğunu tahmin ediyordum. İnsanların erdemlerini ve kötü alışkanlıklarını anlamak ancak bu şekilde mümkündü. Yeterince güç kazandığım zaman (ve O'nun bana birçok güç vereceğini biliyordum) belki insanoğlu benim yardımımı daha fazla erdeme sahip olabilirdi. Bu şekilde Babam'a inanmaya başlamıştım. O'na hizmet etmek istiyordum. Yakında Kudüs'ü kurtarmaya gelecekti. O evrenin tek hâkimiydi. O'na büyük bir mutlulukla hizmet edecektim. O'nun sayesinde yas tutanlar teselli bulacak, açların karnı doycak ve yaptıklarından dolayı büyük pişmanlık duyan günahkârların günahları bağışlanacaktı. Bu düşünceler bana öylesine büyük bir mutluluk veriyordu ki, bu düşüncelerin bana ait olduklarına inanamıyordum. Gerçekten de Şeytan yargı gücümü kuvvetlendirmiş olmalıydı, çünkü artık her şeyi yapmaya hazırdım. Bu yeni sabahta Şeytan'a karşı duyduğum korku yok denecek kadar azdı. Yalnızca çok küçük bir parçamı fethetmeyi başarmıştı. Sinanmış ve ona karşı koymayı başarmıştım ve dilim artık daha temizdi. Yoluma devam ederken ola-

bilecek en küçük ve en tatlı mucize gerçekleşti. Kurak çölün ortasında küçük bir ağacın yanına vardım. Ağacın dalları erik yüklüydü. Onlarla susuzluğumu dindirdim ve kollarımla bacaklarıma tatlı bir sıcaklık yayıldı. Dizlerimin üzerine düşüp Yaradan'ıma şükrettim, ama daha dua etmeye başlayamadan tekrar ayağa kalktım.

Düşünmem gerekiyordu. Rabbi'm beni neden Şeytan'la baş başa bırakmıştı? Aşırı dindarlığımı mı yok etmekte amacı? Bunda gerçeklik payı olduğunu anlamam uzun sürmeyecekti. Yapılması gereken çok şey vardı ve bunları sürekli diz çökerek gerçekleştirmek mümkün değildi.

15

Nasıra'ya geri dönüp annemle birlikte yaşadığım eve girdim. Annem beni selamlarken, çok rahatlamış olduğu her halinden belliydi. Evden ayrılalı kırk günden fazla olmuştu, başlangıçta kuzenimle birlikte bir yolculuğa çıktığımı düşünmüşse de, daha sonra kulağına Yahya'yla ilgili birçok korkunç hikâye gelmişti. (Ve ben dağın zirvesindeyken bu anlatılanlar gerçekten yaşanmıştı.) Görünüşe göre ölmüş Kral Hirodes'in oğlu Hirodes Antipas, Vaftizci Yahya'dan uzunca bir süredir kuşkulanıyordu. Tıpkı babası gibi Antipas da sık sık kâbuslar görüyordu; en büyük korkusu da peygamberlerin halkı kendisine karşı kışkırtabileceğiydi. Bu nedenle Yahya'yı Ölü Deniz'e bakan kayalıkların tepesindeki Machaerus Kalesi'nin zindanlarından birisine attırmıştı. Bu benim zamanımın gelmiş olduğu anlamına geliyordu. Nasıra'dan ayrılmalıydım. Bir

papaz yaşamı sürmeli ve Yahya'nın yolundan gitmeye çaba göstermeliydim.

Ne var ki, annemin papaz olmam konusunda aklını kurcalayan bazı sorular vardı. Yabancı insanları kutsamak amacıyla ıssız yollarda yürümem düşüncesi hoşuna gitmiyordu; ona göre iyi bir Esseneli olmak daha önemliydi. En dindarlar Essenelilerin bir araya geldiği Qumran'daki çöl cemaatine katılmamı istiyordu. Qumran'daki yaşamı seçen erkeklerin öncelikle bütün suç ve günahlarını kabul ve itiraf etmeleri, tüm maddi varlıklarını biraderlere bağışlamaları ve Qumran tarafından gerçek Esseneliler olarak kabul edilmeden önce yıllarca onların arasında yaşamaları gerekiyordu. Ayrıca ruhani liderin yanında söze davet edilmeden konuşmak yasaktı.

Annemin benim için neden bu tür bir yaşamı arzuladığını anlamıyordum. Benim için önemli olan Rabbi'n sınavlarından başarıyla geçmekti, o ya da bu dini liderin değil. Öte yandan annemi anlamak da her zaman kolay değildi. Dünyaya geliş biçimimle ne kadar onur duyuyorsa, iyi olmam için de o kadar çaba gösteriyordu ve başıma bir felaket gelecek diye korkmadığı gün yok denecek kadar azdı. Korku tıpkı bir gece canavarı gibi evimizde bizimle birlikte yaşıyordu. Bazen karanlıkta yanımdan süzülüp geçtiğini hissettiğimiz bile oluyordu.

Ayrıca Meryem alçakgönüllü olduğu kadar mağrurdu da ve iradesi çelik gibi olduğundan her iki özelliğiyle de başa çıkmak benim için çok kolay değildi. Yine de kendisini güçlü biri olarak değil, daha çok güçsüz biri olarak görüyordu. Daha da kötüsü: Benim de kendisi gibi olduğuma ve bu nedenle de uzak diyarlara gideme-

yeceğime inanmasıydı. Ve artık nelere başlamam gerektiğini anlamış olduğum bir anda bana bu kadar az güvenmesinden hiç de hoşnut değildim.

O kırk gün boyunca dağda neler yaşadığımı ona anlatmadım, ama aşağı yukarı neler olduğunu ve Babam'la yakın olduğumuzu anlamış olmalıydı. Yine de bu konuda hiçbir şey işitmek istemiyordu. Yüreği bir kraliçeninki kadar geniş olduğu halde, yine tıpkı bir kraliçe gibi anlayamadığı şeylerden hiçbir haz almıyordu.

Ama ne olursa olsun o benim annemdi. Beni çok iyi tanıyordu. Ve eminim, dağın zirvesinde yanıma yalnızca babamın değil, başkalarının da uğramış olduğunu tahmin ediyordu. Eğer Şeytan karanlığın güçlerine sahipse, o zaman –onun görüşüne göre– ben de lekelenmiş olacak kadar zayıftım. Bu nedenle en dindar insanların bir araya gelmiş oldukları bir topluluk tarafından yönlendirilmem gerekiyordu. Şöyle de söylemek mümkün: Annem yolumu kolaylaştırmak için katkıda bulunmuyordu. Önsezileri beni mutsuz ediyordu; annemin bazı olayları önceden söyleyebilme gibi bir yetisi vardı.

Bu sözsüz ama sürekli kavganın ortasında bir olay bizi bir süre oyaladı. Nasıra'da fazlaca uzak olmayan Kana kentinde bir düğün yapılacaktı. Bir zamanlar Yusuf ile marangozlarını kendisine güzel bir ev inşa etmekle görevlendirmiş olan ve varlıklı bir adam olan gelinin babası şimdi annemi, beni ve erkek kardeşlerim Yakup ile Yuhanna'yı bu düğüne davet ediyordu. Meryem, Yusuf'un ölümünden beri ilk kez o gün evinden dışarıya çıktı. Evet, gidip gitmemesi konusunda o kadar uzun süre bocaladı ki, oraya vardığımızda oldukça geç olmuştu ve tören de bitmişti. Annem derin bir mahcu-

biyetle çevresine bakındı ve şöyle dedi: “Şarap bitmiş.” Gelinle damadı kutlamak için köyden o kadar çok kişi gelmişti ki, şarabın hepsi tüketilmişti.

Ses tonu bana, bir düğünde şarap erkenden biterse mutluluğun da kısa süreli olacağını söylüyordu. Bu yeni evliler için bir kötülük habercisiydi. Böylelikle aklıma, bana verilmiş olan güçleri denemek geldi.

Önümüzde içi suyla dolu altı taş küp duruyordu ve bir masanın üzerinde de bir tek mor üzüm tanesi vardı; hepsi bu kadardı. Bu üzüm tanesini yavaşça ve içinde yatan ruhu derinlemesine düşünerek yedim. Evet, yanımda bir meleğin varlığını duyumsuyordum. O anda küplerin içindeki su şaraba dönüştü. Bundan emindim. Bu mucize yalnızca bir tek üzüm tanesinin saf tadı ve bir tek meleğin varlığıyla gerçekleştirilmişti.

Kendimi Tanrı'nın cennetine çok yakın hissediyordum. Çünkü artık bu cennetin birçok güzellikten ibaret olduğunu biliyordum. Babam yalnızca öfke Tanrısı değildi, bir elinin dokunuşundaki derin endişe kadar yumuşak olan sonsuz bir şefkate de sahipti. Aynı zamanda da içim büyük bir hüznle dolmuştu. Çünkü gözümün önünde asla yaşayamayacağım görkemli bir törenin hayali vardı. Bu nedenle kısa bir süre sonra oradan ayrıldım; annemi Yakup ile Yuhanna eve götüreceklerdi.

Oradan ayrılırken gelinin amcasının damatla konuştuğunu duydum: “Her ev sahibi önce iyi şarabını ikram eder, hepsi içildikten sonra da daha az iyi olanını çıkarır. Ama sen en iyi şarabı sona sakladın, bu nedenle de senin evliliğin kutsanmış olacak.”

Bu mucizelerimin ilkiydi ve Celile'deki Kana kentinde gerçekleşti. Ne var ki, kendimi övme konusunda herhangi bir acelem yoktu, çünkü Babam'ın gönderdiği melek kulağıma şöyle fısıldamıştı: “Nasıl ağzına kadar dolu bir küp bal çabucak tükenebiliyorsa, çılgın Oğul da sınırlı sayıdaki mucizelerini bir anda boşa harcayabilir.” Bu nedenle anneme hiçbir şey anlatmadım. Masaya yeniden şarap getirildiği için memnundu, bu nedenle de oradan erken ayrılmama fazlaca aldırış etmedi. Ertesi sabah yanıma yalnızca bir asa, bir pelerin, sandaletlerim ve annemin gözyaşlarını alarak yola koyuldum.

16

Niyetim Nasıra'dan yürüyerek yarım günlük mesafede olan Kefernahum'da vaaz vermektir. Şeytan'ın bütün anlattıklarına karşın hâlâ Yeşaya Peygamber'i öncüm olarak görüyordum ve o da şöyle yazmıştı: "Ürdün'ün ötesindeki denizde, dinsizlerin yaşadığı Celile'de karanlıkta oturan halk büyük bir ışık gördü. Kefernahum'u seçmemin nedeni buydu. Celile Denizi'nin kıyısındaydı (aslında bu deniz büyüklüğünde bir göldü) ve Şeria Irmağı buradan güneye doğru Kudüs'e akıyordu.

Ne var ki, Kefernahum'a gitmek üzere yola koyulmadan önce Nasıra'daki havrada vaaz vermeye karar verdim. Dilim, tahta işleyen ellerim kadar becerikli olmadığından, işe hiç değilse beni tanıyan birkaç kişinin bulunduğu yerde başlamanın daha iyi olacağını düşünüyordum.

Ama başlangıçta orada toplanan insanlara yalnızca şu sözleri söyledim: "Tövbe edin, çünkü Göklerin Egemenliği yaklaştı. Son

iyice yaklaştı.” Bu sözlere gösterilen tepki sessizlikten ibaretti. İnsanlar mahkeme gününün gelmesini, hem de pek yakında gelmesini nasıl isteyebilirlerdi ki? Doğrusu, Nasıra’da güneşli bir sabahtı. İnancın, katı bile olsa, soluk almak gibi doğal olması gerektiği türünde bir sürü yeni düşünceyle dolu olarak sözlerimi (bizim eski İbraniceyi kullanarak) şöyle sürdürdüm: “Sana şükrediyorum Tanrım, çünkü bunları bilge ve akıllılardan saklayıp çocuklara açtın.”

Daha sonra Luka’nın İncil’ine bu konuda yazmış olduklarını gördüm: “Havradakiler bu sözleri duyunca çok öfkelendiler. Ayağa kalkıp İsa’yı kentin dışına sürüklediler. O’nu aşağı atmak için kentin kurulduğu tepenin yamacına götürdüler. Ama İsa onların arasından geçerek oradan uzaklaştı.”

Luka Yahudi değildi. Yahudilerden nefret ettiği için de yazdıkları abartılarla dolu. Çocukluğumdan beri gittiğim havrada konuştuğum için, benimle alay etmek kimsenin aklından bile geçmezdi. Ama için için güldüklerini, kendilerini zor tuttuklarını hissedebiliyordum. Evet onların fısıltılarını duyabiliyordum: “Marangozun oğlu bize tövbe etmemizi buyuruyor.” ya da “Nedir Tanrı’nın bilge ve akıllılardan saklayıp çocuklara söylediği?”

İşte o an, beni kimsenin tanımadığı yerlerde vaaz vermem gerektiğini anladım. Kendi kendime ant içtim ve Nasıra’dan Keferna-hum’a doğru yola koyulurken, Şeytan’ın Rabbi’m aleyhinde söyleme cüretinde bulunduğu sözlerin hâlâ yüreğimi dağladığını hissettim. Ve Babam kendisini savunmamıştı bile.

Tam o sırada, bu düşüncelere dalmışken tökezledim ve bu oldukça tuhaf bir tökezlemeydi. Aslında oldukça dengeli bir insan olduğum halde fena düştüm. Kuvvetli bir kol beni yere savırmıştu.

Ve güçlü bir ses kulağıma şöyle seslendi: “Peygamberlerin sözleri benim sözlerim değil. Peygamberlerim doğru sözlü olmakla birlikte hepsi de abartıya kaçıyor.”

Yalnızca, “Rabbi’m, kendimi güçsüz hissediyorum. Yeterince etkili ve güzel konuşamıyorum,” diyebildim.

“Evet,” diye konuştu Rabbi’m. “Musa şöyle demişti: ‘Rabbi’m çok ağır olan dilimle çok ağır konuşabiliyorum.’ Ona da, şimdi sana söyleyeceklerimi söyledim: ‘İnsanoğlunun ağzını kim yarattı? Yara-dan ben değil miyim?’ İşte bu nedenle senin ağzın olacağım ve sana konuşmayı öğreteceğim. Sözlerin boş zemine düşmeyecek.”

Bana verilen bu sözden sonra güvensizliğim büyük ölçüde azalmıştı. Babam ayrıca şunları da söyledi: “Kefernahum’da başarılı olabilirsin. Yalnızca bir tek şeyi birçok kez tekrarla. Bu insanlar birer taş gibidir, onlar sağırdır. Bu nedenle onlara tekrar ve tekrar ‘Rabbi’m böyle diyor!’ de. Duyup duymadıkları konusunda tasalanma. Sözcükleri de ben yarattım ve onlar birçok değişik yolda yolculuk yaparlar.”

Ayağa kalkarken Kutsal Ruh’un beni havalandırdığını hissettim. Ve çevremde uçuşan görünmez varlıkların kanat çırpışlarını, bin savaş arabasının gürültüsünü, bir tepenin arka tarafından gelen mutluluk dolu haykırışı duydum. Ve Rabbi’m yine konuştu: “Eğer bana inanıyorsan mucizeler ellerinde, gözlerinde ve sesinde olacak.”

Evet Rabbi’n eli güçlüydü. Böylece Kefernahum’a vardım.

17

Celile Denizi'nin çakıl kumsalında yürürken, göle ağ atan iki balıkçı gördüm. Uzun boylu güçlü adamlardı ve kuvvetli elleri vardı. Kısa süre sonra öğreneceğim üzere, benden daha genç görünen, yaşlısının adı Simun'du, diğeri ise erkek kardeşi Andrey'a'ydı. O sırada kıyıya çok sayıda balık çekmiş olan Simun'un ağındaki deliğın farkına varıp deliğı hamderi kullanarak hünerle onardığını da gördüm.

Kendi kendime şöyle düşündüm: Ağ onaran adamlara ihtiyaç var. Bir becerisiyle balıkların avlarken, bir başka becerisiyle de elindekilerin yitip gitmesini engelliyor. Ve hiç düşünmeden konuştum; sesim bir taş atımlık mesafeden geliyordu: "Ardımdan gelin, sizleri insan tutan balıkçılar yapacağım." Bunu büyük bir neşeyle söylemişim, çünkü kırk gün arkadaşsız olmanın da bir tür oruç olduğunu anlamışım. Gerek düğünde, gerekse Nasıra'daki havrada birçok kadın ve erkekle karşılaşmışım, hiçbirini benim seçeceğim,

birlikte eserlerimi gerçekleştirmeyi isteyeceğim türde insanlar değildiler.

Öte yandan bu iki balıkçıyı iyi birer insan olarak değerlendirmiştim ve ağlarını denizin üzerinde küçük bir büyü oluşturmak istercesine atış biçimleri hoşuma gitmişti. Sudan çok tahtadan anlayan bir marangoz olarak, balıkların kendilerine özgü bir büyüyle korunduklarını ve balıkçıların bu yaratıkları ağlarına çekebilmek için manevi bir güce gereksinim duyduklarını düşünüyordum.

Böylece, “Evet,” dedim; büyük bir coşkuyla dolmuştu içim. “Ardımdan gelin, sizleri insan tutan balıkçılar yapacağım.” Aramızda bulunan suyun üzerinden geçerek birleşen gözlerimizde karşılıklı anlayış vardı; Tanrı Şeytan’ın birkaç hünerini edinmemi sağlamıştı.

İşin doğrusu, artık Şeytan’ın kullandığı konuşma tarzını kullanabiliyordum. Yabancılarla seçkin bir nezaket ve sanki birçok söylenmemiş sırrın mucizesini paylaşıyormuşuz gibi samimi bir neşeyle konuşabiliyordum.

Şeytan’ın yanımdan ayrılmadan önce söylediklerini anımsadım: “Sana karşı büyük bir saygı beslediğim için eline dokunmak istiyorum.” Ve ben onun bir an önce gitmesini istediğim için sağ elimle onun eline dokunmuştum ve aynı anda da Rabbi’nin korumasının bir bölümünü teslim ettiğimi anlamıştım.

Ama bu çok küçük bir bölümüydü. Ve Rabbi’nin Şeytan’dan çok daha fazlasını aldığından emindim. Simun ile Andreyka kayıklarını kıyıya çekip avlarını çantalarına doldurur doldurmaz beni yanlarına alıp yolun aşağısındaki bir eve götürdüler; orada Zebedi’nin oğulları Yakup ve Yuhanna ile tanıştım. (Bu iyiye işaretti, çünkü Zebedi’nin oğulları erkek kardeşlerimle aynı adları taşıyorlardı.) Si-

mun onları çağırıldığında bizimle gelmek için babaları Zebedi'yi hizmetkârlarıyla yalnız bıraktıklarını biliyorum. Acaba niyetleri dua etmekten çok biraz oyalanmak olabilir mi, diye sordum kendime. Ama Simun onlara kefil oluyordu ve Simun daha sonra kayam olacaktı. Böylece karar verdim. Çok geçmeden Simun'u Petrus diye çağırmaya başladım, çünkü kaya sözcüğünün Yunanca karşılığı olan Petrus'un kulağa çok hoş gelen bir tınısı vardı. Ve Simun tek bir saat dışında hep benim kayam olacaktı.

Böylece bu dört yandaşım ile birlikte Kefernahum'a doğru yola koyuldum. Onlara şöyle bir baktığımda, kuşkudan çok övgü için nedenim olduğunu görebiliyordum. Yürürken Petrus beni kenara çekerek şöyle konuştu: "İki gece önce ağlarımız, neredeyse kayığımızın devrilmesine neden olacak kadar dolmuştu. Ama ben dua ettim ve kurtulduk. Söylemek istediğim şu: Duam sırasında senin yüzünü gördüm."

Petrus dizlerinin üzerine çökerek devam etti: "Efendim, beni yanına alma, çünkü ben günahkârım." Ama ben onun elini tutarak ona takdir edebildiğim kadarıyla iyi bir insan olduğunu söyledim. Kefernahum'da yanımda olmasının bana güç vereceğini de ekledim. Böylece oraya gittik ve doğruca havranın yolunu tuttuk. Ve o sabah Vaftizci Yahya'nın bilgeliği hakkında vaaz verdim.

Sebt Günü olduğundan orada birçok insan toplanmıştı. Petrus, Andrey'a, Yakup ve Yuhanna'yı o gün çalışırken bulmamın nedeninin çalışmanın yasak olduğu günleri ayırt edememelerinden kaynaklandığını anlamıştım. Balıkçılar yalnızca suyun ne zaman hazır olduğunu bilirler. Yani onların benimle birlikte vaaz verecek kadar eğitilmiş olmadıklarını da anlamıştım. En azından o gün için. Ne var

ki, ben sonunda kendi çabamla güzel ve etkileyici konuşmayı öğrenmiştim.

Tanrı'nın yüreğiyle konuşuyordum ve O'na ne kadar zor geldiğini anlatıyordum. Yarattığı tüm kadın ve erkekler arasından kendi seçkin ulusunu kurmuştu; Yahudilerini. Ama şimdi, bugünlerde, içlerinden bazıları inançlarını korurken, bazıları inançlarını yitirmişti. Bu nedenle Tanrı kendisine mutluluk veren Yahudileri için bir cennet yaratmıştı. Ne var ki, yasaları inkâr eden, günahların ardından koşan ya da içleri çılgınlık dolu olanlar acı çekeceklerdi. Bir mahkeme olacaktı ve bu mahkemede suçlu bulunanlar derinliklere mahkûm olacaktı. Adım adım inilecekti aşağılara; tıpkı Babam'ın zindanının taş basamaklarından olduğu gibi. Ve böylelikle günahkârlar –geç de olsa– O'nun elinin, ayağıyla fareyi ezer gibi, krallıkları kolaylıkla yerle bir edebileceğini anlayacaklardı! Kılıcını savuran bir adamın gücüyle konuşuyordum.

“Tövbe edin,” dedim. “Ve tüm günahlarınız bağışlanacak.” Ve Vaftizci Yahya'nın öğretisini tekrarlariken sesimde otoriter bir ifadeyle konuşabiliyordum. Sesim Ferisilerle fakihlerin monoton seslerini bastırıyordu. Öbürlerinde olduğu gibi Kefemahum'daki bu havrada da Ferisiler ve fakihler ağlamaklı bir tonla dualarını sıralıyorlardı; Duaları, sanki gırtlakları yıllar yılı ortalamayla yetinmiş olmaktan dolayı, harı kalmamış kömür misali, yürekten gelmekten uzaktı. Onların sesleri üzerine su dökülmüş ve sönmek üzere olan bir ateşin tıslamasını andırıyordu. Buna karşılık benim sesim güm-bür gümbürdü.

Ve konuşmaya devam ettim. Sözcükler ağzımdan dökülene dek ne söyleyeceğimi bilmiyordum: “Hepiniz bana gelin, tüm sıkın-

tı çekenler, omzunda ağır yükler taşıyanlar, sizleri rahata erdireceğim. Benim boyunduruğuma girin ve benden öğrenin, çünkü ben yürekten uysal ve alçakgönüllüyüm ve ruhunuz bende aradığı huzura kavuşacak.” Sanki içimde yeni güçler uyanmış gibi sözlerime devam ettim: “Eğer Rab şeytanları kovabilir misin?” diye soracak olursanız, bilin ki onlar da kovulacaklardır.”

Gerçekten de her şey söylediğim gibiydi. Kalabalığın arasından bir adam doğruldu. Çevresindekilerin ondan ürktüğünü görebiliyordum, çünkü tam bir eşkıyaya benziyordu. Burnu kırılmıştı ve yüzünde çok sayıda yara izi vardı. Bu günahkâr ruhlu, yaşlı bir hayduttu; kirli bedeninin pis kokusu gittiği yere kendisinden önce ulaşıyordu. “Seninle ne işimiz var, ey Nasıra’lı İsa? Buraya bizi mahvetmeye mi geldin?” diye bağırdı.

Ve yüreğindeki huzursuzluğun cezası olarak yüz hatlarının çarpılmış olduğunu gördüm. Böylece o bana doğru yaklaşırken olduğum yerde bekledim. Gözlerinin içine bakarak konuştum: “Dilini tut!” Ve adam olduğu yerde kaldı.

Yüreğinin, tıpkı küçük bir hayvanı saklandığı mağarasından çekip çıkarır gibi, iğrenç bir varlıktan arındırılması gerektiğini biliyordum ve bana gelmesinin nedeninin içindeki kötü ruhları kovmamı istemesi olduğunun da bilincindeydim. Burun deliklerinin altına sihirli bir yüzük ya da güzel kokulu otlar tutmam gerekmiyordu bunun için. Yalnızca, “Ey kötü ruh, çık ortaya. Dışarıya çık!” demekle yetindim.

Ve kötü ruh adamın gırtlığından dışarıya çıkarak, hayvani bir sesle çığlıklar attı.

Bu kötü ruh gözle görülmüyordu. Ama oradaki herkes varlığının havranın orta yerine dek hissedilebildiğine tanıklık edebilirdi.

Boş sıralar devrildi ve yerden esen bir rüzgâr toz kalkmasına neden oldu. Sonra yine sessizlik hâkim oldu.

Havradaki iyi Yahudiler şaşkınlık içersindeydiler. Aşırı dindar olduklarından, en büyük tasaları kötü ruhlarla aynı odada bulunuyor olmalarıydı. Onlara nasıl karşı gelineceğini bilmiyorlardı. Bu nedenle de kötüyle savaşmaya hazır olan insanlarla bir araya gelmekten de çekiniyorlardı. Bu nedenle şöyle konuştular: “Hangi yeni öğretiler bu? Kime buyuruyor? Günahkâr mı?”

O anda Celile Denizi’nin ortasına bir taş savurmuş ve dalgaların tüm kıyılara çarpmasına neden olmuşum gibi hissettim. Yaptıklarımın haberi kısa sürede bölgedeki tüm kasabalara yayılacaktı.

Havrada bulunanlara seslendim: “İsteyin!”

“İsteyin ve isteklerinizin kabul edildiğini görün.”

“Kapıyı çalın, kapılar size açılacaktır.”

Yeni dostlarım Simun Petrus, Andreyas, Yakup ve Yuhanna havradan dışarıya çıkarak benimle birlikte Simun Petrus’un evine geri döndüler.

18

Yeni kazandığım güçlerle öylesine şevklenmişim ki, Petrus'un evine gelip karısının annesinin ateşler içinde yandığını görünce, ateşini dindirmek için elini tutmam yetti. Kayınvalide sevinçle yatağından kalkarak bize yemek yaptı.

Akşam olduğunda Simun, Andrey'a, Yakup ve Yuhanna'nın arkadaşları yanlarında, içlerinde şeytan olduğuna inanan kadın ve erkeklerle oraya geldiler. Yeni yetilerim beni hem şaşırtıyor, hem de mutlu ediyordu ve insanları iyileştirmem uzun sürmüyordu. Eli mi karşımdaki insana değdirmem yetiyordu, daha aynı anda dışarıya bir sürü küçük şeytan fırlıyordu.

Ertesi sabah Petrus bana şöyle dedi: "İnsanlar seni arıyorlar ve korkarım sayıları hiç de az değil. Seni uyarmak istiyorum. Çok merak ediyorlar. Mucizeler görmek istiyorlar. Ama bu sana insanların ruhlarını değiştirecek gücü verecek mi?"

Bu sözleri bana Hirodes Antipas'ın zindanında mahkûm olan Vaftizci Yahya'yı anımsattı. Göğsüme bir bıçak saplanmış gibi keskin bir ağrı duydum. Çünkü eğer Rabbi'm bana büyük hünelerler armağan ettiyse, ben de Rabbi'mden nefret edenlerin intikamlarına maruz kalacaktım. Petrus, Andrey, Yakup ve Yuhanna'yı benimle birlikte oradan ayrılmalrı için yüreklendirdim. Celile'deki diğeri havralara gidip oralarda da kötü ruhları kovacaktık. Yapılması gerekeni yaptıktan sonra geride şaşkınlık dolu bir insan kitlesi bırakmak, bu şaşkınlık boynumuzda bir ilmiğeri dönüşene dek aynı halkanın içinde kalmaktan daha iyiydi. Ve şimdi Petrus'un bilgeliğiyle düşündüğümü biliyordum.

Başka bir kentteki, başka bir havranın avlusunda bir cüzzamlı yanıma gelerek bana şöyle sordu: "Beni arındırabilir misin?" Benim susmam üzerine devam etti: "Ancak temizlendikten sonra havranın kapısından içeriye girebilirim. Ama eğer içeri giremezsem nasıl arınabilirim?"

Bir cüzzamlının nasıl iyileştirilebileceğini bilmiyordum. Ama onun gözlerini sıyrılman mümkün değildi. Böylece Rabbi'me seslendim: "Bugün bana bu gücü ver Tanrım."

Gözlerimi dehşet içersinde öte yana çevirmemek için büyük bir çabayla adama bakarken, Tanrı'nın Musa'ya söyledikleriyle ilgili yazılanları anımsadım. "Asanı yere at." Musa bunu yaptığında asası yılanı dönüştü. Ve yılan kımıldamaya başladığı anda Musa kaçmaya yeltendi. Ve Rabbi'm ona şöyle buyurdu: "Kaçma. Elini uzatıp onu kuyruğundan tut."

Musa yılanı tuttu ve yılan elinde yeniden asaya dönüştü. Rabbi'm şöyle konuştu: "Elini göğsünden içeriye sok." Musa ken-

disine söyleneni yerine getirdi, ne var ki elini tekrar dışarıya çıkardığında üzeri kar gibi pul puldu. Bunun üzerine Tanrı, “Elini tekrar göğsünden içeriye sok,” dedi. Musa yine söyleneni yaptı ve elini dışarı çıkardığında elinin derisi geri kalan derisinden farksızdı.

Ve şimdi Tanrı bana seslendi: “Aynısını yap.” Ve o anda O’nun Musa’ya vermiş olduğu gücü şimdi bana verdiğini anladım.

Böylece elimi ileriye doğru uzatıp cüzzamlıya dokundum ve tek bir sözcük söyledim: “Arın.”

Bir anda derisi normale döndü. Artık arınmıştı. Bu öylesine büyük bir mucizeydi ki ona, “Kimseye bundan söz etme,” dedim.

Ama o gidip herkese nasıl iyileştiğini anlattı. Ve bu öylesine büyük bir heyecana neden oldu ki, bir cüzzamlı ordusunun akınına uğramadan önce çöle dönmenin tam zamanı olduğuna karar verdim. Rabbi’n bana bu kadar çok hastayı, hem de aynı anda iyileştirmenin çok zor olduğunu söylemesine gerek bile yoktu.

Gerçekten de, hastalıkların tıpkı melekler gibi sınıflanmış olduklarına inanıyordum. En kötü hastalığı iyileştirmek için Kutsal Ruh’tan yanıma inmesini dilemem gerekiyordu. Ve bir tek cüzzamlıyı iyileştirmek bile beni iyice yormuştu. Tanrı da yorulmuş olabilir miydi? Ne de olsa cüzzamlıyı Kutsal Ruh’un yardımıyla iyileştirmeyi başarmıştım. Ve bu ruhun Babam’la benim aramda bir bağ olmaktan başka ne özelliği vardı?

Çöle kaçıp, yandaşlarıma onları Kefernahum’da bulacağımı söyledim.

19

İki gece boyunca yerde yılan ve akreplerin arasında yatarak, korkmamak için elimden geleni yaptım. Kendi kendime Vaftizci Yahya'nın akrepleri eline alıp onlarla konuşabildiğini ve akreplerin onu sokmadığını tekrarlasam da, çok da inandırıcı olamıyordum. O gece herhangi bir akrep tarafından sokulmadım, ama korkumu yenmeyi de başaramadım.

Kefernahum'a dönüşüm beklenenden de iyi oldu. Benimle ilk konuşan kişi, üzerinde zırhıyla karşıma dikilen Romalı bir yüzbaşı oldu; mızrağının önünde bir kartal resmi vardı. Bu Romalı kendisiyle çok böbürleniyordu; kılıcıyla kaç kişiyi öldürdüğünü kim söylebilirdi? Öte yandan saygılıydı da ve şöyle dedi: "Efendim, en iyi hizmetkârım felce uğradı."

Hiç duraksamadan şöyle karşılık verdim: "Beni ona götür, onu iyileştireceğim." Yüzbaşı hiç beklemediğim bir yanıt verince ona

olan saygım daha da arttı: “Benim çatımın altına gelmene layık değilim. Ama sen gerekli sözleri söylersen hizmetkârım iyileşebilir. Ben öyle bir adamım ki, askerime ‘git’ dersem, hemen gider ve bir başkasına ‘gel’ dersem hemen gelir. Ve eğer bana söyleyecek gücü verirsen, hasta hizmetkârım iyileşmek için yapılması gereken ne varsa yapacaktır.”

Yüzbaşının gözlerinde yaşlar vardı. Bunu görmek beni şaşırtmıştı, yoldaşlarıma dönüp, “İçi böylesine inanç dolu birisiyle nerede karşılaştım? Celile’nin hiçbir yerinde!” dedim. Ve yüzbaşıya dönerek ekledim: “Git! Hizmetkârın iyileşecek.”

Gerçekten de öyle oldu. Bunu daha sonra başkalarından duydum. Bu sayede, her şey iyi olduğu takdirde Tanrı’nın gücünü, Yahudi olmasalar bile, başkalarına da aktarabileceğimi anlamış oldum. Bu beni gururlandırıyor ve yollar da beni karşılayanların alkışları da hoşuma gidiyordu. Çoğu beni selamlamak için durup bekliyordu ve bu erkeklerin ağızları kırmızıya boyanmıştı. Bunun üzerine Simun Petrus bana, Kefernahum’un küçük bir kent olmasına karşın, kadınları değil de başka erkekleri tanıyan erkeklerce tercih edildiğini anlattı. Böylece, bu tür erkeklerin dudaklarını kırmızı böğürtlenlerin şerbetleriyle ıslattıklarını da öğrendim ve meyhanelerde de en cesur Yunanlıların Spartalılar olduğu, Spartalıların çok büyük savaşçılar olmalarına karşın hayattaki en önemli amaçlarının başka bir savaşçının kolları arasında uyumak olduğu anlatılıyordu.

Bu balıkçıların arasında bir tartışma çıkmasına neden oldu ve Petrus şöyle dedi: “Kefernahum’lu erkekler dudaklarında kadınların dudakları için seçtikleri renkle yaşarken, Spartalılar kılıçlarıyla yaşıyorlar.”

Yine de yeni yoldaşlarıma karşı yakınlık duyuyordum. Yumuşak tabiatlıydılar ve tapınakta hoş karşılanmadıkları için bir ağacın altında toplanıyorlardı. Onlara karşı dostça davrandım.

Havrada ise Machaerus'daki zindanda tutsak olan Vaftizci Yahya'dan söz ediyordum. Onu her zaman yanımda hissettiğim için, bir sözcük diğerini izlediğinde hep olduğu gibi son derece açık ve akıcı konuşabiliyordum. Havrada toplanan erkeklerin sayısı her gün artıyordu; sıralarda artık hiç boş yer kalmıyor, giriş holü ve kapının önü bile tamamen doluyordu. Günün birinde dört adam kolları ve bacakları felçli zavallı bir adamı içeri getirmeye çalıştılar, ancak kalabalıktan dolayı bir türlü kapıya ulaşamıyorlardı. Bu dört adam çaresizlik içersinde gidip bir merdiven getirdiler, çatıya tırmandılar, iki tahtayı kırıp bir delik açtılar ve hasta adamı (yatağıyla birlikte) aşağıya, konuşmakta olduğum yere indirdiler. Biliyordum ki, yanındaki adamlar bu kadar kaygılandıklarına göre adam buna değerdi. Hiç ara vermeden şöyle konuştum: "Günahların bağışlandı." Ve adam yatağından kalktı. Nedenini biliyordum. Bana gelen insanlar hayatlarında pek çok eziyet çekmişlerdi ve bu nedenle de günahlarının yüklerini omuzlamaya hazır dılar. Bu nedenle de onları iyileştirmek mümkündü. Felçli adamın çektikleri yapmış olduğu kötülüğe eşdeğerdi, bu nedenle de onu hiç tereddütsüz bağışlayabilirdim.

Fakihler öfkelenmişti. İçlerinden birinin, "İsa nasıl oluyor da Tanrı'ya küfrediyor? Günahları Tanrı'dan başka kim bağışlayabilir?" dediğini duydum.

O anda fazla açık konuştuğumu anladım. Ne var ki sabırlı olmak zordu. Sofularsa zararlı olmaya başlamışlardı. Onların dindarlığının kokusu, bir zamanlar kendilerini beslemiş olan denizin sahlinde son nefeslerini veren istiridyelerin kokusunu andırıyordu.

Günahları bağışlama cüretinde nasıl bulunabildiğimi soranlara şöyle dedim: “Neden bu konuda mantık yürütüyorsunuz? Bu adam bana getirildiğinde felçliydi, ama havradan dışarıya çıkarken yatağını kendi taşıdı; birazcık yalpaladıysa da, bu yok denecek kadar azdı.” Adamlar söylediklerime alınmışlardı.

Rabbi'min neden beni seçtiğini her gün biraz daha iyi anlıyordum. Kendi evreniyle Babam'ın sabrının nasıl sınıandığını görebiliyordum. Merhametini tüketiyor, günahlarımızı tekrarlamaya devam ediyorduk. Bu nedenle de insanların hatalarını dinleyecek benim gibi basit birisine ihtiyacı vardı. Nasıl oruç tuttuğum sırada yüreğimde bir boşluk hissettiysem, şimdi de yaptıkları iyi şeylerden söz etmeler bile başkalarının kendilerini övmelerine dayanamayan insanların yüreklerindeki boşluğu hissedebiliyordum. İnsan ruhu günahlarının anısı karşısında kendisini bomboş hissedebilir. O an günah işleyenlere karşı öylesine büyük bir acıma duygusuyla doluydum ki! Ve Rabbi'min benim aracılığım ile konuşmaya devam etmesi için dua ettim.

20

Yavaş yavaş, beni her gün izleyecek ve yeteneğimin yetmediği işleri yapacak elçilere gereksinimim olduğunu anlamaya başladım. Gümrük binasının önünde oturmakta olan Levi'yi görünce, "Beni izle," dedim, çünkü iyi ve zeki bir yüzü vardı ve benim gözlerindeki ışığa ihtiyacım vardı.

Levi bize katıldı. İşinin vergi toplamak olması beni rahatsız etmiyordu. Ama kısa sürede gümrük binalarında oturup Romalılar için vergi toplayan kişiler kadar sevilmeyen az kişi olduğunu öğrendim. Her neyse, benim günahkârlar için tek bir ölçüm vardı: Yüzünde herhangi bir mutluluk ifadesi var mıydı? Günah işlememiş ama sıkıntılı bir adamdansa, başkalarını kandırıp Romalılar için çalışan bir adam Tanrı hakkında daha fazla fikir verebilirdi bana.

Bunun ötesinde on iki adama ihtiyacım vardı; İsrail'in on iki nesli için on iki adam; gözlerimin içine bakarak yüreklerinde ne olduğunu görmeme izin verecek on iki adam.

İçlerinden birisi için bunu söyleyemeyeceğim. Bu kişi Yahuda İskariyot'du. Koyu renk sakalıyla son derece yakışıklıydı. Yüreğinden geçenleri okuyamadığım halde onun on iki elçimden birisi olmasını istedim. Gözleri alev alevdi. Doğrusu, ruhunun ateşi gözlerimi kamaştırmıştı. Yine de onu hoş karşıladım. Yoksulları sevdiğini iddia ediyor ve onları hor görmeye yetecek kadar uzun süre varlıklı insanların arasında yaşamış olduğunu söylüyordu. Babası varlıklıydı ve Yahuda nüfuzlu insanların ne kadar sinsi olduklarını ve kullandıkları tüm hileleri bildiğini ileri sürüyordu. Böylece, kendi kendime onun bana Şeytan'ın bir armağanı olup olmadığını sorduğum halde, yine de ondan birçok şey öğrenebileceğime kanaat getirdim. Zaten bu tür şeylere uzun uzadıya kafa yormadım. Önceliği olan başka şeyler vardı.

Beni izlemeye hazır olan bu on iki adamla bir arada yaşıyordum. Umudum aralarından bazılarına kötü ruhları kovmayı öğretebilmektir; çünkü o zaman onları vaaz vermeye yollayabilirdim. Ama buna ulaşabilmem için bana daha fazla yakınlaşmaları gerekiyordu. Simun Petrus'a güvenebilirdim ama Zebedi'nin oğulları Yakup ve Yuhanna, Andreyas, Filipus ve Bartalmay, Tomas ve yine adı Yakup olan biri, Taday ve Yurtsever Simun ve az önce sözünü ettiğim Yahuda İskariyot'tan henüz o derece emin değildim. Onun eğitilemeyeceğini biliyordum. O fazla gururluydu. En sonuncuları Matta diye de çağırılan vergi memuru Levi'ydi, ama o İncil'i yazan Matta ile aynı kişi olmadığından, Levi adını kullanmaya devam edelim.

Bu elçileri seçmekle Ferisiler arasında büyük hoşnutsuzluklara yol açtım. Levi'nin evinde et yediğimde yanımızda birçok günahkâr olurdu; aralarından bazıları da Levi gibi vergi toplamakla gö-

revliydi. Romalılar için çalıştıkları için yürekleri parçalanan bu adamlar diğer Yahudilere karşı büyük bir utanç içersindeydiler. Bu nedenle de bana ihtiyaçları vardı.

Ne var ki fakihler ve Ferisiler birlikte yemek yediğimizi görünce, “Nasıl bu ayak takımının arasına karışabiliyor?” dediler. Kefermahum’daki Ferisilerin bana karşı tepkisini büyötmek niyetinde olmadığım için, “Doktora ihtiyacı olanlar sağlıklı insanlar değil, hastalardır. Buraya doğru yolda olanları değil, günahkârları tövbe-ye çağırmaya geldim,” diye karşılık verdim.

Kötü ruhla karşılaşmış günahkârların eski arzularına karşı tiksinti bile duyabilecekken, dindarların yalnızca kendilerini Şeytan’ın yoldan çıkarmasından korumaya çalışarak içten içe çürüdüklerini Ferisilere nasıl açıklayabileceğimi düşündüm.

Ayrıca günahkârlarla birlikte yemek yemek hoşuma da gidiyordu. Levi’nin dostlarından bazıları abdessizdi (ama Levi yine de dostlarına sadakatla bağlıydı.), ama bu tür insanlarla tanıştıkça varlıklı insanların inançsızlıklarına daha da bir şaşar olmuştum. Bu insanlar servetlerini başka insanları mutlu etmek için kullanmıyorlardı. Levi’nin masasında ise bu zavallı günahkârların birbirlerini sık sık aşağılayıp kıldıkları halde, aslında birbirlerine büyük merhamet gösterdiklerini gördüm. Levi’nin masasında oturan zavallıların yüzlerinde, güneş ve doluya karşı koymuş işlenmemiş tahtada görölen vakar vardı.

Bu tür bir açıklamanın Ferisileri tatmin etmeyeceğinin de bilincindeydim. “Vaftizci Yahya’nın elçileri oruç tuttular. Senin adamların bunu neden yapmıyorlar?” diye soracaklardı. Sofular da aynı sözleri söyleyince, gece olduğunda benim dinimi savunan ve günahkârları kovalayan Yahudileri düşündüm.

Ama kafamda daha bir sürü soru vardı. Neden dua etmekten-se yemeği ve içmeyi seven adamları seçiyordum? Bunun nedeni, İbrahim'in çocukları olmakla övünenlerin düzenli olarak havraya gitmekten başka işleri olmadığını düşünmeleri olabilir miydi? Cennette, sofuların kovalandığı bir eğlence düzenlendiğini hayal ettim. Bu yemeğe yalnızca yoksullar ve günahkârlar çağrılıyordu. Ve ben de şarabımı yudumlayıp, ne kadar çok içtiğime şaşırıyordum. Benim ailemde şarap yalnızca özel günlerde içilirdi. Şimdiyse her öğünde içiyorduk.

Vergicilerin ciddi oldukları anlar çok enderdi. Yine de aramızda var olan iyi ruha güveniyordum. Tanrı için hazırlanması gereken çok şey vardı. Oruç tutmak sıkıntılı olmamıza yol açacaktı ve Rabbi sözleriyle yüceltmekle birlikte, diğer insanlardan hep çekinen ve bu nedenle de O'nu asla cesur davranışlarıyla yüceltemeyenlerden, hiç farkımız olmayacaktı.

Şarap içerken aklımdan işte bu tür düşünceler geçiyordu. Günahkârları kurtarabilirdim. Ama başımın içinde her şey dönüp duruyordu. Zaman çok daralmıştı, oysa aşılması gereken daha o kadar çok engel vardı ki! Vaftiz olmaya karar verecek olan putperestlerin durumu ne olacaktı. Putlara tapmaktan kesinkes vazgeçecek miydi? Bunu yapması halinde ailesi ona sırt çevirir miydi?

Bir Sebt Günü öğrencilerim tarlalarda buğday başakları toplamaya kalkışınca Kefernahum'lu Ferisilerle aramızdaki anlaşmazlıklar iyice büyüdü. Ferisiler şöyle konuştular: "Sebt Günü ürün toplamak yasalara aykırıdır." Ve karşılık verirken sözcüklerim dikkatli olma isteğimle çatıştıysa da, sonunda galip çıkan taraf sözlerim oldu: "Sebt Günü insanlar için yaratıldı, insanlar Sebt Günü için değil."

Ertesi Sebt Günü havraya gittiğimde orada eli çürümüş olan bir ustayla karşılaştım. Ferisiler merakla onu iyileştirip iyileştirmeyeceğimi izliyorlardı. Beni suçlayabilmek için fırsat kolladıklarını açıkça görebiliyordum. Bu adama hayır demek istiyordum.

Ne var ki adam konuşmaya başlar başlamaz çaresizliğe kapıldım. “Ben taş ustasıydım,” dedi adam. “Ama sonra parmaklarım ezildi. Sana yalvarıyorum İsa, ailem için daha fazla yemek dilenmek zorunda olmak istemiyorum, çalışabilmem için elimi iyileştir.”

Onu geri çeviremezdim. “Yanıma yaklaş,” dedim.

Cemaate sordum: “Sebt Günü iyilik yapmak yasal mıdır?”

Kimse yanıt vermedi. “İyileştir onu!” demeye cesaretleri yoktu. Yüreklarının katılığı (ve hiçbir yürek korku dolu bir yürek kadar katı olamaz) beni çileden çıkardı. Adama döndüm: “Elini öne doğru uzat!” Ve adam dediğimi yaptığında, ona dokunmam bile gerekmeden eli iyileşiverdi. Ama aynı zamanda içim acıyla da dolmuştu. Ferisilerin çoğunluğu öfkeyle havradan ayrıldılar. Bu, günün birinde kendi halkımdan insanlarla savaşıcağım günlerin geleceği sonucuna varmama neden oldu.

Aynı akşam Petrus’a, havradan Hirodes Antipas’ın subaylarından birisini tanıyan bir Ferisi, Hirodes’in Nasıra’lı İsa’nın susturulması gerekebileceğini düşündüğünü anlattı. Böylece, Celile Denizi’nin kıyısında uygun bir mağara aramanın benim için iyi olacağına karar verdim. Çünkü Nasıra’lı İsa Hirodes’in askerleri için Tanrı’nın Oğlu değil, yoksul bir Yahudi olacaktı.

21

Ne var ki yalnız değildim. Öğrencilerim bana eşlik ediyorlardı ve onları da izleyen birçok kişi vardı. Söz Celile tepe ve ovalarını aşarak dağlara ulaşmıştı. Ne var ki ben henüz kendimi konuşmaya hazır hissetmiyordum. Elçilerim şimdi birer asker gibi davranmak ve korumam olmak zorundaydılar. Her şeye karşın insanların bana dokunma isteklerini hissedebiliyor ve yer yer bu isteklerine göz yumuyordum da; ta ki iyileştirme yeteneğimi yitirene dek. Doğrusu parmaklarıyla etimi öylesine deliyorlardı ki, gün bitimine doğru iyice sızlamaya başlıyordu.

Elçilerimden küçük bir gemi bulup bunu Celile Denizi'nin koylarından birine bağlamalarını istedim. Orada hem sahile yakın, hem de tek başıma olabilecektim; konuşmalarımı güvertede yapıp, yalnızca aralarından birkaçına dokunmak için kısa bir süreliğine karaya çıkacaktım.

Beklerken bir dağa tırmandım. Birçok kişi ardımdan geldi. Başka bir patikadan aşağıya, Kefernahum yakınlarındaki başka bir kente indim ve bir eve girdim. Burada hoşça karşılandım. Ne var ki başka bir insan kalabalığı evin etrafını sardı. Aralarında Kudüs'lü iki fakih bile vardı.

Bu iki fakihten birinin diğerine, "Beelzebub, şeytanların prensi olduğu için, kötü ruhları kovabiliyor," dediğini anlattılar. Korktuğum tehlike gerçekleşmek üzereydi. İyileştirme alanındaki bilgilerim arttıkça, kötü düşünceler de veba gibi yayılıyordu. Hodpesentler çabalarımı Şeytan'ın eseri olarak görüyorlardı: Çünkü benim gibi basit bir adam nasıl olur da mucizeler yaratabilirdi? Pek çoğu gizliden gizliye, pek yakında On Emir ve sayısız yasaları da inkâr edeceğimi söylüyordu. Oysa kendileri iyi Ferisiler olarak, herkesin yasalara uyduğu bir dünya için dua ediyorlardı. Bu nedenle Kudüs'lü iki fakihle konuşmam gerekiyordu. Ve gözlerinin içine baktığımda içimde bir umut doğdu; bilge adamlara benziyorlardı.

"Beni İblis'le kıyaslıyorsunuz," dedim. "Ama eğer ben kötü ruhları kovan kötü bir ruhsam yakında kendimi de yok etmem gerekmez mi? Şeytan Şeytan'ı kovarsa evini bölmüş olur. Kendi içinde bölünmüş krallığın geleceği olmadığını bilmiyor muyuz?"

Fakihler başlarını çevirerek yanımdan ayrıldılar. Ciddiyet, doğru yanıtı bilmeyenlerin yüzünde de belirir.

Kötülüklerle dolu bir gündü. Vaftizci Yahya'nın iki elçisi bulunduğum eve geldiler. Yahya onlarla Machaerus'daki zindanda konuşmuştu. Şimdi bana sorular soracaklardı. Yahya'nın sorusu şöyleydi: "Gelmesi beklenen sen misin, yoksa başka birisinin yolunu mu gözleyeyim?"

Elçilerim Yahya'nın elçilerine karşı güvensizlikle yaklaşıyor, "Yahya seni kıskanıyor," diyorlardı.

Bense onlara inanmıyordum. Eğer Yahya onun ardılı olacağını söylemekten vazgeçtiyse, bunun nedeni ona, günahkârlarla birlikte olduğum haberinin ulaştırılmış olmasıydı. Yahya ne büyük kuşku içersindeydi kimbilir! Bir zindanın duvarları insanın düşünceleri üzerinde bir kaya gibi ağırlık yapar; insanın sahip olduğu tüm güveni sarsar. Belki Yahya artık beni tanımak istemiyordu. Mucizeler yaratma gücümün, Rabbi'n günahkârlarla aynı masaya oturmamdan gocunmadığının bir işareti olduğunu anlayabilir miydi? Yahya hâlâ onun elçisi olduğumu anlayamayacak mıydı? Yahya'nın iki elçisine şöyle dedim: "Felçliler yürüyebiliyor. Cüzzamlılar arınıyor. Kötü ruhlar kovuluyor. İnme inenler artık titremiyor. Banâ karşı olmayan herkes kutsanıyor." Bu sözlerden sonra onları gönderdim. Ama kendi yandaşlarıma karşı Yahya'yı savundum. "Bir kadın tarafından doğurulan bebekler arasında Vaftizci Yahya'dan daha büyüğü gelmedi bu dünyaya." O zamanlar elçilerim bu sözlerimi anlayamamışlardı. Onların gözünde bu sözlerim kendimi daha düşük mertebede göstermekten başka bir şey değildi. Bütün gördüklerine karşın, kim olduğumdan hâlâ tam olarak emin değildiler.

Ve bulunduğum eve erkek kardeşlerim Yakup ve Yuhanna ile birlikte annem de geldi. Dışarıdan bana seslendiler. Ama kalabalık dörtbir yanı sardığı için onu duymadım. Birden bir adam bağırdı: "Bak annen ve kardeşlerin seni arıyor!" Yine de karşılık vermedim. Annemin bana inananlarla tartıştığını duymuştum. Sebt Günü insanlara şifa dağıtmamın yanlış olduğunu ve bu nedenle içime şeytan girmiş olduğunu anlatıyordu. Kardeşlerimin söyledikleri daha

da kötüydü. Aklımın yerinde olmadığını iddia ediyor, buraya beni eve götürmeye geldiklerini söylüyorlardı. Kardeşlerimin beni ol-
dum olası kıskandıklarını hep biliyordum zaten. Adam yeniden,
“Bak annen ve kardeşlerin seni arıyorlar,” diye bağırınca karşılık
verdim: “Benim annem kim? Kardeşlerim kimler?” Ve sanki orada-
ki tüm erkek ve kadınlara ihtiyacım olduğunu göstermek için göz-
lerimi odanın içinde gezdirdim. “İşte bunlar benim kardeşlerim!”
dedim. “Benim yanımda olanlar. Çünkü Tanrı’nın iradesini yerine
getiren benim hem kardeşim, hem de annemdir.”

Daha sonra, başkası ona bu sözlerimi aktardığında annemin
ağladığını öğrendim. O zaman bu sözleri hiç söylememiş olmayı ne
kadar çok istedim! Birlikte yürüdüğümüz yollar engebeli de olsa,
ona çok şey borçluydum. Annem hep korku içersinde yaşamıştı.
Yaşım daha küçükken gözümü Romalılarla korkutmuş, hatta biraz
fazla korkutmuştu. Ayrıca annem varlıklı Yahudilerle konuştuğun-
da gerektiği kadar gururlu olamıyor, onların kendisinden daha
önemli insanlar olduklarını düşünüyordu. Bütün bunlar ona olan öf-
kemin daha da güçlenmesine neden oluyordu.

22

O akşam anneme söylediklerim yüzünden pişmanlık duyduğum için deniz kenarına gitme ihtiyacı hissettim. Elçilerime, “Haydi, karşı kıyıya geçelim,” dedim.

Bu arada bizi hoş karşılayan her evde ziyafetlere davet edilmişlerdi. Kefemahum ve çevresindeki kentlerde yaşayan zenginlerin bizi büyük bir misafirperverlikle ağırladıkları gözlerinden kaçmamış olmalıydı. Bu şekilde elçilerim iyi yemekler yiyor, bol bol içiyor ve kaygısız bir yaşam sürüyorlardı. Ne var ki benim huzura ihtiyacım vardı.

O haftalarda bana çok sayıda hasta insan getirildi; aralarında ruh sağlığı bozuk olanlar da vardı. Hepsini iyileştirmeye çalışmıştım. Ve Kutsal Ruh yüreğimden elime her ulaştığında, dokunuşlarımla insanları iyileştirmeyi başarabiliyordum.

Böyle anlarda hâlâ aklıma, Şeytan’ın çağrısına uyup aşağıya atlamadığım geliyordu. Her ne kadar büyük bir lütuf olan şifa, elim-

den karşımda kim varsa onun bedenine geçiyorsa da, korkaklığım hâlâ bir yara gibi sızlamaya devam ediyordu. Çünkü benim korktuğum kadar ölümden korkmak büyük bir korkaklıktı. Bu utancı sürekli hatırlamak da bunun cezası olmalıydı. Bu adil bir cezaydı. Yaptığım iyiliklerle böbürlenmek istemiyordum. Şeytan'la baş başa geçirmiş olduğum zaman üzerinde kafa yormak istiyordum. Hayatımın bir bölümünü ona vermiş miydim?

Böyle duygular çoğunlukla, iyileştirmeyi başaramadığım insanlarla karşılaştığım zamanlarda yoğunlaşıyordu. Gözlerindeki karanlığı görüyordum, bu da onların Şeytan'ın melekleri oldukları düşüncesine kapılmama neden oluyordu. Soluğumu bu tür ağır düşüncelerden arındırmak için bir deniz kenarına ya da Celile Denizi gibi büyük bir göl kıyısına gereksinim duyuyordum.

Elçilerime insanları yollamasını söyledim. Akşam olup insanların çoğu gittikten sonra çabucak gemiye gittik; ama hâlâ arkamızdan gelen insanlar vardı ve küçük gemilere atlayıp bizi izlemeyi sürdürdüler. Bunun üzerine suyun üzerinde güçlü bir rüzgâr esti.

Dalgalar içinde bulunduğumuz tekneye çarptı. Bazıları teknenin burnunu yaladı. Diğerleri korkuya kapıldıkları halde, ben onların bu korkusunu zerre kadar paylaşmıyordum. Huzur içinde uymaya başladım. Bu huzuru bana geminin sallantısı sağlamıştı. Ancak elçilerim beni uyandırdıklarında şöyle dediler: "Teknelerin çoğu batma tehlikesiyle karşı karşıya. Ya Rab, suyun dibine gömülmemize aldırıyor musunuz?"

Bunun üzerine rüzgâra seslendim: "Sakin ol!" Ve aynı anda ortalık süt liman oldu. Aslına bakılırsa bunun benim mucizem olup olmadığından pek emin değildim. Daha uyanırken fırtınanın sona

ermek üzere olduğunu duyumsamıştım. Ne var ki, “Neden bu kadar korktunuz? Sizin hiç inancınız yok mu?” demek hoşuma gitti.

Birbirlerine, “Kim bu adam? Denizler bile sözünü dinliyor!” dediklerini duyabiliyordum.

Bundan sonra vardığımız rıhtım Gardaralıların memleketindeydi; burası Yahudi olmayan dinsizlerin yaşadığı Dekapolis adlı kentin bulunduğu sahildeydi. İçim pek rahat değildi. Burası bizim memleketimiz değildi, insanların bize karşı yaklaşımı dostça değildi ve altında sayısız mezar olan, yüksek kayalıkların altında uzanan bir sahilde bulunuyorduk.

Bu mezarlardan birinin içinden bir dev çıktı; elinde bir meşale tutuyordu. Ruhu o kadar kötülük doluydu ki, meşalenin alevi soğğunun gücü karşısında titreyip duruyordu. Hızla bana doğru yaklaştı. Petrus dahil olmak üzere elçilerimden hiçbirisi bu adama karşı çıkmaya hazır değildi, çünkü hepimiz onun Nefilim’in düşmüş oğullarından biri olduğunu görebiliyorduk. Melek olan ataları kadınları arzulayıp onlarla beraber olmuş ve bu ilişkiden doğan çocukları da birer dev olmuştu. Bu dinsiz dev adamlar herkesi kan ve kargaşaya boğuyorlardı.

Ne var ki ben, “Barış!” diye konuşunca adam olduğu yerde kaldı.

Durduğu yerden, “Hiç kimse beni bağlayamaz. Hiç kimse bana buyuramaz!” diye karşılık verdi.

“Öyleyse neden korkuyorsun?”

“Her şeyden,” diye yanıtladı. “Bu mezarların karanlığında yaşıyorum ve hep ağlıyorum. Keskin taşlar etimi kesiyor. Ama senin namını duydum ve sana tapıyorum.”

“Ne duydun?” diye sordum.

“Gözlerinde büyük bir ışık olduğunu,” dedi. “Ve adının İsa olduğunu. İşte bu ve buna benzer şeyler işittim benimle konuşmaya cesaret edenlerden.” Ve dudaklarının titremesinden gücünü kullanmaya hazır olduğunu görebiliyordum; ama bunu yalnızca kör kuvvet adına yapacaktı.

“Çoğu kişi benden dehşet içersinde söz ediyor,” dedi. “İçimde herkes de olduğundan çok cin var. Sana tavsiyem: Bana işkence etme İsa! Bak seni uyarıyorum!”

Korkmadığımı söyleyemem; karşımdaki adam boğa kadar güçlüydü. Ayrıca leş gibi pisti. Birbirine karışmış olan saç ve sakalları, gemileri iskeleye bağlamada kullanılan halatlara benzemişti.

“Ben lanetlilerin mezarlarında yaşıyorum!” dedi.

“Adın ne?”

Karşılık verdi: “Adım Lejyon. Sayımız çok ve hepimizin toplamı benim içimde.”

İçinin cinlerle dolu olduğunu anlamıştım, bu cinlerin sayısı o kadar çoktu ki, belki de hepsiyle başa çıkmayı başaramayacaktım. Ancak Rabbi’n beni ileriye doğru iten eli sırtımdaydı. Kral Hirodes’i yiyip bitiren kötü ruhlar şimdi senin içinde,” dedim. “Kaçın Lejyon’dan. Kaçın!” Tanrı’nın yasalarından birini kabul ettirmeye çalışan Esseneliler gibi hırladım. Ben böyle hırlamaya devam ederken, mezarların altındaki tarladan koca bir yaban domuzu sürüsü fırladı ve Lejyon’un gırtlğından cinlerin çığlıkları boşaldı. Nasıl da bağıryorlardı! “İçlerine girmemize izin verin! İzin verin Gardaralı domuzların içine girelim!” diye bağırdıklarını duydum. Cinler mutlaka bir bedene girmek zorundadırlar. Bu nedenle onların sürüye

karışmalarına izin verdim ve onlar da çığlıklar atarak yaban domuzlarının bedenlerine girdiler. Domuzlar cinlerin bedenlerine girmelelerinden az sonra bir uçurumdan aşağıya yuvarlanarak denizin dibini boyladılar. Sürüdeki yaban domuzlarının sayısı yaklaşık iki bindi ve Gardaralı bütün domuzlar denizde boğuldular. Bu düşük mertebeli canlılar bile içlerine giren bu iğrenç cinlerin varlığına dayanamışlardı.

Aradan çok geçmeden, içine bu kadar çok cin girmiş olan adamı görmeye başkaları da geldi. Ama şimdi karşılarında buldukları Lejyon giyimli, yıkanmış ve keyifli bir adamdı. Gardara kentinin yaşlıları korkuya kapıldı. Benden kentten ayrılmamı rica ettiler.

Ne var ki gemime geri döndüğümde Lejyon, ben ve adamlarımla birlikte gelmesine izin vermem için yalvardı. Bu fikir bana çok çekici görünmüştü. Lejyon çok iyi bir elçi olabilirdi. Ama sayıları on ikiydi ve aralarına bir tane daha ekleyemezdim. Ayrıca dinsizdi de. Yine de, “Bunun yerine git kendi insanlarına olanları anlat,” demek beni pek gururlandırmadı. İşin doğrusu bu adamdan tiksiniyordum. Cinler büyük bir kıyamet kopararak bedenini terk etmişlerdi. Böylesine büyük bir sefaletin sebebi için kim kefil olabilirdi?

Lejyon yanımdan ayrıldıktan sonra Dekapolis kentine yerleşti ve oradaki Yahudi olmayan halka benim hakkımda iyi şeyler anlattı. İnsanlar onun övgü dolu sözlerini şaşkınlıkla karşıladılar. Geçmişte Lejyon’un herhangi bir insan hakkında övgüyle konuştuğu duyulmamıştı.

23

Kefemahum'a döndüğümde havranın yöneticilerinden biri (adı Yair'di) öne doğru çıkarak ayaklarıma kapandı. O güne dek hiçbir Ferisi bana konuşma olanağından fazlasını sağlamamıştı (onu da istemeye istemeye). Ama şimdi karşımda Yair vardı. "Küçük kızmın ölüm döşeginde yatıyor. Yalvarırım gelip onu kurtar da yaşamasını sağla," diye yalvardı.

Bu arada inancın inancı yitirmeye ne denli yakın olduğunu öğrenmiştim. Her ikisi de fark ettirmeden insanın yüreğine giriyordu. Anlamıştım: Havranın yöneticileri beni onaylamayabilirdi, ama bu çoktan onların yüreğine girmeyi başaramadığım anlamına gelmiyordu. Bu karşılaşmadan dolayı güçlenmiş olarak Yair'le birlikte evine gittim ve bir insan kalabalığı bizi izledi. Sokakta yürürken birisinin bana bir kötülükte bulunduğunu hissettim. Tüm gücümün aniden içimden akıp gittiğini fark ettim. Arkamı dönerek, "Giysime kim dokundu?" diye sordum.

Bir yabancı, “Kalabalığı gördüğün halde, ‘Bana kim dokundu?’ diye sorabiliyorsun, dedi. Tam o sırada bir kadın çığlık atarak kendini ayaklarımızın önüne attı. “On iki yıldır kanamam var,” diye sızlandı. “Bütün varımı yoğumu doktorlara verdim, ama hastalığım gittikçe kötüye gitti. Yaptıklarını duyduğum için giysine dokundum. Bunun beni iyileştirebileceğini, düşündüm. Gerçekten de öyle oldu. Kanamam kesildi.”

Doğruyu söylediğini gözlerinden okuyabiliyordum. Ona, “Esenlikle git kızım! Yarın tamamen iyileşmiş olacaksın,” dedim. Kadın oradan tam uzaklaşmıştı ki, Yair’in hizmetkârlarından biri evinden gelerek, “Kızın artık yaşamıyor,” diye haber verdi.

Hasta kadın çocuğu kurtarmak için toplamış olduğum bütün gücü benden almış mıydı?

Ama o anda Babam yanımdaydı ve onun gücünü hissedebildiğim için havranın yöneticisine dönerek, ”Korkma Yair. Yalnızca iman et!” dedim. Kızının henüz ölmemiş olmasını, yalnızca ölümle akraba olan o derin uykunun gölgesinde olmasını umuyordum. Çünkü o durumda onu kurtarabilirdim. Gerçekten ölmüş insanları geriye getirmek için gerekli güce sahip miydim, bilmiyordum.

Kendi kendime İshak Peygamber’in sözlerini tekrarlardım: “Siz tozların içinde uyuyanlar, uyanın ve şarkınızı söyleyin.”

Yair’in evinde büyük bir telaş vardı. İnsanlar toplaşmış ağlıyorlardı. İçeriye girerek, “Kız ölmedi, yalnızca uyuyor,” dedim.

Bu sözleri söylememin nedeni, ortalığı sakinleştirmek istememdi. Ölülerini geri çağırmak için en uygun ortam sessizliktir; gürültü yalnızca daha da uzağa sürüklenmelerine neden olur. Bu nedenle ağlaşıp yas tutanlardan evden çıkmalarını istedim. Baba ve anneye

birlikte kızlarının yattığı yere yaklaştım. Kızın elini tutup, Kralların İkinci Kitabı'ndan anımsadığım sözleri yineledim: “Ve Elişa eve döndüğünde baktı çocuk yaşamıyor, hemen başladı Rabbi'me dua etmeye. Ve çocuğun üzerine uzandı ve dudaklarını dudaklarına, gözlerini gözlerine, ellerini ellerine kapatarak çocuğu kapladı; böylece çocuğun eti ısındı ve çocuk yedi kez hışırdıktan sonra gözlerini açtı.”

“Ve bunlar söylendiğine göre,” diye devam ettim kızın anne ve babasına dönerek. “Uygulamaya bile gerek kalmadı.” Çünkü kızın üzerine yatıp kımıldamasını sağlayamamam halinde doğacak zarar hesaplanamayacak kadar büyüktü. Elimde Rabbi'n gücünü duyarak ona hafifçe dokunmakla yetindim ve, “İyi yürekli kızım, sana emrediyorum, ayağa kalk!” dedim. Kız sözlerimi tamamlar tamamlamaz ayağa kalkarak yürümeye başladı. Anne ve babası hayretler içersindeydiler. Onlara kızlarına yiyecek bir şeyler vermelerini ve sahip oldukları tüm sevgiyi göstermelerini söyledim; çünkü yarı uyanmış olan kızcağız yaşayanların arasına döndüğü için son derece kederli görünüyordu. Öte yandan onun gerçekten ölüp geri döndüğünden de tam olarak emin değildim. Ama kadın ve adamın arasındaki mutsuzluğun kızın üzerine bir kefen gibi serildiğini anlamıştım. Kızın saf olmayan duygularla dolu bir evde yaşadığını görebiliyordum. Bu odaların hiçbir yerinde hava tatlı değildi ve kendisini besleyerek çoğalan karamsar bir hava sarmıştı dörtbir yanı. Gitmeden önce Yair ile karısına oruç tutmalarını, dua etmelerini ve her sabah çocuğun yatağının başucuna içinde çiçek olan küçük bir vazo koymalarını söyledim. ‘

Kıza ayağa kalkmasını buyurmam kolay olmuştu, ama yine de üzerime bir ağırlık çökmüştü. Giysime dokunan kadın kollarımla bacaklarımdan çok fazla enerji çekip almıştı. Ama daha fazla gücü, yaşama arzusu duymayan çocuğu uyandırırken harcamıştım. Rabbi'n gücünü gerektiğinden fazla mı kullanmıştım? Gücünü başka durumlar için saklamak acaba daha mı akıllıca olurdu? İçimde Nasıra'ya dönmek için dayanılmaz bir istek duyuyordum, çünkü sevgisini yaraladığım o gün için annemden özür dilemem gerektiğinin bilincindeydim.

24

Böylece memleketime döndüm ve elçilerim de benimle geldiler. Nasıra'da Meryem'le iki gün geçirdim. Bunun onun acısını dindirip dindirmediğini bilmiyorum, çünkü ben, "Kimmiş benim anem?" dedikten sonra beni gerçekten bağışlaması mümkün müydü?

Sebt Günü havrada ders verdim, ne var ki hoşnutsuz homurtuların yükselmesi uzun sürmedi. Çok geçmeden insanlar, "Bu nasıl bir bilgelikmiş?" diye sormaya başladılar. Onlara yaptıklarımı, cüzzamlıyı, fırtınayı ve diğerlerini anlatırken alçakgönüllüğümü yitirdiğimi duyumsadım (ve bu duygu tıpkı kirli bir ruh gibi içimi kemirmeye başladı). Ayrıca kimse bana inanmıyordu. Görünüşe göre yaptıklarımın haberi dörtbir yana ulaştığı halde, bir tek Nasıra'ya uğramamıştı. "Meryem'in marangoz oğlu değil mi şu?" dediklerini duyuyordum. Kendi kendime, gururlarına inen bir darbenin onları, o güne dek kendilerinden daha büyük olmayan bir adama saygı gösterine zorunluluğundan daha mı fazla yaraladığını sordum. Bana

sevgiyle yaklaşmamaları beni incitiyordu. “Bir peygamber kendi memleketinde, kendi evinde, kendi insanlarından saygı görmüyor,” dedim. “Bir doktor da yakınlarını iyileştiremez. Elbette hiçbir doktor hastasından daha iyi değildir.” Ve gerçekten de o ana dek Nasıra da bir mucize gerçekleştirmeyi başaramamıştım.

Yine de ertesi Sebt Günü geldi, ben tekrar içimde Babam’ın gücünü duyarak uyandım ve on sekiz yıl hasta yatmış bir kadını iyileştirmeyi başardım. Ne var ki, Sebt Günü şifa dağıttığım için, daha aynı akşam bu küçük tapınağın başka bir yöneticisi tarafından azarlandım. Varlıklı ve hodpesent bir adamdı ve şöyle konuştu: “İnsanların çalışmak zorunda oldukları altı gün vardır ve sen de bu günlerde insanları iyileştirebilirsin, ama Sebt Günü’nde değil.”

Bunun üzerine, “Sen Sebt Günü’nde boğanı ahırdan çıkarıp yalağa götürüyorsun ama Rabbi’n eserlerini kutladığımız bugünde şu kadını zincirlerinden kurtarmama izin vermiyorsunuz,” diye karşılık verdim.

Ama adam tartışmak için fırsat arıyordu. “Bazılarımız Sebt Günü boğalarının iplerini çözümüyor. İnanç dar bir patika gibidir,” dedi. Bu sözler beni kızdırmıştı. Ona şöyle demeliydim: “İkiyüzlü adam! Senin Sebt Günü boğanı yalağa götürdüğünden eminim. Onun susuzluk çekip değerinin düşmesini istemezsin.” Ama bunları söylemeyecek kadar akıllıydım ve yalnızca, “Dar olan yaşama uzanan yoldur, ama yok etmeye uzanan yol geniştir,” demekle yetindim.

Sorunun can damarına varan kendisiymiş gibi başını salladı: “Basit inancın geniş yolu güzel havalarda tehlikelerden uzaktır,” dedi. “Ama yağmur başladığında ya da gece olduğunda bu geniş yol, içinden çıkılması neredeyse olanaksız bir bataklığa dönüşür.

Sen İsa, kayaların arasından yükselen dar yolu aramaya devam et. Sebt Günü şifa dağıtmaya kalkışma. Çünkü o geniş yoldur.”

Bu sözlerden sonra elini babacan bir edayla ve sanki ben ondan daha inançsızmışım havası yaratarak omzuma koydu. Parmaklarının dokunuşunda, varlıklı bir adamın tüm kendini beğenmişliği mevcuttu. Eli tenime şöyle demek istiyordu: “Sözlerime saygı duy. Bunların altında kaç mevki yatıyor.”

Beni utandırmıştı. Güçlerimin zayıfladığını duyumsadım. Bir kez daha, hem de kendi havramda, güçlerim beni terk etmişti.

25

Ne var ki Nasıra'dan ayrılır ayrılmaz içimiz yapabileceklerimizle ilgili yeni umutlarla doldu. Evet, elçilerimi yollamanın zamanı gelmişti. Aslında benim yaptıklarına benzer şeyler yapabileceklerinden kuşku duyuyordum, ama iyileştirme gücümle ilgili haberler insanlar arasında o kadar yayılmıştı ki, birçoğu elçilerime güvenmeye hazır olacaktı.

Onlara yola üzerlerinde bir pelerin ve yanlarına ekmek ya da para değil, yalnızca bir asa alarak çıkmalarını buyurdum. Onlara, “Bir eve girdiğinizde, yola devam edeceğiniz ana dek orada kalın,” dedim. “Eğer sizi evlerine almayanlar çıkarsa, hemen oradan uzaklaşın. Ayakkabılarınızdaki tozları silkeleyin. Böyle yaparsanız, yolunuzda kolayca ilerlersiniz.”

Elçilerime Rabbi'n bana vermiş olduklarının bir kısmını, ancak çabalarımı sürdürnem ve asla halime acınmamam halinde verebileceğimin bilincindeydim: Her insanın mahvoluşunun temelinde kendisine duyduğu acıma hissi yatar. Rabbi'n oğlu için bu iki kez geçerliydi. Ve bu nedenle elçilerim için de iki kez geçerliydi.

Onlara başka şeyler de anlattım. Evet, öğrenilmesi gereken çok şey vardı. Zaman da çok kısaydı. Bu nedenle de konuşmamı oldukça sert bir ses tonuyla yapıyordum. İnsanların işledikleri günahlardan ötürü duydukları pişmanlık nedeniyle huzursuz olduklarını, ruhlarında fırtınalar koptuğunu, anlamaya başlamıştım. Böyle anlarda yumuşak sözler hiçbir etki yaratamazlar. Eğer aklımız başka yerdeyse, onları algılamayız bile.

Anlamadıkları şeyleri kendilerine tasa etmemelerini de tavsiye ettim. Bildikleri, başkalarına birçok şey öğretmeye yeterdi. “Duyduklarınız,” dedim. “Tanrı’nın kelamı. Bunları evlerin çatılarına çıkıp insanlara anlatabilirsiniz. İnsanların bedenini öldürebilmekle birlikte ruhlarına dokunamayanlardan korkmayın. Bunun yerine Tanrı’dan korkun. Çünkü asla unutmamalısınız ki: Tanrı her şeyi bilir. Baba’nızın haberi olmadan yeryüzüne tek bir serçe bile düşemez. Bu yüzden korkmayın. Sizler birçok serçeden daha değerlisiniz.”

Daha sonra söylediklerimin dudaklarımdan oldukça zor döktüğünü söylemeliyim. Çünkü kulağa kibirli geliyordu. Ama ne olursa olsun, bunlar Rabbi’n bana söylediği sözlerdi: “İnsanlar karşısında beni inkâr edenleri, ben de Babam’ın karşısında inkâr edeceğim.” Elçilerin bazıları irkilerek geri çekildiler. Çünkü başkalarına benim tarafımda olduklarını söylemeye henüz hazır olmadıklarının bilincindeydiler.

On iki elçimin tek tek gözlerinin içine bakıp konuştum: “Ben buraya barışı değil kılıcı getirmeye geldim.” Ve bu sözlerim o an kadar söylemiş olduğum her şeyle çelişiyordu. Yeryüzüne barışı getirmeye gelmişim, ama şimdi Rabbi’m bana gelecekte yapılacak pek çok çarpışmayı görmemi sağlamıştı ve barış tam anlamıyla sağlanana dek gerçekten de sayısız kanlı çarpışma yaşanacaktı. Öte

yandan Nasıra'yı son ziyaretimde annem Meryem ile barışmamış olmaktan dolayı yüreğimde keskin bir acı duyuyordum. Bu nedenle sözlerime yalnızca Rabbi'n değil, benim de öfkem yansyordu. Ailem için için parçalanmama neden olmuştu. Bu duyguların etkisiyle şöyle dedim: "Bir insanın kendi ailesinin üyeleri bile düşmanı olabilir. Babasını ve annesini benden çok seven de bana layık değil demektir ve bir insanın hayatını bulabilmesi için önce yitirmesi gerekir. Ancak hayatını benim uğruma yitiren kişi, onu bulacaktır."

Bu sözlerim karşısında elçilerim ağlamaya başladılar. Hiçbir düşünce, insanın hayatını bir dostu uğruna feda etmesi gerektiği düşüncesi kadar insanlarda kendine acıma duygusu uyandıramaz; böyle anlarda insan kendisini çok yüce gönüllü hisseder. İnsanın kendi kendisi için vahlanması doğal bir duygudur. Bu nedenle onlara sevgi yasalarında neler yazılı olduğunu öğretmeye çalıştım; çünkü böyle yasalar genelde hep derinlerde saklıdır.

Onlara, "Arkadaşlarınızı kendi ruhunuzu sevdiğiniz gibi sevin. Onlara gözünüz gibi bakın. Onlara yalnızca dostça gözlerle bakabildiğinizde mutlu olabilirsiniz. Kardeşinin gönlünü kırmaktan daha büyük bir suç olmadığını unutmayın," dedim.

Sustuğumda içlerini çektiler. Sözlerimdeki gerçeklik payını da, bunun uygulamada ne kadar zor olduğunu da görebiliyorlardı.

Bu sözlerle onları dış dünyaya, vaaz vermeye gönderdim.

Ben de Kefernahum tepelerindeki terk edilmiş çoban kulübe-lerinden birinde bir süreliğine inzivaya çekilmeye karar verdim. Burada hâlâ içimde bulunan korkuları yenmeye çalıştım.

Ne var ki korkularım çok berbattı. Beni gecenin bir saatinde yokluyorlardı. Kollarım ve bacaklarım taş kesiliyor, çözüm yolu bulamıyordum.

26

Bu korkuların birincisi, en kötüsüydü. Ve bu bir düş değildi. Vaftizci Yahya'nın öldüğünü öğrenmiştim. Machaerus'daki zindanında katledilmişti ve bunu buyuran kişi de Hirodes Antipas'dı.

Bu tutsaklıktan haber aldığım andan itibaren, Tanrı'nın Yahya'yı kurtaracağına inanmıştım. Ama şimdi yanıldığımı görüyordum, tıpkı uçurumun kenarında ayağı kaymış biri gibiydim.

İkinci korku da ilkini izliyordu. Ortalıkta, Yahya'nın yeniden dirildiği söylentisi dolaşıyordu. Anlatılanlara göre güçlü eserler ve mucizeler gerçekleştiriyordu. Bazı insanlar Yahya ile İsa'nın aynı kişi olduklarına inanıyorlardı. Tehlikenin hangi boyutlarda olduğu apaçıktı. Hirodes Antipas, Yahya'yı bir kez öldürttüktan sonra bunu ikinci kez yaptırmaktan geri kalmayacaktı. Yahya'nın öldürölüş biçimi her gece kâbuslar görmeme neden oluyordu.

Elçilerim bana bunun nasıl gerçekleştiğini anlatmışlardı. Birçok insandan birçok şey duymuşlardı: Hirodes'in Yahya'yı zindana

attırmasının nedeni, Yahya'nın, "Bir erkeğin ölmüş kardeşinin karısıyla evlenmesi yasalara aykırıdır," sözleriydi. Daha önce ağabeyi Philip ile evli olan Lady Herodias Hirodes'le evleniyordu. Yeni gelin Herodias, Yahya'nın bu sözlerini duyunca ona sövmüş. Sonra da Yahya'yı cezalandırmadığı için Hirodes Antipas'a sövmüş. Bunun üzerine kral nöbetçilerine vaizi tutuklamalarını buyurmuş. Bir hükümdar, adalet duygusu olmayan bir kraliçenin bencil öfkesi karşısında zayıftır.

Ne var ki Herodias, vaftizcinin idam gününü belirleme konusunda Hirodes'i ikna etmeyi başaramamış. Kral böyle bir idamdan korkuyordu. Tanrı'nın Yahya'ya ne tür güçler verdiğini kim bilebilirdi?

Doğum gününde Hirodes, Machaerus Kalesi'nde bir ziyafet vermiş. Herodias ile ölmüş ağabeyinin kızları Salome soylu beylerle yüksek rütbeli subayların karşısında dans etmeye başlamış. Bu dans Hirodes'in o kadar çok hoşuna gitmiş ki, ona yanındaki yerlerden birinde oturma onurunu bahşetmiş. Sonra şöyle demiş: "Dile benden ne dilersen. Dileğin gerçekleştirilecektir." Salome ona sözlerinin hiçbir ağırlığı olmadığını söylemiş. Bu sözler havaya, yalnızca havaya verilen sözlerdi.

Bunun üzerine Hirodes Antipas, "Benden ne istersen iste sana vereceğim. İstedtiğin krallığının yarısı bile olsa yeminimi tutacağım," diye yemin etmiş.

Bir kralın verdiği yeminin ağırlığı, ruhu için yaptırdığı geminin omurgasının ağırlığıyla eşdeğerdir; yemini ona güç kazandırır. Verdiği bir yemini tutmamak, kendi yaptıklarının pislığının ve hizmetkârlarının kanlı eylemlerinin lanetinin kendi üzerine yansımaları anlamına gelirdi.

Salome annesine kralın kendisine vermiş olduğu sözden bahsedince Herodias, “Vaftizci Yahya’nın başını iste,” demiş.

Hirodes sözünü tutmuştu. Daha bir saat geçmeden celladını çağırıp, ona Vaftizci Yahya’nın başını getirmesini buyurmuş. Ve Vaftizci Yahya’nın başı ziyafet salonuna getirildiğinde Hirodes Antipas onu Salome’ye uzatmış. Salome’nin onu gümüş bir tepsinin üzerine koyup, bu tepsiyle Hirodes’in konuklarının önünde dans ettiği de anlatılanlar arasındaydı.

Çok ender olarak uyuyabiliyordum. Mağaramda yapayalnız otururken, Tanrı’nın çok yakınımda olduğunu, buna karşılık Hirodes Antipas’ın benden çok uzaklarda, sarayında olduğunu düşünerek teselli bulmaya çalışıyordum.

Karanlıkta ağlıyordum. Yahya’nın yolu zor bir yoldu. O hiç şarap içmemişti, ama yine de birçok kişi içinde şeytan olduğunu söylüyordu; peki benim için ne diyeceklerdi? “İçkici bir obur. Belzebub gibi bir Şeytan.” Elçilerim, kendilerine kulak vermek istemeyecek pek çok insanla karşılaşacaklardı.

27

Ve bir gün elçiler geri döndüler. Başkalarını iyileştirme çabalarını anlatırlarken üzüntü içersindeydiler. “Biz neden insanların içlerindeki kötü ruhları kovmayı başaramadık? İnancı tam olan kişi her şeyin üstesinden gelmeyi başaramaz mı?” diye sordular bana.

Onlara, mutlak inanca sahip olmak için dua bile edilse, insanın içinin bir bölümünün inançsız kalacağını söyledim. “Bir keresinde adamın birine inanıp inanamayacağını sormuştum. Şöyle karşılık verdi: ‘İnanıyorum Rab. Bana inançsız anlarımda yardım et.’ İşte,” dedim. “Bu bilgeliktir.”

Elçilerim hâlâ sıkıntılıydılar. Hastaları iyileştirme konusunda başarısız olmuşlardı.

Onlarla yeniden Celile Denizi’ne gitmeye karar verdim. Tekneleri bize her defasında Levi buluyordu; çünkü vergi memuru olarak tanıdığı birçok tekne sahibi vardı ve bunlar memnuniyetle ona bir iyilikte bulunmaya hazırdılar. Böylece bizi gece gündüz izleyen-

lerden de kaçma olanağı bulabiliyorduk. Yine de tekneye bindiğimizi gören bazıları yaya olarak sahilde gittiğimiz yöne doğru peşimizden ilerlediler. Karaya çıkıp bir dağa tırmanmaya koyulduğumuzda da bizi izlemeye devam ettiler.

Sahilden denize açıldığımız sırada uykusuzluktan bitkin durumdaydım ama şimdi içim insanlara karşı acımayla doluydu ve yeniden onlara vaaz vermeye hazırdım. Nasıl olmayabilirdim ki? İşlediğim her hatanın bilincindeydim. Öğrencilerim tıpkı çobanı olmayan bir sürü gibiydiler ve ben onları iyileştirebileceğime dair umut vermekte fazla aceleci davranmıştım. Ne var ki Babam'ı yeterince sevmiyorlardı. Bunu önceden biliyor olmam gerekirdi. Öte yandan ben de onu gerektiği gibi sevmiyordum. Ben de ona, insanlardan ona göstermelerini istediğim mutlak inancı göstermemiştim. Bu nedenle tüm kuşkuları ortadan kaldırmam gerekiyordu. Beni dinleyen herkesi ona duyduğum sevginin büyüklüğüne inandırmalıydım. Ve Vaftizci Yahya'nın yokluğunu benliğimde hissederek neredeyse bütün gün o dağın tepesinde ders verdim.

Daha sonra hayatımla ilgili bilgi verenler –özellikle de Matta İncil'inde– bu dağ vaazlarım hakkında ayrıntılı yazılar yazdılar. Yazdıklarına göre her tür konu hakkında konuşmuştum ve bazı söylediklerim söylediğim öbür şeylerle çelişiyordu. Gerçekten de, Matta o kadar çok cümleyi bir araya getirmiş ki, bunları okuyan bir gün ve bir gece hiç durmadan ve birbirini duymayan iki ağızla konuştuğum sanısına kapılabilir. Bense yalnızca bildiğimi söyleyebilirim: Tek istediğim oradakilere Tanrı ile ilgili bütün bildiklerimi öğretmektir.

Görevimin ne kadar zor olduğunu anlamaya başlamıştım. Tanrı'nın haberini insanlara tek başıma yaymam olanaksızdı. Çok faz-

lası bana karşı çıkacaktı. Bir elçi ordusuna gereksinimim vardı. Eğer on iki elçimin her biri on ikişer elçi bulabilse ve bu on ikişer elçinin her biri de on ikişer elçi bulabilse, bir elçi ordum olurdu. Bu nedenle, kendi elçilerini yanlarında getirebilmeleri için elçilerimi yeniden yollamam gerektiğinin bilincindeydim.

Ne var ki büyük ordularda uyumsuzluklar olur. İnanmak bazıları için kolay da olsa, insanoğlu için çok geçmeden bir labirent haline gelecekti; her yol ayrımında kendi kendime ışığı mı izlediğimi yoksa karanlığa mı yaklaştığımı soracaktım. Belki de o gün böylesine inandırıcı bir biçimde konuşabilmemin ve Babam'ın eserlerini böylesine büyük bir hayranlıkla dile getirebilmemin nedeni (inanmak benim için hâlâ kolay olduğu için) buydu. Gerçekten de, kendisine gelen herkesi sevgisiyle bağışlayacağı umuduyla doluydu içim. Benim şifa gücüne hayranlık duymaktansa Tanrı'yı sevmelelerini sağlamaya çalıştım. Dağın tepesinde sözlerim dupduruydu.

"Yoksullar ruhta huzur bulacaklar, çünkü cennet onların," diye hitap ettim o gün onlara. "Huzur yas tutanların olacak, çünkü hepsi teselli bulacaklar. Sabırlı ve uysal olanlar da huzura erecekler, çünkü günün birinde yeryüzü mirasını devralacak olanlar onlar." Ve bu sözleri söylerken, doğruluklarına kayıtsız şartsız inanıyordum.

"Adaletle susamışlar huzur bulacaklar, çünkü susuzlukları giderilecek," diyerek sözlerime devam ettim. "Merhametli olanları da huzur bekliyor, çünkü gösterdikleri merhameti onlar da görecekler. Yüreği temiz olanlar da Tanrı'yı görerek huzura erişecekler."

Dinleyenlerin içinde bir umut ışığının doğduğunu duyumsadım ve bu ışığın gittikçe berraklaşmasını en az tanın ağırması kadar net bir biçimde görebiliyordum. Bu nedenle konuyu ışığa getirdim.

“Sizler dünyanın ışığıdır. Dağın tepesindeki bir kenti gizlemek olası değildir. Ayrıca bir mum yakıp onu gizlemeyi de düşünmezsiniz, tam tersine evdeki herkesin yararlanması için onu bir şamdanın üzerine oturtursunuz.”

Öte yandan onların o yüce sevgiyi duymalarını istiyorsam, işitmek istemedikleri ya da (tıpkı benim gibi) inanmakta güçlük çektikleri sözcükleri de kullanmak zorundaydım. İntikam ateşi yalnızca onların ruhlarının derinliğinde değil, benimkinde de yanıyordu. Ama ben Tanrı’yı onların da sevebileceği bir biçimde seviyorsa, onlar da Tanrı’ya benim o anda inandığım gibi inanmalıydılar. Bu nedenle onlara duymaya zor katlanacakları şeyler de söylemeliydim:

“Eğer birisi sağ yanağınıza bir tokat atarsa, ona sol yanağınızı uzatın. Ve eğer biri zorla ceketinizi almaya kalkışırsa, ona pelerinizi verin.” Dinleyicilerimin söylediklerimi anlamak, onlara inanmak için çaresizlik içersinde çırpındıklarını hissedebiliyordum. “Şimdiye kadar,” diye devam ettim. “Size hep dostlarınızı sevmeniz, düşmanlarınızdan nefret etmeniz anlatıldı. Ama ben size diyorum ki: Düşmanlarınızı da sevin. Sizi lanetleyeni, siz kutsayın. Sizlerden nefret edenlere iyilikte bulunun. Size baskı yapanlar için dua edin. O zaman, ancak o zaman Baba’nızın çocukları olabilirsiniz. Çünkü güneşin iyi ve kötüler üzerinde doğmasını sağlayan O’dur ve yağmuru adil olanlarla olmayanlar üzerine yollayan yine O’dur. Yalnızca sizi sevenleri severseniz nasıl bir ödül alırsınız? Bu nedenle cennetteki Baba’nız gibi siz de mükemmel olmaya çalışın.” Ve onların tıpkı benim gibi bu sözlere inanmak için büyük bir arzu duydıklarını biliyordum.

Bu nedenden ötürü onlara cömertliğinin ne derece güçlü olduğunu açıklamaya çalıştım: “Hayatlarınız için de, ne yiyip içeceğiniz için de, bedenleriniz için de, ne giyeceğiniz için de kaygı duymayın. Yaşam ettten, beden de üst baştan çok daha fazla şey ifade etmez mi? Cennette ki kuşlar ne ekerler, ne de biçerler. Ama Göksel Baba’nız yine de onların karınlarını doyurur. Kırıldaki zambaklara bir bakın: Ne çalışırlar, ne de ip eğirirler, yine de Süleyman tüm görkemine karşın onlar kadar gösterişli bir kılığa sahip olmamıştır. Eğer Tanrı kırılarda biten otları böyle giydiriyorsa, sizi çıplak mı bırakacaktır? Bu nedenle tasalanıp, ‘Ne yiyeceğiz?’, ‘Ne içeceğiz?’ ya da ‘Ne bulup giyeceğiz?’ gibi sorular sormaktan vazgeçin. Çünkü Göksel Baba’nız sizlerin nelere gereksindiğinizi çok iyi biliyor. Öncelikle Tanrı’nın egemenliğini, O’nun adaletini bulmaya çalışın, göreceksiniz ki geri kalanı sizlere verilecektir. Yani yarın ne olacak, diye düşünmeyin, çünkü bunu O yapacak. Her günün kötülükleri kendine yeter.”

Ve şöyle dedim onlara: “Hep birlikte dua edelim.” Ve onların sözlerini yineleyen seslerini duyduğumda, kendimi tıpkı derinliklerden yukarıya çıkan Leviathan^(*) kadar güçlü hissettim. Birlikte dua etmeye koyulduk:

Göksel Baba’mız,

adın kutsansın.

Hem cennette, hem yeryüzünde

egemenliğin doğsun,

(*) Eski Ahit’te adı geçen büyük su canavarı.

iraden yerine gelsin.

Bize bugün her günkü ekmeğimizi ver.

Ve bizler nasıl bizi kıranları bağışlıyorsak,

Sen de günahlarımızı bağışla.

Ve bizi baştan çıkarmaya çalışma,

kötülükleri bizden uzak tut.

Sonsuzluğun egemenliği, gücü ve görkemi

Senindir.

Amin

Dağdan aşağıya inerken ‘Amin’ sözcüğünü defalarca tekrarladım. Gün epeyce ilerlemişti. Elçilerim, “Onları şimdi göndermek akıllılık olur,” dediler. “Köylerine dönüp ekmek almaları lazım, çünkü hiç yiyecekleri yok ve burası da çölün ortası.”

Ama insanları göndermek aklımın ucundan bile geçmiyordu. Bu insanlar bize katılmak uğruna keskin kayalara tırmanmışlar ve söylediklerime kulak vermişlerdi. Ve hâlâ Rabbi’n elini kolumda duyumsayabiliyordum. “Onlara yiyecek bir şeyler verin,” diye buyurdum.

Elçilerim, “Onlara yiyecek sağlaması gereken kişi sensin. Sen bizlere, ‘Ne yiyeceğiniz ya da ne içeceğiniz konusunda tasalanmayın,’ demedin mi?” diye karşılık verdiler.

Evet demiştim.

“Kaç somun ekmeğimiz var?”

Gidip baktılar. Beş arpa ekmeği ve iki kurutulmuş balık vardı. Bunun üzerine elçilerime, insanları gruplar halinde yere oturtmalarını buyurdum. Bu arada ben de beş somun ekmeği alarak, her so-

mundan yüz parça elde edene dek ekmekleri ufacık parçalara böldüm. Balıklardan ise iki kere iki yüzden fazla minik parça elde ettim. Ve bu beş yüz parça ekmek ve beş yüz parça balıktan birer parçasını yandaşlarıma dağıtmaya başladım. Herkesin dilinin üzerine bir balık pulu ve bir ekmek kırıntısı koydum ve bu işlemi tam beş yüz kez yineledim. Bu insanların ağızlarındaki lokmaları tadıp onları hayallerinde zenginleştireceklerini bildiğimden, (ben bile Kana'da bir üzüm tanesini derinlemesine düşünerek yemiştim) bu beş yüz kişiden ancak birkaçı yeterince ekmek ve balık yiyemediklerini söyleyecekti. Gerçekten de bu ruhun kazandığı bir zaferdi, madenin çoğaltılmasıyla ilgisi yoktu. Oysa Tanrı'nın yeryüzünü ve cenneti hiçten yarattığı düşünülürse, elimizdeki beş somun ekmeği beş yüz somuna çevirmesi hiç de zor olmayacaktı.

Daha sonra bu olay Markos, Matta ve Luka tarafından fazlasıyla abartıldı. Oysa ki gökyüzünden ne melekler indi, ne de Tanrı'nın Musa'ya vermiş olduğu *manna*(*) belirdi. Ancak Rabbi'min kutsayıcı gücü o denli büyüktü ki, yandaşlarımin karınları doymuştu. Kendimi yine arkadaşlarıyla toplanmış marangoz kalfası gibi hissediyordum ve çöldeki kayalıklar yerine yemyeşil kırlarda oturuyorduk sanki. Yemeğimizi büyük haz alarak yiyorduk. Evet, bu gerçekten de bir ziyafetti. Markos'un bana beş binden ekmek ve yüzlerce balık yakıştırmasının ve elçilerimin geriye ellerinde içleri artıklarla dolu on iki sepetle döndüğünü yazmasının nedeni belki de buydu. Oysa biz yalnızca beş yüz kişiydik ve geriye dönerken yanımızda kendimizden başka bir şey taşımıyorduk.

(*) İsrail kavminin çölde yaşadığı kırk yıl boyunca Tanrı tarafından verildiğine inanılan kutsal yiyecekler.

Abartı Şeytan'ın dilidir ve içinde biraz bile Şeytan olmayan kimse yoktur; Matta, Markos, Luka ve Yuhanna bir yana, Tanrı'nın Oğlu bile buna dahildir. Bu nedenle yandaşlarımin çoğunun o akşamki yemeğin içeriğini abartarak aktaracaklarını biliyordum. Ayrıca her mucizeye kadir olan Babam'ın, yalnızca o anın gerektirdiği şeyleri olası kıldığını biliyordum. Her konuda olduğu gibi, mucizelerin yaratılmasında da aşırıya ve abartıya kaçmaktan sakınmak gerekiyordu. Ve bu sayede artık Babam'ı anlamaya başlıyordum.

Ama onu anlamak bana düşmezdi. Mucizelerimin hepsi bu kadar gösterişsiz olmayacaktı. Kısa bir süre sonra, elçilerim ve ben birlikte tekrar kıyıya ulaştığımızda, Celile Denizi'nin öbür kıyısındaki Beytsayda'ya doğru kürek çektik.

Karaya iyice yaklaştığımızda onlara gemide uyumalarını buyurdum. Kıyıya tek başıma çıkıp, o gün olanları düşünmek istiyordum.

Gecenin bastırmasıyla birlikte bir fırtına çıktı. Kıyıda oturmakta olduğum yükseltiden gemimizin bir ileri, bir geri savrulduğunu görebiliyordum. Bunun üzerine aşağıya inip tekneye doğru yüzmeye koyuldum. Aniden kendimi suyun yüzeyinde buldum! Yürüyordum! Babam'ın onun sularında yürümekten nasıl zevk aldığı görüp buna güldüğünü bile duyabiliyordum. Sonra ikinci bir gülme sesi duydum. Benimle alay ediyordu. Çünkü mucizelerinin pek de görkemli olmadıkları sonucuna haddinden çabuk varmıştım. Rabbi'mizin Eyüp'ün kitabında denizin sırtında nasıl tepindiğini unutmuştum. Suyun üzerinde (dikkatli adımlarla) yürüdüğüm o sırada aklıma, Babam'ın girdabın içinden Eyüp'e söylemiş olduğu sözler geldi: "Burada gururlu dalgalara dizgin vurulmalı." Ve böy-

lece “denizin kaynağına adım atmıştı” ve “derinlikleri arayarak yürümeye devam etmişti”. Henüz gençken bu cümleleri defalarca okumuştum ve şimdide dalgalar benim ayaklarımın altında bir yola dönüşmüşlerdi. Ve bundan dolayı duyduğum coşku Tanrı’yı da sevin-diriyordu. Çünkü böylelikle mükemmelliğinin gerçek boyutlarını görebiliyordum. O daha gün doğmadan, su kıvıldamadan ve yeryüzü biçimlenmeden önce var olmuştu. O benim tohumlarımı doğudan getirmiş, beni batıdan alıp getirmişti ve O büyük karmaşanın sularına egemendi. Ve ben de bana böylesine büyük bir sevinç yaşatan bu hayalin sona ermesini istemiyordum. Elçilerimin bulunduğu teknenin yanından yürüyüp geçmeyi düşündüm. Ama bunu yapmadım. Bunun yerine olduğum yerde kalarak onlara baktım. Korkuyorlardı. Bu durumda kim onlara doğru yürüyebilirdi? Bazılarının çığlık attığını duydum. İçlerinden biri, “Bu bir hayalet!” diye bağırdı. Bense, “Cesur olun. Benim. Benim,” diye karşılık verdim. Bu hayalet olmadığım anlamına geliyordu. Ve, “Korkmayın!” diye ekledim.

Bunun üzerine Petrus, “Rab eğer sensen, benden yanına gelmemi iste,” diye karşılık verdi.

“Gel.”

Petrus gemiden aşağı indi. İkimiz de onun da yürüyebileceğini düşünüyorduk. Ama rüzgâr olanca hızıyla esmeyi sürdürüyordu. Petrus sulara gömüldü. “Rab, kurtar beni!” diye bağırdı.

Elimi uzatarak onu yakaladım ve, “Neden kuşku duydun?” diye sordum. Ve onu alarak gemiye geri döndüm.

İşte o gün Petrus’un sadık olmak istediğini anladım. Ama beni inkâr edeceği günlerin geleceğini de biliyordum. Çünkü inancı

bacaklarında değil yalnızca dudaklarındaydı. Bir erkeğin duyguları asla Rabbi'n varlığını açığa vuramaz. Bu yalnızca yaptıklarından anlaşılır. Adil olan da budur! Çünkü konuşma sanatını Tanrı'dan öğrenmiş olan Şeytan, Tanrı'ya yaraşacak ve yüreğe dokunan görkemli sözcükler sarf ettiği halde, kulağa son derece iyi gelen bu sözlerinde süreklilik yoktu.

Petrus ile birlikte gemiye döndüğümüzde elçilerim bana, "Sen Yüce Tanrı'nın Oğlu musun?" diye sordular.

Bu soruyu bana daha önce de defalarca sormuşlardı ve her defasında sözlerinden bana inanmaya hazır oldukları sonucunu çıkarmıştım. Ancak ses tonlarından hâlâ kuşku duyduklarını da seziniyebiliyordum. Günbegün bir adım daha yaklaştıkları halde, henüz tam olarak inanma aşamasına gelmemişlerdi. O gece duyduğum büyük mutluluk –ki Babam'a bu kadar yakın olmak beni çok mutlu ediyordu– karşısında yürekleri katılaşacaktı. Çünkü bu mucizeyi benimle paylaşamıyorlardı.

28

Denizdeki o gecenin sabahında, Ginesar'da karaya çıktık ve orada da büyük bir insan kalabalığı tarafından karşılandık. Bir köye vardığımızda hastalar yollara uzanmış gelmemizi bekliyorlardı.

Öğlen olduğunda yorgunluk, akşam olduğunda da sıkıntı duy-
dum; giysim yakarışlardan sıırıslıklam olmuştu. Ve havraya girdi-
ğimde Kudüs'lü Ferisiler orada toplanmışlardı; aralarında bazı fa-
kihler de vardı. Aradan çok geçmeden benimle konuşmak istedikle-
rini dile getirdiler.

Bana, elçilerimin ekmeklerini yıkanmamış ellerle yediklerini
gördüklerini anlattılar. Her köyde olduğu gibi vergi memurları köy
merkezine kurularak Romalılar için vergileri toplamışlar ve sabah-
tan akşama kadar para saymışlardı; akşamları da ellerinde kalan pa-
ralarla oyun oynuyorlardı. Elleri nasıl kirli olabilirdi? Ne var ki Fe-
risiler pazardan eve döndüklerinde, yemekten önce mutlaka ellerini
yıkarlardı.

Öte yandan sofulara fazla saygı duyulmamalı. Çünkü yasalara uymak için ne kadar büyük çaba gösterirseniz gösterin, onları asla memnun edemezsiniz. Evet, bir insan nasıl körü körüne bütün yasalara uyabilir ki? Uyulması istenen kurallar, daha sofu insanlar tarafından koyuluyor. Bu nedenle de yasa, az da olsa yine çiğnenmiş oldu. Sonuç yine başarısızlık. Böylece havrada Ferisilerin karşısına dikilip bir doktor edasıyla şöyle dedim: “Hiçbir şey insanın içine girerek onu kirletemez. İnsanı kirleten şeyler yalnızca dışarıya çıkanlardır. Duyabilen kulakları olanlar bu sözlerimi dinlesinler!”

Ferisilerden hoşnutsuzluk ifade eden derin bir homurtu yükseldi. Havranın içinde yüzümü mihraba dönerek insanın yaşadığı için doğal olarak pislik ürettiğinden söz ettim. Bu sözlerim mihraba karşı bir hakaretti adeta.

Ne var ki bu sözlerim aslında yandaşlarıma yönelikti, bu nedenle durmadan konuşmayı sürdürdüm. “Dışarıdan içeriye giren şey insanın yüreğine değil karnına ulaşır ve oradan da kenefe çıkarılır.” Ve, “İnsanın elindeki kir hiçbir şey değildir,” diye fısıldadım. Sonra sesimi yine yükselterek devam ettim: “İnsanın içinden çıkanlar onu yine de kirletebilir. İnsanların yüreğinden kötü düşünceler, zina, aldatma, cinayet, hırsızlık, tamahkârlık, günahkârlık, hilekârlık, küfür, gurur ve hatta nazar bile yayılabilir çevreye.”

İçimdeki dehşet duygusu o kadar büyümüştü ki, ara vermek zorunda kaldım. Öfkeden soluğum tıkanmıştı adeta. Şu Ferisiler yıkanmadıkları için başkalarını paylarken, kendi içlerindeki kötülüğün ayırdına varamıyorlardı. Dışarıda karşılaştıkları kötülük karşısında elbette dehşete kapılıyorlardı! Sokaklardaki toz ve kırlardaki çamurdan bile ürüyorlardı. Çünkü onların gözünde –ki ancak bu

şekilde görmeleri mümkündü– içlerindeki terazinin dengesini bozmak için ufacık bir oynama yeterliydi. Kir onların gözünde bir günah deniziydi. Ama hangisinin içinde uğruna her şeyini feda edebileceği Tanrı sevgisi mevcuttu?

Havradan ayrıldım. Gece bastırmadan önce kulakları duymayan ve konuşma özürlü bir adamı iyileştirdim. Bunun için parmaklarımı adamın kulaklarına soktum, bunun üzerine adam tükürdü; sonra diline dokundum, bu da adamın gökyüzüne bakıp içini çekmesine neden oldu. Sonra, “Açılın,” diye konuştum. Adamın kulakları açıldı, dili çözöldü ve konuşmaya başladı. Gülümsedim. Çünkü artık Ferisiler, “Yıkanma yasasına uymuyor ama sağırların duymasını dilsizlerin konuşmasını sağlıyor,” demek zorunda kalacaklardı.

Düşünmek için çöle gittiğim bir gün, peşimden yine büyük bir kalabalık geldi ve yine yeterince yiyecek yoktu. Bu kez yanımızda yedi somun ekmek vardı. Bu kez de ekmekleri ufacık parçalara böldüm ve dağıtmaları için elçilerime verdim. Ekmek lokmaları sıra sıra, dizi dizi herkese dağıtıldı ve yine herkesin karnı doydu.

Ama konuşmalarımı yapmış olduğum dağda geçirmiş olduğum o saatler benden çok uzaktaydı. O gün Tanrı’nın bana söylettiği kelimeleri söylememiş, onlara O’na olan sevgimi dile getirmiş ve bunu yaparken de kendi sözcüklerimi kullanmıştım. Şimdi yaşam yine görevlerden ibaretti. Sanırın aklıma Musa ile ilgili pek çok düşünce gelmesinin nedeni de buydu. O çölde ağlayan İsrailoğullarının sesini duymuştu. Yandaşları ona, “Karnımızı kim doyuracak? Aklımız hep Mısır’da yediğimiz balık, salatalık, karpuz ve sarmısakta. Ama şimdi ruhumuz kurumaya başladı,” demişti. Ve bu İsrailoğullarından hiçbirisi Tanrı’nın yeryüzüne indirdiği *manna*’ya sevinmemişti. Onu yerden

toplamış ve reddetmişlerdi, bazıları fırında pişirip ondan pasta yapmışlardı; ama tadı kişniş yağını andırıyordu. Hepsi çadırlarının kapılarının önüne çıkıp sızlanmıştı. Musa bile hoşnutsuzdu ve Rabbi'm, "Neden bütün bu insanların yükünü benim omuzlarıma verdin? Onları ben mi yarattım? Bu yük benim için çok ağır," demişti.

Ve Musa yaşamının bir sefaletten ibaret olduğunu söyleyip, Rab'den canını almasını dilemişti.

Ve Rab şöyle konuşmuştu: "Halkın yiyecekler burun deliklerinden taşıp, mideleri bulanana dek yesin!"

Ama artık Musa'nın neden bu kadar bitkin olduğunu çok iyi anlayabiliyordum. Ruh yorgunluğu kol ya da bacakların burkulmasına benzer; daha önceki ağrı yenisiyle kaynaşır.

Günün birinde Beytsayda yolu üzerinde kent girişinde yanıma kör bir adam getirdiler; adamı elinden tutarak, iyileşmesine kimse-nin tanıklık etmemesi için, onu kentten dışarıya çıkardım. Gözlerine tükürüp yıkanmamış ellerimle dokunduktan sonra, ona ne gördüğünü sordum.

Gözlerini kaldırıp, "Ağaca benzeyen insanlar görüyorum; koşuyorlar," diye yanıtladı.

"Bunun nedeni, insanların tıpkı ağaçlar gibi iyi ve kötünün meyvelerini taşımalarıdır," diye karşılık verdim.

Sonra ellerimi yeniden gözlerinin üzerine kapadım; adam iyileşti ve bütün insanları yeniden net bir biçimde görmeye başladı. Onu evine yollayıp, (sözümü tutmayacağını bile bile) olanlardan kimseye söz etmemesini buyurdum, çünkü tamamen bitip tükenmeden insanları iyileştirmeye daha ne kadar devam edebileceğimi bilemiyordum. Tanrı'nın bana sağladığı destekle, kendisinin de yorgun

düşebileceğine inanmaya başlamıştım. Ama bu düşünceleri kendi kendime bile yüksek sesle söylemeye cesaretim yoktu.

Bazı geceler uyanıyor, nerede olduğumu karıştırıyordum. Yine Filipus Sezariyes kentinden geçtiğimiz bir gün elçilerime, “Benim kim olduğumu söylüyorlar?” diye sordum.

İçlerinden bazıları Vaftizci Yahya sanıldığımı söylediler. Birkaçı İlyas, dedi. Yine birkaçı, “Tam olarak emin değiller, ama senin eski peygamberlerden biri olduğunu sanıyorlar,” diye karşılık verdiler.

Ve ben de yüreğim deli gibi çarparak sordum: “Peki sizler benim kim olduğumu düşünüyorsunuz?”

Ve Petrus –belki de o an su üzerinde nasıl yürüdüğümü düşünerek– yavaşça, “Senin Mesih olduğunu söyleyebilir miyiz?” diye sordu.

Tek bir özelliğim dışında kendimi sıradan bir insan gibi hissettiğim için, inancıyla bana verdiği güçten dolayı Petrus’a karşı sevgiyle doldu içim. Şimdi daha öncekinden çok daha büyük bir kesinlikle gerçekten de Tanrı’nın Oğlu olduğuma inanıyordum. Ancak, kimse beni tanıyamazsa bundan nasıl emin olabilirdim?

29

Yavaş yavaş, ruhun ısıtıtlarının ardında gizli kalan karanlıklara dalmak gerektiğini anlamaya başlamıştım. Ve elçilerimin bu gerçeğe yüzleşmelerini diliyordum. Onlara yedi gece arka arkaya gördüğüm düşü anlattım. Bu düşte insanoğlu Kudüs'e gidiyor ve orada başkâhinler tarafından yargılanarak çarmıha geriliyordu.

Elçilerim bunu duyunca, "Hayır, sen sonsuza dek yaşayacaksın. Ve bizler de seninle yaşayacağız," dediler.

O anda karanlığın neden coşkuya böylesine yakın olduğunu anladım. Beni sevmelerinin asıl nedeni onlara başkalarını sevmelelerini öğretmem değil, mucizeler yaratma gücümdü. Benim gibi vaaz vermek istiyorlardı, ne var ki amaçları yüreklerinde sevgiyi duyarak konuşmak değil, yalnızca kendi güçlerini arttırmaktı. Bu nedenle onları azarlayarak, şöyle konuştum: "Sizler Tanrı'nın değil, insanın

eserlerine değer veriyorsunuz.” Bu sözleri izleyen sessizlikte yine aynı düş belirdi gözlerimin önünde.

“Öldürüldükten tam üç gün sonra dirileceğim,” dedim. Ama bunun gerçek olup olmadığını bilmiyordum.

Ruhlarının açık olup olmadığını görmek için gözlerinin içine baktım. Çünkü inanç mucizesi işte tam o anda ya gerçekleşecek ya da gerçekleşmeyecekti. Gözlerinde görebildiğim tek şey ruhlarına çökmüş olan ağırlıktı. Bu insanın kendisi için kaygılanmaya başladığı zaman doğan türden bir ağırlıktı. Onların inanmalarını sağlamak istemiştim, ama şimdi kendimin de insan sevgisiyle değil, onları inandırmak uğruna güç kullanarak hareket ettiğimi ayırımsıyordum. Bu nedenle insan yüreğinin ne denli karmaşık olduğunu düşünerek içimi çektim. Diğerleri de içlerini çektiler; sanki hepimiz de gerçeğe ne kadar yaklaştığımızı ya da ondan ne kadar uzak olduğumuzu biliyorduk.

Bir başka gün, aradan çok geçmemişti, Petrus, Yuhanna ve Yakup’la bir arada olmak istedim. Görevime onlarla birlikte başlamamış mıydım? Böylece onları baş başa kalabileceğimiz yüksek bir dağa çıkarmaya karar verdim. Bir bulut bizi takip etmişti. Ve buna benzer bir bulutun, Sina Dağı’nın tepesindeki mihrabı kurarken tam bir saat Musa’nın başının üzerinde seğırtmiş olduğunu biliyordum. Ve bu bulut alçalarak Musa’yı çepeçevre sarmıştı.

O yıllarda İsrailoğulları tam kırk yıldır çölde yaşıyorlardı. Bulutun her durduğu yerde çadırlarını kurmuşlardı. Ve yalnızca bulut harekete geçtiği zaman yollarına devam ediyorlardı.

Bizler de şimdi başka bir bulutun altında oturuyorduk. Petrus, “Rab, Musa, İlyas ve senin için gel üç çardak kuralım,” dedi.

Söylemesiyle, söylediklerini yerine getirmesi bir oldu. Üzerimizdeki bulut hiç kıılmıyordu ve gökyüzü güneşsizdi. Yine de giysim ıslı ıslıldı. Adil insanların ruhlarını çevreleyen ışık kadar parlaktı giysim. O anda İlyas'ı gördüm. Yanımda duruyordu. Onun yanında da Musa duruyordu.

Üç elçime, “Ne görüyorsunuz?” diye sordum.

Petrus, “Ben bir şey görmüyorum. Tanrı'yı gözleriyle gören hemen ölür,” diye karşılık verdi.

O anda ilk çardaktan bir alev yükseldi ve Petrus, “Sen Mesih'sin!” dedi.

Başımı iki yana salladım. O anda bile bunun doğruluğundan emin değildim. Bir kez daha Petrus'a defalarca gördüğüm düşü anlattım: Kudüs'e gitmek zorundaydım ve orada ölecektim. Ama ölüm nasıl olur da Kudüs'ün Tanrı'sının Oğlu'nu bulabilirdi?

Petrus karşılık verdi: “Rab, böyle düşünceleri kendinden uzak tut!” Gördüğüm düşü kabul etmek istemiyordu. Eğer Şeytan ışık meleği kılığına bürünebiliyorsa, pekâlâ Petrus'un gövdesinde de karşıma çıkabilirdi. Bu nedenle ona, “Şeytan, benden uzak dur!” dedim.

Gözleri yaşlarla doldu. O anda bu elçilerime yakınlaşmak için içimde hâlâ güçlü bir dürtü olduğunu bir kez daha duyumsadım. Ve işe Petrus'la başlayacaktım. Petrus'un ruhunun güzelliğini ayırmasamı istiyordum. Bunu düşündüğüm sırada içimde Tanrı'nın gücünü hissettim ve düşün içimde uyandırdığı korku biraz hafifledi.

Ne yazık ki Tanrı'nın gücünü içimde çok uzun süre muhafaza edemedim. Dağdan aşağıya doğru yol alırken, Petrus, Yuhanna ve

Yakup, içlerinden hangisinin en büyük olacağı konusunda kavgaya düştüler. Belki de düşüme inanıyor, yerimi kimin alabileceğini saptamaya çalışıyorlardı. Kefernahum'a dönene dek hiç konuşmadım. Orada tüm elçilerimi etrafıma toplayıp, "İçinizden hanginiz birinci olmayı düşünüyorsa bilsin ki, sonuncu olacaktır!" dedim.

Tam o sırada, sanki bu ayrımı göstermek için uygun bir örnek aramışım gibi, genç bir adam yanıma yaklaşarak önüme diz çöktü ve, "İyi yürekli Efendim ne yapmalıyım? Ben gençliğimden beri tüm yasalara uydum. Sonsuz yaşama nasıl ulaşabilirim?" diye sordu.

Gözlerinden beğenilmek arzusunda olduğunu görebiliyordum, bu nedenle, (elçilerime de hitaben) "Tüm varını yoğunu satıp yoksullara bağışla. O zaman cennette büyük bir servet seni bekleyecek," diye konuştum.

Genç adam bu sözlerimden hiç hoşlanmamıştı; epeyce malı mülkü olduğunu ama bunu yoksullara dağıtmaya niyeti olmadığını itiraf etti. Bunun üzerine ben de, "İbrahim'in birçok oğlu ve kızı sefalet içersinde yaşıyor ve açlıktan ölüyor. Senin evin tıka basa dolu. Ne kadar onların payı?" dedim.

Adam yanımdan uzaklaştı.

Elçilerime yönelerek, "Zenginler için cennete ulaşmak ne kadar da zor!" dedim. Bazılarının hoşnutsuzca homurdandığını duydum. Konuşmaya devam ettim: "Çocuklar, zenginlere güvenmek çok acı vericidir. Çünkü bir zenginin cennet kapısından içeriye, bir devenin iğne deliğinden geçtiğinden daha zor geçeceğini öğreneceksiniz." Şaşkına dönen elçilerim aralarında konuşmaya başladı-

lar. “Öyleyse kim kurtulabilecek?” Ve yüzü önünde duranların arkasında gizli olan bir tanesi, “Tanrı güvendiği insanları zengin kılar. Yoksa zenginliğe neden bu kadar değer verilsin ki?” diye mırıldandı. Bir başkası, “Eğer zenginler kurtulmayacaksa, kim kurtulabilecek?” diye sordu.

“Kimse para ödeyerek kurtulamaz,” diye karşılık verdim. Bunun üzerine Petrus, “Biz seni izlemek uğruna her şeyimizi geride bıraktık,” diye anımsattı.

Elçilerimin irili ufaklı tutkuları olan normal insanlar olduklarını unutmamam gerekiyordu; onlar sıradan erkeklerden ne daha iyi ne daha kötüydüler. Yine de elçilerimin kimin en büyük olacağı konusundaki kavgaları beni öfkeliendirmişti. Onlara, “Kötülüklerimizi bağışla, bize kötülükte bulunanları bağışladığımız gibi,” dedim. Sesimdeki alaycı tonun ayırımına bile varmadılar.

Tam tersine, bu sözlerim hoşlarına gitti. Adamlarımın en büyük tutkusunu mu yakalamıştım? İstedikleri yaptıkları kötülüklerin bağışlanması mıydı? Kendilerine yapılan kötülükleri aynı biçimde bağışlayamayacakları da ortadaydı.

Yürekleri kılıca gereksinim duymayacak kadar temiz ve saf olan adamlar aramıştım. Ne var ki etrafıma ancak sağ yanımda kimin oturacağı, ben öldükten sonra kimin birinci olacağı konusunda anlaşılamayan birkaç adam toplayabilmiştim. Bu kadar çok mucizeye karşın elime ne kadar az şey geçmişti!

Gözlerinin içine bakarak elçilerimin yüreklerinden geçeni okuyabiliyordum ve hepsinin de gözleri saatten saate değişkenlik gösteriyordu; sadakatin kıyısında hep hoşnutsuzluk oturuyordu. Ba-

bam yaratmış olduğu insanların Şeytan’a daha sadık olacağını bil-diği için mi bu kadar büyük bir öfke duyuyordu acaba?

O gece düşümde bir meleğin, “Tanrı dünyayı o kadar çok sev-di ki, ona dünyaya gelen tek oğlunu adadı. Ona inanan, sonsuz ya-şama kavuşacaktır. Çünkü Tanrı oğlunu dünyayı lanetlemesi için değil, kurtarması için gönderdi,” dediğini duydum. Meleğin sözle-rinin doğru olmasını ne kadar çok istiyordum! Çünkü o zaman d n-yaya gönderilmiş bir ışık gibi olacaktım. Ancak görünen oydu ki, insanlar karanlığı ışıktan daha çok seviyorlardı. O anda karmaşık duygular içersinde uyandım. Çünkü burada olmamın nedeninin dünyayı kurtarmak mı, yoksa onun tarafından lanetlenmek mi oldu-đundan emin değildim. Her gece düşümde bir emir duyuyordum, ama duyduğum kendi sesimdi. Ve bu ses bana insanları giysilerime dokunmak için bekledikleri bu yöreden ayrılmam ve Kudüs’teki güç sahibi insanların arasına karışmam gerektiğini söylüyordu. On-dan sonra geriye kalan günlerim parmakla sayılacak kadar azalacak bile olsa, Büyük Tapınak’ın avlularından içeriye girmem gerekiyor-du.

Kral Hirodes’in nasıl yaşamıma kastettiğini unutmamam gere-kiyordu. İnsanoğlu ne kadar da kana susamış bir varlıktı. Düşman-larımın öfkesi, cehennem ateşinden farksızdı.

Elçilerimi –hangi yolla olursa olsun– Büyük Tapınak’a götür-mem ve beni bekleyen acıları çekmem gerekiyordu. Ve bunun için de fazla vakit geirmemeliydim; oysa bu oldukça kötü bir zamanla-maydı. Çünkü Fısıh Bayramı yaklaşmıştı. Tüm Yudaya ve Celi-le’den Yahudiler Kudüs’e akın edeceklerdi. Gerçekten de biz Yahu-

diler bu bayramın Mısır'dan kaçış anısına kutlandığını asla unutamazdık. Yeni bir vatan bulmak uğruna kırk yıl çöllerde dolaşmıştık. Ama nihayet vatanımızı bulduğumuzda serpilip gelişmiştik. Daha sonra günahlarımızla bunu yitirdik. Şimdi topraklarımıza Romalılar egemen. Uzun yıllar önce Fısıh Bayramı'nda Romalılara karşı büyük bir ayaklanma çıkmıştı. Kudüs'e adım atmak için bundan daha tehlikeli bir zaman olamazdı. Yitirmiş olduğumuz şanın anısı hepimizin yüreğindeydi.

30

Yola koyulmak üzere hazırlandım, ne var ki Celile’de beklemek zorunda kaldım. Elçilerim hiçbir gün hangi saatte yola çıkılacağı konusunda görüş birliğine varamıyorlardı. Nihayet yola çıkmaya karar verdiğimiz günün sabahında bile bir gecikme oldu. Levi ortalarından kaybolmuştu. Arka sokaklarda bize katılmak istemeyen kadın ve erkeklerle şarap içtiğini biliyorduk. Geri kalan elçiler öfkelenmişti: “Biz de on iki yerine on bir kişi kalırız,” dediler. “Haydi gidelim!”

Onlara, “Yüz koyunu olan bir çoban, koyunlarından biri yolunu şaşırdığında onu aramak için dağa gitmez mi? Bu koyunu bulmayı başarması halinde bundan, geriye kalan doksan dokuzunun vereceği mutluluktan daha büyük bir mutluluk duyar,” dedim.

Petrus, “Rab, ben küçük bir çocukken çoban olan amcamın yanında yaşıyordum. Kaybolan koyunları aramak gibi bir alışkanlı-

ğımız yoktu. Daha çok iyileri korumak için çaba harcıyorduk,” diye karşılık verdi.

“Hayır,” diye itiraz ettim. “İnsanoğlu kayıp olanı kurtarmaya geldi!” Tanrı’nın derin derin içini çektiğini duydum. İsrailoğulları bin yıldır onundu. Ve bu zaman içersinde o kadar çoğu yolunu kaybetmişti ki! Levi’yi beklemeye koyuldum.

Levi o akşam geri döndüğünde çok heyecanlıydı. Gündüz vakti kafa çeken biri başkalarının öfkelerinden pay çıkarır, bu nedenle de içer. Bu onun kalkanı olabilirdi. Levi bizi Kudüs’te bekleyen öfkenin özlemini duyuyor olabilir miydi?

O akşam çok uzun vaaz verdim, belki de bunu kendi içimdeki huzursuzluğu hafifletmek için yapıyordum. Gerçekten de, elçilerimin gözlerindeki ışık kaybolduktan sonra bile konuşmaya devam ettim. Onlar sözlerimi daha önce de duymuşlardı, arıya aramızda yeni yüzler vardı bu nedenle de benzetme ve karşılaştırmalarla öğretme yoluna gitmeliydim. Hepimiz Tanrı tarafından yaratıldığımıza göre, her birimizin onun onurunun bir bölümüne sahip olduğumuzu anlattım. Öğrenmenin en iyi yolu bir vaizin katı kalıplarından dışarıya taşmaktır. Ve bir gizemi çözme gücündense, onun ruhuyla dolup taşmak daha iyiydi.

Bu nedenle de şu benzetmeyi yaptım: Göklerin Egemenliği, tarlasına iyi tohumlar eken bir adama benzer, diye anlattım. Bu adam uyurken düşman tarlasına gelip kötü tohumlar ekiyor ve böylece başakların arasında yabancı otlar bitiyor. Dinleyicilerimden biri, “Tarla sahibinin uşakları yabancı otları yolamaz mı?” diye bağırdı.

“Hayır,” diye yanıtladım. “Çünkü bunu yaparken başaklar da sökülür. Bırakın yabancı otlarla iyi başaklar hasat zamanına dek yan

yana büyüsünler. Ancak ondan sonra yabancı otları dertop edip yakabilir ve buğdayı eve getirebilirsiniz.”

O noktada kendi kendime bir soru sordum. Rabbi’n melekleri iyi ve kötüyü ayırt edebilme yeteneğine ne derece sahiptiler? Yolculuklarım sırasında insanların ne kadar hilekâr olabildiklerini görmüştüm. Ve rahipler daha da hilekârdı. Ya cennetin kapısının önünde gümrük binasına benzer bir tapınak varsa? Böyle kapılardan kimi kötü insanlar da geçmeyi başarabilirlerdi.

İnsanların uzun ya da kısa, zayıf ya da şişman, asil yüzlü ya da çirkin, güçsüz ya da güçlü olduklarına pek aldırmadıklarına tekrar tekrar tanık olmuştum. Bir tek açıdan hepsi birbirine benziyordu: Yol göstericileri açgözlülüktü.

Petrus bana, “Bizler her şeyimizi geride bırakarak senin peşinden geldik. Bizim ödülümüz ne olacak?” dediğinde ona başka bir öyküyle yanıt verdim: “Adamın biri işe günlüğü bir dinara işçi alıp onları şarap bağlarına göndermiş. Saatler ilerlemiş, adam üçüncü saatte işe birkaç işçi daha almış, altıncı saatte ve dokuzuncu saatte de işe yeni işçiler almış. Gün bitiminde işçi başına, ‘İşçileri çağırıp paralarını ver,’ demiş. Çalışmaya ister sabah, ister dokuzuncu saatte başlamış olsun, her işçiye birer dinar verilmiş. İlk çalışmaya başlayanlar, daha sonra başlayanların daha fazla kazandıklarını düşünerek itiraz etmişler. Çiftlik sahibi onlara dönerek, ‘Sizler bir dinara çalışmayı kabul etmediniz mi? Öyleyse payınıza düşeni alın ve gidin. En son adama da size verdiğimi vereceğim. Sonuncular, birinci, birinciler de sonuncu olsun.’”

Sesimdeki kuvvet adeta ayaklarımı yerden kesiyordu ve öylesine büyük bir kudretle konuşuyordum ki, Rabbi’m, “Yeter! Konuşman

hoşnutsuzluk tohumları dolu. Yanında olmadığım zamanlar, yol arkadaşın Şeytan'dır," diye fısıldadı. Ve Rabbi'n kaşıma bir diken tuttuğunu duyumsadım; artık kimin sesini duyduğumu ayırt edemiyordum. Evet, demek ki Tanrı'nın Oğlu olmak Cennetin Prensi olmakla aynı şey değildi; insanları şatafatlı sözlerimle şaşırtmak yerine daha sade ve bilge konuşmam gerekiyordu ve her şeyden önemlisi Rabbi'n ne zaman benim aracılığımla konuştuğunu, ne zaman konuşmadığını anlamalıydim (ki her şeyden daha zor olan da buydu).

Bekleyip kendimizi toparlamaya çalışırken, benliğimi türlü kuşkular sardı. Birbirinden farklı yollarla Yahudi vatandaşlarımın, iyi insanların, hatta nüfuzlu kişilerin yüreğini kazanmaya çalışmıştım, ama aralarında adımla bile duymak istemeyen o kadar çoktu ki.

Geçmişte en uzun konuşmamı Yahuda ile yapmıştım. Çünkü kuşkularla dolu bir anda ona, "Siz neden bana katılmıyorsunuz? Nasıl olur da Tanrı'nın cennetine adım atmak istemezsiniz?" diye sormuştum.

O bu sorumu yanıtlamaya hazırdı. "Nedeni senin anlamaman," demişti Yahuda. "Sen bu dünyanın sonundan ve başka bir dünyaya adım atmaktan söz ediyorsun. Ama hiçbir tefeci ya da tüccar bu dünyanın sona ermesini istemez. O küçük zaferlerinin tadını çıkarır ve o günün zararları üzerine kafa yormak ister. Bu nedenle de tahmin ettiğinden biraz daha temiz ya da biraz daha kirli sonuçlanan her şeyde kendisini mutlu hisseder. O kumar için yaşar. Oynamadığı zamanlar o kadar dindar olmasının nedeni de budur. Tanrı'nın bu yaptıklarını asla onaylamayacağından korkar, ama yine de sanki ciddi bir şey değil de yalnızca bir oyunmuş gibi yaşamının tadını çıkarmayı sürdürür. Para hariç. Böyle bir insan için altın felse-

fenin merkezidir ve kurtuluş günü yalnızca insanların düşüncelerinde varlık sürdürür, davranışlarına yansımaz. Eğer çok fazla şey istemesen senin kurtuluş günü ile ilgili sözlerini bile kabullenebilir. Ama sen ona her şeyini vermesi gerektiğini söylüyorsun. Bu şekilde onu derinden yaralıyorsun. Sen, hepimizin mükemmeliyete kavuşabilmesi için, dünyanın sona ermesini istiyorsun. Tüccar ise başka fikirde. Biraz ondan, biraz bundan ve En Yüce'ye duyulan saygı; olabildiğince uzaktan elbette.”

“Sanki onlarla aynı düşüncedeymişsin gibi konuşuyorsun,” dedim.

“Düşüncelerimde sık sık onlara, sana olduğumdan daha yakınım.”

“Öyleyse neden yanımda kalıyorsun?”

“Çünkü söylediğin bazı sözler bana onların küçük oyunlarını izlemekten çok daha büyük haz veriyor da ondan. Onların yanında yetiştiğim için yüreklerinde ne olduğunu biliyorum ve bu yüzden de onlardan tiksiniyorum. Hâlâ iyi olduklarına inanmaya devam ediyorlar. Yardımseverlik, dindarlık ve halklarına bağlılık duygularının zenginliğine inanıyorlar. Bu nedenledir ki onları küçük görüyorum. Zenginlerle yoksullar arasındaki büyük uçurumu onaylamakla yetinmiyorlar, bile bile derinleştiriyorlar da.”

“Öyleyse benim yanımda mısın?”

“Evet.”

“Bunun nedeni, Göklerin Egemenliği'ne ancak yeryüzünde hiç zengin ve yoksul kalmadığı zaman ulaşabileceğimizi biliyor olmam mı?”

“Evet.”

“Yine de cennete adım atmak pek de umurunda değilmış gibi konuşuyorsun biraz.”

“Tanrı beni bunun için cezalandırsın, ama buna inanmıyorum.”

“Ama benim yanımda olduğunu söylüyorsun. Öyleyse neden benimlesin?”

“Gerçeği duymaya dayanabilir misin?”

“Ben gerçek olmadan bir hiçim.”

“Gerçek şu ki sevgili İsa, senin günün birinde bizi kurtuluş gününe götürebileceğine inanmıyorum. Öte yandan az önce söylediklerini yineleyerek yoksullara cesaret verecek ve onların kendilerini zenginlerle eşit görmelerini sağlayacaksın. Bu da bana mutluluk veriyor.”

“Bu kadar mı?”

“Ben zenginlerden nefret ediyorum. Onlar hepimizi zehirliyorlar. Onlar son derece kibirliler ve altlarında bulunan insanların umutlarını hak etmedikleri gibi bir de onları boşa harcıyorlar. Onlar hayatlarını kendilerinden daha alt seviyede bulunanları aldatarak sürdürüyorlar.”

Nasıl bir karşılık vermem gerektiğini tam olarak bilemiyordum. Sözleri içimi karartmamıştı. Gerçekten de neşeli bile sayılabılırdim. Çünkü benim için çalışacağını, tüm gücüyle çalışacağını görebiliyordum. Bu şekilde kurtuluş gününe erişebilmemiz için hepimize yardımı dokunacaktı. Birlikte kapıdan içeriye girerken yüzünde kimbilir nasıl inanamayan bir gülümseme olacaktı. Ancak o anda ona söylediğim her sözün Babam’ın sözleri olduğunu anlayacaktı.

Yahuda’yı seviyordum. O anda onu Petrus’u sevdiğimden bile daha fazla seviyordum. Bütün elçilerim bana karşı Yahuda’nın az

önce göstermiş olduğu dürüstlüğü gösterirlerse, gücüm daha da artabilir ve birçok eser gerçekleştirebilirdim.

“Peki yoksullar için harcadığım çabayı çok az –bir zerre, bir nokta kadar,– azaltırsam, senin gözlerinde değer kaybeder miyim?” diye sordum.

“Hemen sana karşı dönerim. Eğer bir insan yoksullardan azıcık uzaklaşmaya hazırsa, kısa süre sonra çok uzaklaşmaya da hazır olacaktır.”

Bu adama hayranlık duymadan edemedim. Yahuda benim bildiğim mükemmelliği görmemişti. Yine de inancı benimki kadar güçlüydü. Evet bu adama, inancı bir taş gibi kör (ve bu yüzden daha büyük bir taş tarafından kolayca ikiye bölünebilecek) olan Petrus’dan bile daha çok hayranlık duyuyordum.

Ve bu yüzden de çok geçmeden Yahuda ile aramızda çelişkiler doğacağını sezinliyordum. Çünkü o Babam’ın beni hiç beklenmedik anlarda karşıma çıkabilecek sınavlara karşı hazır olmam için yüreğime koymuş olduğu emanetlerin hiçbirisine sahip değildi.

Yahuda’yla yapmış olduğum bu konuşma birtakım karışıklıkları yok etmeye de yaramıştı. Nihayet her şey yoluna girmiş gibiydi. Sonunda Kudüs’e doğru yola çıkabileceğimize inanamıyordum; her şeye karşın bu iyi bir sabahtı. Hiçbirimiz içimizdeki korkuyu atmaya başaramamışsak da, yine de belli bir mutluluk duyuyorduk. Çünkü korkumuzun esiri değildik. Ayaklarımız kendi sevinçlerini biliyordu.

O zaman, ancak o zaman gerçek anlamda dışarıya çıktık. Ve adımlarımız o kadar kararlıydı ki bazılarımız iki gün sonra, Kudüs’ü görecektik kadar yaklaştığımızda Tanrı’nın Egemenliği’ne kavuşacağımıza inanmaya başlamıştı. Ve Rab da aramızda olacaktı.

31

Yine de Yahuda ile yapmış olduğum konuşma beni farkında olduğumdan daha fazla altüst etmiş olmalıydı ki, Kudüs yolculuğu sırasında ateşim yükseldi. Yürürken bacaklarım ağrıyordu. Geceleri bir türlü huzur bulamıyordum. İkinci sabahta da durumum aynıydı.

Akşam olduğunda hâlâ Kudüs'ten yaya olarak bir günlük mesafedeydik. Eriha kentinden geçerken Zakay adlı bir zengin beni ağırlamak istedi. Ne var ki etrafımıza büyük bir insan kalabalığı toplanmış olduğundan ve kendisi oldukça ufak tefek olduğundan, onu görebilmemiz için bir firavuninciri ağacının tepesine tırmanmıştı.

“İn aşağıya Zakay,” diye seslendim. “Bu gece senin evinde kalmak istiyorum.”

Zakay beni büyük bir sevinçle misafir etti. Bazıları Eriha'nın en zengin vergi memurunun konuğu olmamın yakışık almayacağını

söylediler. Ama Zakay, “Ya Rab, seni tanıdıktan sonra, artık tüm servetimin yarısını yoksullara bağışlamak istiyorum,” dedi.

Bu beni mutlu etmişti. Çünkü eğer zengin bir adam bana inandığı için servetinin yarısını bağışlayabiliyorsa, Kudüs’teki duvarlar da yıkılabilirdi belki. O ikinci gece Zakay’ın evinde çok iyi ve huzurlu uyudum.

Ertesi sabah yola çıkarken Lazarus’un iki kız kardeşi beni aramaya geldi. Kefernahum’da onunla birlikte akşam yemeği yemiştım ve Lazarus iyi bir adamdı. Şimdi kız kardeşleri Meryem ve Marta Bethanya’daki evinden beni bulmaya gelmişlerdi. Şöyle dediler: “Ya Rab, Lazarus çok hasta!”

Bunu söyleyiş biçimlerinden onun ölüm döşeğinde yatmakta olduğunu anlamıştım.

Ağlıyorlardı. Sanki ben de acısını paylaşan kardeşiymişim gibi yeniden ateşim yükseldi; o gece hiç huzur bulamadım. İki gece daha Zakay’ın evinde konuk olmak zorunda kaldım. Ve hâlâ Kudüs’ten tam olarak bir günlük mesafedeydik. Celile’den ayrılmamızın beşinci sabahında uyandığımda bedenim iyileşmişti, ama yine de içim acı doluydu ve, “Lazarus öldü,” diye konuştum.

Elçilerimden Tomas oldukça özü sözü bir biriydi ve çok zaman başkalarının aklından geçenleri dile getiriyordu. Bu kez de yüksek sesle, “Onunla birlikte ölmek için haydi kalkın Kudüs’e gidelim,” dedi. Tomas’ın sözleri büyük bir hoşnutsuzlukla karşılandı.

Lazarus’un Kudüs’ü çevreleyen surlardan bir saatlik mesafede olan Bethanya’daki evine varana dek, sabahtan akşama dek yürüdük. Ve Lazarus’a gitmek üzere yürüyen pek çok Yahudi gördüm.

Kız kardeşi Marta beni karşılıyarak, “Ya Rab, eğer burada olsaydın ağabeyim ölmezdi,” diye sızlandı.

İçimden ona hak vermek gelse de, “Ağabeyin yeniden dirilecek,” dedim.

Sonra öteki kız kardeşi Meryem gelerek ayaklarımın dibine oturdu, onu ağlayan başkaları izledi, gözlerini bana çevirdiklerinde, “Son istirahatı için onu nereye yatırdınız?” diye sordum.

“Ya Rab, gel ve gör!”

Tanrı’nın bana Lazarus’u kardeşlerine iade edebilecek gücü verip vermeyeceğini nereden bilebilirdim? Lazarus iki gündür ölüydü.

Merhumun dostları olan çevremdeki Yahudiler acımı görüp, “Bakın Lazarus’u ne kadar da severdi,” dediler.

Beni ağzı büyük bir kayayla kapatılmış bir mağaraya götürdüler. “Kayayı kaldırın,” diye buyurdum.

Ancak Marta, “Ya Rab, şimdi kim bedeni için konuşabilir?” diye karşılık verdi.

Ama işaretim üzerine girişteki kayayı kaldırdılar. Gözlerimi havaya kaldırarak, “Baba, izin ver Lazarus dışarıya gelsin,” diye gürledim.

Sonra sustum. Ruh insan bedeninden ayrıldıktan sonra, ruhu kirleten her şey de ondan ayrılır. Bu nedenle burnumun o kokuyu almasını bekledim. Bunu yaparken de kendi kendime sordum: Geçmişindeki bütün kötülükler onu içerde tutarken bir ölü nasıl mezarından kaldırılabilir?

Rabbi’m sesimi işitmiş olmalıydı. Lazarus’un yüzünü ve kılmıdadığını gördüm.

Bir kez daha seslendim: “Lazarus, dışarıya gel!” Ve yanıtını duydum.

“Ah İsa,” dedi Lazarus. “Küçük hayvanlar benimle konuşuyorlar ve bana şöyle diyorlar: ‘Sen bizim ustamız değilsin Lazarus, yalnızca temizleme bezimizsin.’ Kurtçuklar işte böyle söylüyorlar.”

İşkencesinin bir an önce sona ermesi için dua ettim. Ve tam o sırada Lazarus mezarından çıktı. Onun mağaranın içindeki dehlizden çıkıp bana doğru yürüdüğünü gördüm. Kefene sarılı olduğu için minicik adımlarla yürüyordu. Yüzü de örtülüydü. Kız kardeşlerine, “Kefeni çözün, ama yüzüne bakmayın,” diye buyurdum.

Ve Lazarus hiçbir canlının görmemiş olduğu diyarları ziyaret etmiş bir adamın sesiyle konuşmaya başladı: “Kurtlar üzerimden çekilip gittiler.” Sesi bir kuşun sessiz çığlığını andırıyordu. Ama yaşıyordu.

Bu dirilişe tanık olan herkes hayretle geri çekildi. Büyük Tapınak’ın başkâhini Kayafa’nın bundan haber alır almaz bir kurul toplantısı yapacağını biliyordum. Çünkü ölmüş olan Lazarus’un dirilişine pek çok kişi tanık olmuştu. Üzerine sinmiş olan mezar kokusunu hepsi de duyabiliyordu. Ferisiler benim Şeytan olduğumu söyleyeceklerdi. Neden olmasın? Ne de olsa çürümeye başlamış olan bir adamı hayata döndürme gücüne sahiptim.

Başkâhinin sözlerini duyar gibiydim. Şöyle diyecekti: “Eğer İsa denen adamı kendi haline bırakırsak, tüm Yahudiler onu izleyecek ve Romalılar da onlara baş kaldırdığımızı sanacaklar. Ve daha ne olup bittiğini anlamadan sahip olduğumuz her şeyimizi alıp götürecekler.”

Kayafa hatta şöyle diyecekti: “Başkalarının mahvolmaması için bir adamın ölmesi adaletsizlik midir? Bu bir tek adamın ölmesi adaletsizlik midir?”

O gün Kudüs’e gitmedim, bunu yapmak yerine geceyi Lazarus’un evinde geçirdim. Ertesi sabah ona veda ettiğimde çok güçsüz ve sıkıntılıydı. Ona, “İnanıyor musun?” diye sordum ve Lazarus, “Ölüyken gördüğüm şeylerden korkuyorum. Ama inanmaya gayret ediyorum,” diye karşılık verdi. Tüm güçsüzlüğüne karşın kolumu tutarak, “Yanıma bir melek geldi. Her şey o kadar zor değil,” dedi.

Lazarus’a, “Korkma,” dedim. “Tanrı senden hoşnut.” Ve bu sözlerimin doğru olması için dua ettim.

32

Kudüs seferimizin bizi izleyenlere cesaret aşılmasını istediğimden elçilerimden ikisini önden göndererek onlardan bir istekte bulundum: “Yolumuz üzerindeki ilk köye gidin ve bana sırtına hiç binilmemiş bir sığa bulun. Eğer böyle bir sığa bulabilirsiniz, alıp bana getirin. Onlara, Rabbi’nın böyle bir hayvana ihtiyacı olduğunu anlatın.”

Elçilerim gidip, kısa bir süre sonra yanlarında genç ve ateşli bir sığayla döndüler. Daha önce hiçbir binicinin oturmadığı sırtına oturup yelesini tuttum. Çünkü böyle genç bir hayvanı dizginleyemezsem, Büyük Tapınak’ın önünde bizi bekleyen insanların yüreklerinde kopan fırtınaları nasıl dindirebilirdim?

Bir süre sonra hayvan hoplayıp zıplamayı bırakarak, olduğu yerde daha çok dans eden adımlarla gezinmeye başladı. Bu şekilde onunla ve bizi izleyenlerle bir alay oluşturarak kentten içeriye gire-

bilirdik. Üstelik hayvandan hoşlanmıştım da. Öte yandan bir daha tek bir lokma yemek yiyemeyecekmiş kadar aç hissediyordum kendimi.

Bu nedenle bol yapraklı incir ağacını görünce, karnımı doyurmak amacıyla sıpamı ona doğru sürdüm. Ne var ki dallarda tek bir olgun meyve bile bulamadım.

Üzerimize doğru kötü bir rüzgâr mı esiyordu? İncir ağacına dönerek, “Bir daha hiç kimse senden meyve yiyemesin,” dedim.

Ne var ki bir canlının köklerini lanetlediğim için yüreğime bir ağırlık çökmüştü. “Ben Tanrı’nın oğluyum,” dedim kendi kendime. “Ama aynı zamanda da insanım; insanın küçücük bir dikkatsizlikle hayatını mahvetmesi adeta bir pamuk ipliğine bağlı.”

Bu hâlâ Şeytan’dan tam olarak kurtulmayı başaramadığımı gösteriyordu bana. Tıpkı havada uçarak aşağıda kendisine uygun av arayan ve bulduğunda onu öldürmek için pike yapan bir şahin gibi ağacı cezalandırmıştım.

Bu arada önümde yürüyen kadın ve erkekler yanından geçtiğimiz palmyelerden dallar kopararak yoluma sermeye başladılar. Bir yandan da, “Şükürler olsun! Rabbi’n adıyla gelene övgüler olsun!” diye şarkı söylüyorlardı. Kudüs’teki insanlar (ki çoğu beni hiç görmemişti) bana karşı sevgi doluydular. Yaptığımız iyi işlerin sanı Kudüs’e bizden önce varmıştı.

Ancak incir ağacı aklımdan çıkmıyordu. Dalları artık kel kalacaktı. Bu düşünceler Tirus kentinin sonu hakkında kafa yormama neden oldu. Bin yıl önce zenginliklerle dolu, bereketli bir kentti. Abanoz ağacından yapılan masaları, zümrütleri, mor renkli ketenleri, bal ve merhem dolu tezgâhları, mercan ve akikleri ve sedir ağa-

cından yapılmış sandıkları ile meşhurdur. Ancak deniz hepsini alıp götürmüştü. Şu anda Tirus kentinin bir zamanlar sahip olduğu zenginliğe sahip olan Kudüs için de acaba günün birinde aynı şeyler anlatılacak mıydı?

Sütunlarının yüksekliğinden, bir tapınak mı, yoksa Roma valilik binası mı olduğuna tam olarak karar veremediğim kocaman beyaz bir bina gördüm. Kendi kendime şöyle dedim: “İyi bir ad, büyük servetlerden daha değerlidir.” Ne var ki bu sözler gerektiğinden daha sofuydu (çünkü yüreğim bu servetleri gördüğünde hop etmişti). İşte bu nedenle de, “Kadının ağzı derin bir çukurdur. Ve büyük bir kent de yabancı bir kadına benzer,” dedim.

Ama Kudüs’ü küçümseyemezdim. İsrail halkı burada tıpkı Kral Süleyman’ın zamanında olduğu gibi şaşıla bir hayat sürüyordu. Kral Süleyman, Lübnan’dan getirtilen sedir ağacından yapılmış, direkleri gümüşten, ortası altından tahtıverana binerdi. Tahtıveranın döşekleri erguvan rengiydi ve pençeleri Kudüs’lü kızlar tarafından işlenmişti. Kudüs, Süleyman zamanında muhteşemdi ve şimdi de muhteşemdi.

Ne var ki yandaşlarım bu ışıltıya pek ilgi göstermediler. Yürüyüş alayımızın karşısına dikilip, ikiye, üçer ve dörder kişilik sıralar halinde yürüyen yüzlerce insana hayretle bakakalan Romalı bir asilzade gördüm. Aralarında iyi giyimli kişiler de vardı, ama yandaşlarımın çoğu basit giysiler ya da paçavralar içersindeydi.

Şimdi, bana ait olan kalabalığa ben de dikkatle bakmaya başlamıştım. Kudüs halkı kalabalıklar halinde bize katılıyordu; ne kadar çok insan çehresi varsa o kadar çok yüz gördüm. Bizi izleyenler arasında inananlar olarak tanımlanamayacak, daha çok meraklı,

dertli ve alaycı sınıfına giren insanlar da vardı. Ve bu son gruptakilerin bize katılmalarının nedeni ise hiç kuşkusuz Ferisilerle alay etmek ve eski hesapları kapamaktı.

Bu yeni yandaşlarımın bazıları huşu doluydu. Gözlerinde, hep aynı duaların sürekli tekrarından yüreklerinde ısıltısını yitirmiş eski ibadet biçimleri yerine, üzerlerinde daha az ağırlık yapacak bir ibadet yolu göstereceğim beklentisini yansıtan bir umut ışığı parlıyordu. Ve birçok çocuk toplanmıştı etrafımıza; bunlar büyük şaşkınlıkla kalabalığı izliyor ve Tanrı'nın cömertlikle vermiş olduğu türlü türlü yüzlere bakıp gülüyorlardı; mutluluğa en yakın olanlar onlardı. İzleyicilerin arasında bir de, can sıkıntısının verdiği hoşnutsuzluktan dolayı alınları kırışmış erkekler vardı.

Bir de yoksullar vardı. Gözlerinde büyük ihtiyaç, yeni umut ve sonsuz acı okunuyordu; şimdiye dek defalarca düş kırıklığına uğramışlardı. Ve sanki hepsi birmiş gibi, herkese hitaben (iyilere de kötülere de) konuşmaya başladım; çünkü iyiye doğru değişiklikler böyle zamanlarda çok çabuk gerçekleşebilir. Kötü bir insanın içinde iyi ve kötü, iyi bir insanın içinde olduğundan daha çabuk değişebilir; kötü insanlar günahlarının bilincindedirler ve çoğu zaman pişmanlık duymamak için harcadıkları çabadan dolayı yorgun düşerler.

Kalabalık gittikçe büyürken sıpamı bir sürü kötü ruh sarmıştı; ama bunlar henüz çok gençti ve deneyimli şeytanların kötü kokusunu yaymıyorlardı henüz. Yine de sıpamın inadı tuttu; beni başının üzerinden, yerdeki taşların üzerine fırlatmak istediğinin farkındaydım. Ama onu dizginlemeyi başardım. Bu sıpa gerçekten de tam bana uygun bir sıpaydı. Ve o anda kendimi iyiliğin ve kötülüğün efendisi gibi hissettim.

Ama bu yalnızca bir an sürdü. Çünkü tapınağa yaklaştıkça içimdeki huşu duygusu büyüyordu. Sıpasının sırtında büyük ve kutsal bir binaya doğru giden sıradan bir Yahudi marangozdan daha fazlası olduğuma inanamıyordum. Bir tepeye inşa edilmiş olan tapınakların tapınağına vardık.

Oraya ulaşmadan az önce, tapınağa avludan avluya yükselen basamaklarla çıkıldığını, birçok aziz mabet ve kutsal ibadet yerlerinin yanından geçildiğini anımsadım; bir de yalnızca başkâhinlerin, o da yılın yalnızca tek bir gününde girebildikleri bir oda vardı. En kutsal yer orasıydı. Ben Tanrı'nın Oğlu'ydum, ama aynı zamanda annemin de oğluydum, bu nedenle de tapınağa duyduğum hürmet aldığım her solukla büyüyerek, bütün bunları değiştirme dürtümü geride bırakıyordu. Erkek ve kadınlar yol üzerindeki bir yokuşa tırmanıp bana tezahüratta bulunmaya başlayınca duraksadım ve çok geçmeden tapınağın dış duvarları karşımızda belirdi.

Aynı anda, bu muhteşem yerin geleceğinin tehlikede olduğunun da bilincindeydim. Daha sonraki yıllarda düşmanlar duvarları yıkma cürretini göstereceklerdi ve geriye yalnızca bir tanesi kalacaktı. Neredeyse taş üzerinde taş bırakmayacaklardı. Bütün bunlar tapınaktaki din adamlarının, benim Tanrı'nın elçisi olduğumu anlamamaları halinde gerçekleşecekti.

Büyük Tapınak'ı gördüğüm o anda, sıpanın sırtında ağlamaya başladım. Muhteşemdi, ama yıkılmaz değildi. Ve Amos'un, "Se-deften yapılmış olan evler yok olacak," sözlerini anımsadım. Ve sıpanın sırtından inerek, yola yürüyerek devam ettim.

33

Girişteki basamakları tırmandıktan sonra tapınağın içine girdim. İlk kapının ardında halkın para ve mal alışverişinde bulunabildiği büyük bir avlu bulunuyordu. İnsanlar bu para düşkününü adamların sakallarına karşı nasıl da büyük bir saygı gösteriyorlardı! Maşayla kıvrılmış bu sakallarda göze çarpan tek bir kusur bile yoktu. Ve bu görünüşleriyle tefeciler tıpkı birer tavus kuşunu andırıyorlardı. Ve kurumlu kurumlu aralarında dolaşan papazlar da tavus kuşlarına benziyorlardı. Bu kibirlilikten başka bir şey değildi. Yoksullar kentin pis kokulu arka sokaklarında yaşamak zorundayken, onların evlerindeki masalarında bir kuş sütü eksikti.

Tıpkı başkalarının dokunmaya cesaret edemeyeceği kutsal bir pelerine bürünür gibi, sessizliğe büründüm. Tek başıma taştan bir banka oturarak, bu insanların sadaka kutusuna para atışlarını izledim. Varlıklı olanların çoğu oldukça büyük bağışlarda bulunuyor-

lardı.. Ancak sonra yaşlı bir kadın geldi, omuzlarında rengi solmuş bir şal vardı; bu kadın kutuya küçük bir demir para attı. Yüreğim sevinçle hopladı.

Yakınımdaki elçilerime, “Bu zavallı kadın kutuya bütün bu zenginlerden daha fazla para attı,” diye seslendim. “Zenginler ellerindeki fazla paranın yalnızca onda birini bağışlarken, kadın kendi nafakasını verdi. Böylelikle de parayı Tanrı’ya övgü haline getirdi. Varlıklı olanlar ise yalnızca birbirlerine hava atmak için bağışta bulunuyorlar.”

Parayı ve paranın ne kadar iğrenç bir canavar olduğunu düşündüm. Önüne çıkan her şeyi yalayıp yutuyordu. Açgözlülük nasıl da ağızlarının suyunu akıtıyordu. Zenginlerin taşıdıkları altınların ağırlığı altında nasıl soluklarının tıklandığını düşündüm ve bahçelerinde yetişen hiçbir meyve onları hoşnut edemiyordu. Havadaki kokuya baskı egemen ve zengin adamın hiçbir goncası mutluluk getirmiyor. Çünkü komşusu kendisinden daha zengin ve onun bahçesi kendi bahçesinden daha güzel. Yani zenginler daima başkalarının sahip olduğu altınları kıskanır dururlar.

Tapınağın dış avlusunu dolduran çevremdeki tefecilere seslendim ve konuşan ses bana aitti: “Hiç kimse iki efendiye birden sadık olamaz. Çünkü hangisine ihtiyacı varsa onun peşine takılacak ve ötekisini de gizliden gizliye küçümseyecektir. Hem Rab’be, hem de servet tanrısına hizmet edemezsiniz.”

Ve o anda, dağdaki o günden sonra ilk kez Şeytan’ın bana hitap eden sesini duydum: “Her şey bitmeden, zenginler seni de ellerine geçirecekler. Resmini her duvara asacaklar. Senin adına toplanan bağışlar güçlü kiliselerin servetine servet katacak; insanlar

O'na olduğu kadar bana da bağlı olman halinde seni yüceltecekler. Zaten adil olanı da bu. Çünkü Ben ve O eşitiz." Ve güldü. Sonra konuşmaya devam etti:

"Hırsın bir canavar olduğunu söylüyorsun, ama unutma! Artıkları altınla tartılır. Altın, her şeyin büyümesini sağlayan güneşin rengi değil midir?"

Rabbi'm öteki kulağıma fısıldamayı tercih ederek, "Söylediği her sözün değeri söylendiği süreyle sınırlı. Bu konuşmayı ilgisini çekmeyi başardığı herkese yapar ama gözleri yalnızca, büyük bir umutla biçim vermiş olduğum, en iyi ve en güzelleri görür. Mütevazı olup Bana sadık kalmayı sürdürenleri küçümser."

Bunlar Babam'ın bana o güne dek Şeytan hakkında söylemiş olduğu her şeyden daha fazlaydı; ama o anda bu inancıma biraz güç katılmasını sağladı. Babam'ın mütevazı insanları övmesinin nedeni yalnızca onların O'na ve bana sadık kalmaları olabilir miydi? Böyle bir düşünce ne kadar da karmaşa doluydu! Daha önce hiç hissetmediğim kadar güçlü bir öfkenin tüm benliğimi sardığını duydum.

Tefecilerin gözündeki açgözlülük bir mızrağın ucu kadar sivriydi; Yeşaya'nın öfkesi geldi aklıma. Onun sözleriyle bağırdım: "Bu masalar birer kustumuk havuzu. Böyle bir pislikte hiçbir şey temiz olamaz!"

Ve önümdeki bütün masaları devirdim. Masaları üzerlerinde para olmasına aldırmadan devirmiştim; demir paraların taşların üzerine yuvarlanırken attıkları küçük çığlıkları büyük bir hoşnutlukla dinledim. Paraların sahipleri, tıpkı denize koşan Gadaranlı domuzlar gibi paralarının peşine düştü.

Sonra güvercin satıcılarının taburelerini devirip kafesleri açtım. Ve bu kanat cümbüşü arasında, yanımda olan kalabalık ileri doğru gelerek, tefecilerin uğradığı bozgunu alkışladı.

“Benim evim bütün halklarca dua evi olarak bilinecek!” dedim. “Ama sizler servet tanrısının adamlarısınız ve burayı bir haydut inine çevirmişsiniz.”

Bu gerçekten de doğrudur. Servet avcılığı yapan kişiler, gerçekte hırsızdan başkası değildirler. O güne dek tek bir fincan buğday çalmamış bile olsalar, yine de hırsızdırlar. Açgözlülükleri, onlara özenenlerin tüm erdemlerini çalmıştır.

Büyük Tapınak’ın başkâhinleri çok geçmeden bu olanlar hakkında konuşacaklardı. Çünkü onlar da tıpkı tefeciler gibi Tanrı’yla olan hesaplarını, servet tanrısıyla olan hesaplarından ayrı tutuyorlardı. Ve ruhlarının bir bölümünde yeşeren açgözlülük filizlerini sulamada ne kadar da hızlıydılar.

34

Bütün bu karmaşanın ortasında devrilen masaların arasından geçerek, “Bu tapınağı yıkın. Üç gün içinde onu yeniden inşa edeceğim,” dedim.

Tefecilerden birisi, parlak gözleri olan iriyarı yaşlıca bir adamdı, konuşma cesareti göstererek, “Bu tapınağı inşa etmek kırk altı yıl sürdü. Ve onu sen üç günde inşa edebileceğini mi söylüyorsun?” dedi.

Az önce söylediklerimin şaşkınlığı içersindeydim. Bu çılgınlıktı! Çevremdeki insan kalabalığı içersinde kendilerine ait olmayan her şeyi yakıp yıkmaya hazır birçok kişi vardı. Bu nedenle de tapınağın yıkılmasıyla ilgili söylemiş olduğum sözlerle, ilerki günlerde büyük bir zarara neden olabilirdim. Acı sözler yüreğin zindanında ikamet ederler. Asla acımazlar; asla bağışlamazlar. Onlar mahpus-turlar.

Söylediklerimden dolayı pişmanlık duyuyordum. Burada kursuz güzellikte birçok yapı vardı. Eğer bu salonlardan geçen bir hacı olsaydım, onları yaratanlara karşı hayranlıkla dolardı yüreğim.

Bu düşünceyle birlikte kendime, buraya yıkmaya değil, yol göstermeye geldiğimi hatırlatmaya çalıştım.

Ve Rabbi'n hâlâ benimle birlikte olduğunu hissediyordum. Çünkü benim öfkemde yansıyan onun öfkesi değil miydi? Ve şimdi bana yumuşamamı öğütleyen, Babam'dan başka kim olabilirdi? Yandaşlarıma yönelerek, "Tapınağımıza saygı gösterin. Şu tefeciler yalnızca kötünün mirası ve taşları oarak onlardan kurtulabiliriz. Arımdan kutsal mekânlara gelin ki, sizlere bildiklerimi öğreteyim!"

Onları iki küçük kilisenin arasında bulunan sessiz bir bahçeye götürdüm. Bahçede gölge veren büyük bir sedir ağacı vardı. Tam tahmin ettiğim gibi çok geçmeden başkâhin, fakih ve Kudüs'ün yaşlılarından oluşturulmuş bir heyet yanıma geldi. Sözcüleri, "Seni bekliyorduk," dedi. "Ama geliş biçimine aklımız ermedi. Bütün bunları kimin yetkisiyle yapıyorsun?"

Onlara, "Sizlere sormak istediğim bir soru var. Eğer bunu yanıtlayabilirseniz, ben de sizin sorunuzu yanıtlayacağım," diye karşılık verdim ve sordum: "Yahya'nın vaftiz etme yetkisi nereden geldi, cennetten mi yoksa insanlardan mı?"

Şu şekilde mantık yürüteceklerini biliyordum: "Eğer 'cennetten' dersek, İsa, "Öyleyse Yahya'ya neden inanmadınız?" diyecek. Yok eğer 'insanlardan' dersek, tüm sofular o halde Yahya'nın peygamber olması gerektiğini söyleyecekler."

Yahudilerin kendilerine gösterdikleri bağlılık bu papazlar için hayati önem taşıyordu. Bu Yahudiler papazlarının Romalılara karşı

fazlaca dostane davranmalarından ötürü zaten hoşnutsuzdular. Bu koşullar altında Yahya'nın peygamber olduğunu kabul etmeleri olanaksızdı. Çünkü bu durumda onlara, "Öyleyse neden Romalıların Yahya'yı serbest bırakmalarını sağlamadınız?" diye soracaktım.

Bu nedenle, "Bunu söyleyemeyiz," diye karşılık verdiler.

Bunun üzerine ben de, "Öyleyse ben de sizlere, bütün bunları kimin yetkisiyle yaptığımı söylemeyeceğim," dedim.

Fakihlerden biri bir adım öne çıktı. Rahat davranışlarından soylu bir aileden geldiği sonucunu çıkardım. Gözleri mavi, kahverengi sakalı yumuşaktı. Sanki bana karşı dostça duygular içersindeymiş gibi gülümsedi. Hatta beni selamlarken, "Üstat," diye hitap etmekten bile geri kalmadı, ki ön avluda neden olduğum karmaşadan sonra bu bir nezaket göstergesiydi; böyle bir hareketi onaylayamayacağı halde, bana üstat diyordu. Ve şöyle dedi: "Üstat, doğruluk yolunu öğretmek istediğini biliyoruz. Bu nedenle de, bizim için çok önemli olan bir soruyu yanıtlamanı istiyorum: Sence Sezar'a vergi ödemek yasalara uygun mudur? Yoksa bunu yapmaktan vaz mı geçelim?"

Bu adamın çevresine yaydığı nezaket dolu sıcaklığın, Şeytan'ın boyunduruğunda olmasına bir engel olmadığını biliyordum. Sezar'a vergi verilmemesi yönünde bir yanıt vermem durumunda Ferisiler –ki duymak istediği yanıt büyük olasılıkla buydu– Kudüs'teki mali yöneticilere benim halkı Romalılara karşı isyana teşvik ettiğimi söyleyebileceklerdi.

Benimse zekâm ok gibi keskindi. "Bana bir demir para verin," dedim.

Parayı getirdiklerinde, "Bu paranın üzerinde kimin resmi var?" diye sordum.

Fakih, “Sezar’ın,” diye yanıt verdi.

Bunun üzerine ben de, “Öyleyse Sezar’ın hakkını Sezar’a, Tanrı’nın hakkını da Tanrı’ya verin,” diye konuştum. Durumdan son derece hoşnuttum. Çünkü bu yolla servet tanrısının Yahudilerin değil, Romalıların tanrısı olduğunu da söylemiş bulunuyordum.

Bu sözler karşısında içlerinde bana karşı saygı uyandığını hissedebiliyordum. Şimdi yalnızca tefecilerin masalarını devirme gücüne değil, acele yanıt vermeme bilgeliğine de sahip olduğumu görabiliyorlardı.

Daha sonra bu olayı bir kez daha aklımdan geçirirken, vermiş olduğum yanıtın fazla kurnaz olduğu sonucuna vardım. Birçok günahkâr ülkede kiliseler Sezar’a saygı göstererek ayakta kalacaktı belki, ama benim burada olmamın nedeni kilise kurmak değil, günahkârları günahlarından arındırmaktı. Öyleyse bu yanıtı neden vermiştim? Tanrı ihtiyatın daha güvenli bir yol olduğuna mı karar vermişti? Gurur ve servet avcılığı bataklığından kiliselerin yükselmesine izin mi verecekti?

35

Bana ‘Üstat’ diye hitap eden fakihin söyleşimizi sürdürmek istediğinin farkındaydım. “Senin anlayışına göre diğerlerinden önce gelen ilk emir hangisi?” diye sordu.

Ve karşılık verdim: “‘Rabbi’imiz Tanrı’dır ve Tanrı tek Rabbi’mizdir.’ İlk emir bu olmalı. İkincisi ise, ‘Başkalarını kendini sevdiğin gibi sev’.”

Fakih, “Başkalarını kendini sevdiğin gibi sevmek, bütün yakılmış kurban ve adaklardan daha değerlidir,” dedi.

Benimle konuşma biçimi son derece zekiceydi. Bu Büyük Tapınak’taki kitabın üstadı o olabilir miydi? Davranışları en az özenle maşalanmış sakalı kadar soylu ve konuşması görünüşü kadar hoştu. Ne var ki gözlerinin mavisi, gökyüzünün beyaza dönerken aldığı renk kadar solgundu. Bu nedenle ona güvenemiyordum. Yine de sözlerine kulak vermeye devam ettim. “Burada bulunan herkes sün-

netli,” dedi. “Hepimizin inancı bir. Bu tapınakta bulunanların çoğu, buraya bizi ayırmak için değil, tam tersine bir araya getirmek için geldiğine inanıyor. Ve tıpkı önüne toz bulutu katan fırtına gibi beraberinde huzursuzluk getirdiysen de, hâlâ buna inanmaya devam ediyoruz.” Sözlerinin istediği etkiyi yaratması için bir an sustu. Herkes onu dinliyordu. “Yine de,” dedi. “Bazı fırtınalar arındırır. Bu nedenle Üstat, sorarım sana, Tanrı’nın Egemenliği ne zaman bizimle olacak?”

O konuşurken, birçok Ferisi de yan yana yaşam sürdüren iki sesin tınısını duyabiliyordum. Konuşmaları tarzları son derece naziktir ama söylediklerinde daima ince bir alaycılık gizlidir ve bu alaycılık nezaketin arasına, tıpkı kuma serpiştirilmiş pudra gibi karıştırılmıştır. Yine de onu dinlemeyi sürdürdüm. İnsanın oğlu olduğuma inanmayı arzulamaktan pek uzakta değildi. Onu bana göndermiş olan papazlar da beni dinlemeye hazır olabilirlerdi. Bu nedenle birbiriyle eşit iki adam gibi konuşuyorduk. Söyleşimizin ancak ikinci saatinde konu yasalara geldi ve Sebt Günü insanları iyileştirme konusunda dostane bir tartışmaya giriştik.

“Şu ayeti anımsıyor musun?” dedi. “Ve İsrailoğulları çöldeyken Sebt Günü sopa toplayan bir adam buldular ve onu alıp Musa, Harun ve tüm cemaatin karşısına getirdiler. Ancak Rab, Musa’ya, ‘Bu adam mutlak biçimde öldürülmeli; tüm cemaat onu taşlasın,’ dedi.” Fakih kısa bir aradan sonra devam etti: “Bu bin yıl önceydi ve bugün bizim cemaatimiz böyle bir adamı taşıyarak öldürmez. Ama o zamanki ilke bugün de geçerli. Sebt Günü çalışmamalısm.”

Ona, bu soruyu defalarca yanıtlamış olduğumu söyledim. “Eğer Sebt Günü yeni doğmuş bir bebek sünnet edilebiliyorsa,” dedim.

“Körlerin gözlerinin önündeki kabuklar kaldırılıp, felçlilerin bacakları da çekilip düzeltilebilir.”

Bunun üzerine öylesine büyük bir beceriyle konuşmaya başladı ki sözünü neresinden ve nasıl keseceğimi bilemedim.

“Bu yıl hep seninle konuşmak için fırsat kolladım,” diye başladı. “Çünkü gerçekleştirmiş olduğun eserleri düşündüm Üstat ve sana şimdi daha önce Şamuli Peygamber’in Kral Saul’e söylemiş olduğu sözleri tekrarlamak istiyorum: “‘Başkaldırı bir büyücülük günahıdır.’ Az önce söylediklerimi iyi düşün. Eğer açıkça ifade etmemene karşın gerçekten O’nun tarafından gönderildiyse –ki dileğin bizlerin de buna inanması– neden bunu açıkça sözcüklere dökmüyorsun? Çünkü bunu açıkça ifade etmemen halinde iyi işlerin kötü sonuçlar doğurabilir. İnsanları iyileştirme gücün bize büyücülük gibi, isyan ateşiyle aydınlanmış gibi görünebilir. Bu tapınakta bulunan bizler bu ateşten korkuyoruz. Bin yıldır bu Kitap’ta yazılı olanları öğrenmeye çalışıyoruz. Pek çok kişi Tevrat’ın beş kitabı uğruna ölüme gitti. Ne var ki inancımızdan aldığımız güçle bu tapınağın duvarlarını inşa ettik. Bize sağladığı ışık sayesinde yaşamlarımızı sürdürebiliyoruz. Bu bize şehitlerimizin vermiş olduğu ışığın aynısı. Onlar yazıtlarımız ve yasalarımız uğruna öldüler. Bu nedenle sana ilk *Makabeler* kitabında, putperest bir kral olan Kral Antiyokos’un başımıza getirilerek onun tüm krallığa bundan böyle, Yahudi olsun, putperest olsun hepimizin onun halkı olduğumuzu açıkladığının yazılı olduğunu da anımsatmak isterim. Ve herkese, bizim olmasa da, bu yeni dinin yasalarına-uymaları buyuruldu.

“Putperestler bunu kabul ettiler. Utanç verici bir biçimde, birçok İsraili de putlara tapan bu dine bağlandığını açıkladı. Gerçek-

ten de Antiyokos'un yasalarını o kadar çok kişi kabul etti ki, sonunda bir adamın iyi bir Yahudi olduğunu kanıtlayabilmesi için yapabileceği tek bir şey kaldı, bu da Sebt Günü'ne karşı saygısızlıkta bulunmaktansa ölümü göze almaktı.

"Sonra Kral Antiyokos bundan böyle çocuklarımızı sünnet ettirmememizi buyurdu. Bu yasaya uymayanlar ölümle cezalandırılacaklardı. İyi İsraililer Kudüs'ten kaçmak zorunda kaldılar. Daha sonra Kral Antiyokos'un papazları mihraba domuz oturtular. Elinde Kitap'la yakalananlar ölüm cezasına çarptırıldılar. Askerler sünnet edilmiş çocuklar bulduklarında onları katlettiler. Ve bebekleri sünnet eden din adamlarını astılar.

"Bütün bunlardan," diye devam etti Fakih. "Kitabımızın, ancak hepimizin kitaptaki tüm kurallara kayıtsız şartsız uyması halinde kötüye kafa tutabileceği dersini çıkardık. Bu nedenle de senin söylediklerini dinlediğimizde, söylediklerinde yer yer bin yıllık kitabımızı gerçekten anlayıp anlamadığını algılayamıyoruz. Ayrıca, bu yasalar uğruna canlarını vermiş şehitlere gerekli saygıyı gösterdiğin de sözlerine yansımıyor. Bunun yerine, Tanrı'ya bir an önce hizmet edebilme azmiyle, vergi görevlilerini, günahkârları ve hatta sünnetsizleri cesaretlendirdiğini görüyoruz. Uzun yıllar süren eğitimin sırasında öğrendiklerini yıkmak için acele ediyorsun. Yasalara körü körüne karşı çıkmanın putlara tapınak kadar kötü bir şey olduğunu anlamıyor musun?"

Dinleyenler arasında bu sözleri destekleyenlerin gittikçe arttığına dair fısıldaşmalar duyabiliyordum. Kendi adamlarımdan bazıları bile adamın haklı olduğunu mırıldandılar. Ve fakih şehitlerin ölümünden konuştuğunda birçok kişi ağlamıştı.

Hafifçe duraksayarak konuşmaya başladım: “Sanma ki,” dedim ona. “Buraya yasaları ya da peygamberleri inkâr etmeye geldim. Buraya yıkıcı olma değil, yapıcı olma amacıyla geldim.” Bu noktada kısa bir ara vererek solgun mavi gözlerinin içine baktım. “Eğer yandaşlarımin inancı din adamlarınızın ve Ferisilerin inancını aşamazsa, Tanrı’nın Egemenliği’ne asla nail olamayacağız.”

Adam karşılık veremeden konuşmayı sürdürdüm. “Söylediklerinin hepsi de doğru; ama insanların kitapta yazılı olanları harfiyen dikkate almaları ön koşuluyla. Ancak ne yazık ki bunu yapmıyorlar. İsrail diyanı o kadar çok günah işledi ki, Tanrı kendi halkı olan İsraililerin şimdi fuhuş hayatı sürdürdüklerini görüyor. Sizce de bu fahişeyi kurtarmak için bir yol aramamız gerekmez mi?”

Fakih bu soruyu sesinde öylesine büyük bir özgüvenle yanıtladı ki, sözcükleri adeta dilinin üzerinde dans ediyordu; ve ben Şeytan’ın gırtlığının içinde nasıl hareket ettiğini duydum. Çünkü söyledikleri şunlardı: “Fahişeyi kurtarmak mı? Evet sen sonunda gidip dinsizlere, bize ait olmayan bir ulusa, ‘Siz benim halkımsınız!’ diyeceksin ve onlar da sana, ‘Sen bizim Tanrımızsın!’ diye karşılık verecekler.” Ve fakih sessizce güldü. Nezaketine karışan alaycılık üzerime çöreklandı. Sanki o bütün kötülükleri ve bilgelikleri görebiliyordu da ben göremiyordum. Ona göre dinsizlerin hepsi puta tapan cahillerdi, kendisi ise tüm Ferisiler gibi ‘seçilmiş olan’dı.

Ancak aradığım sözleri bulmayı başardığımda konuşmaya başladım. Ve kitapta okumuş olduğum gibi İbranice konuştum. “Ezekiel şöyle der,” dedim. “Başlarında çobanları olmadığından koyunlarım dörtbir yana dağılmıştı ve bu dağınık haldeyken bölge-

deki tüm hayvanlardan daha güçsüzdüler. Çobanlarımsa sürümdeki koyunları aramak yerine kendi karınlarını doyurma peşindeydiler. Dinle, ben çobanlara karşıyım...”

“Ve bu çobanlar,” diyerek araya girdi fakih. “Benimle akraba, öyle mi? Acaba bunu mu söylemek istiyorsun?”

Bu durumda bir sarhoşun bile politik bir söz söylemeyi akıl edeceğini düşündüm. Benimse en az zararla en çok şeyi elde etmek için nasıl davranılması gerektiği hakkında yeterince bilgim yoktu. Ayrıca politik davranmak gibi bir isteğim de yoktu. Ferisilerin sözlerimi sonsuza dek anımsamalarını istiyordum.

Fakih’e dönerek, “Benim amacım bütün sürüyü bir araya getirmek,” dedim. “Nerelere dağılmış olduklarının önemi yok. Sünetsiz olanları ya da bu kitabı tanımayanları aşağı görmememin nedeni de bu.”

“Yani dinsizleri aydınlatacağını mı söylemek istiyorsun?” diye sordu.

“Evet,” diye yanıtladım. “Bunu hepimizin kurtuluşu için yapacağım.”

Fakih sustu; sanırım yorulmuştu. Büyük peygamberlerin öğretilerini okumuştı ve Tanrı’nın İsrail’i kurtaracağı saatin hayaliyle yaşamışlardı. Ama hiçbir şey olmamıştı. Acaba fakih, şu Celilelilerle köylülerin kurtuluş hakkında, kahraman ve peygamberlerimizden, hatta zafer dolu kutsal geçmişimizdeki krallardan daha fazla şeyler bildiklerine mi şaşıırıyordu.

Konuşmaya devam ettim. “Rabbi’ım,” dedim. “Benim ağzımı keskin bir kılıca dönüştürdü. Beni elinin gölgesine sakladı. Bana,

‘Yakup’un halklarını ve İsrail’in güçlü hamilerini ayağa kaldır!’ diye buyurdu ama aynı zamanda da, ‘Ayrıca, dünyanın sonuna dek kurtuluşum olman için sana dinsizler için bir ışık da veriyorum,’ dedi.”

Bunun üzerine fakih, “Bu yaptığın Tanrı’ya sövmek değil mi?” diye sordu.

“Bunlar Babam’ın sözleri,” diye karşılık verdim.

Bu sözlerden sonra fakih yanımdan ayrıldı. Onu, görüşlerine katılan pek çok kişi izledi. Bunların sayısı oldukça çoktu. Yine yandaşlarımla baş başa kalmıştım.

36

Gün sona erip büyük avludaki gölgeler uzamaya başladığında, fakih ile tartıştığımız tüm şeylerin yankısı geri geldi. Artık bana kimse karşı koymadan konuşabildiğim için, düşündüklerimi söylemek daha kolay geliyordu. Çünkü ancak bu tapınağın güçlerine ve düşüncelerinin yüksek duvarlarına karşı mücadele etmeye hazır olduğum zaman Babam'ın amacının yerine geleceğini anlamıştım. Bu nedenle de bulabildiğim en etkileyici ve güçlü sözlerle konuşmalıydım. Evet gerçekten de, karmaşık düşüncelerime aldırmadan içimden yükselen Tanrı'nın sesini duyabiliyordum.

Aramızda hâlâ bazı Ferisiler vardı ve sözlerime şöyle başladım: “Yaşlılar Musa'nın koltuğunda oturuyorlar ve Kudüs'teki Büyük Tapınak da onların tahtları. Bu yaşlılar sizlerden hangi kurallara uymanızı istiyorlarsa, uyun. Ama onlar gibi davranmayın. Çünkü insanların omuzlarına ağır ibadet biçimleri yüklüyorlar, ama

kendileri sıkıntılarımızı azaltmak için parmaklarını bile kıpırdatmıyorlar. Bunu yapmak yerine, havranın yüksek koltuklarını ve en yüksek tören salonlarını hedeflemeyi tercih ediyorlar.”

Ferisiler arasında hemen bir kıpırdanma oldu. Bazıları yanımdan ayrıldı. Ama geriye kalanları daha başka neler söyleyeceğimi dinlemek için orada kaldılar. Bu nedenle onlarla dalga geçmeye başladım. Şimdi sesim sanki ben de bir Ferisi’ymişim gibi çıkıyordu. “Bana bir bakın,” dedim onlara. “Ben varlıklı değil miyim?” Sonra kendi sesimle konuşmaya devam ettim: “İçinizde dua şalınızın saçaklarını işleyen yaşlı kadının eğri parmaklarına aldırın tek bir kişi var mı?”

Ferisiler içinde cüretli olanlar bu söylediklerimi yuhalamaya başlarken, biraz daha çekingen olanları gitmeyi tercih ettiler. Ama başkalarının katı uygulamaları yüzünden evlerini yitirmiş yüzler de görebiliyordum. “Neden,” diye sordum Ferisilere. “Dul kadının çocuklarını beslemek yerine evini elinden aldınız? Sizi gidi servet tanrısının köleleri! Eğer tapınağın altınlarının üzerine yemin ederseniz, Rab’ba borçlu olursunuz. Aptallar! Hepiniz körsünüz! Yasaya göre nanenin, anasonun ve kimyonun onda birini ödüyorsunuz ama yasanın hüküm, merhamet ve inanç gibi çok daha önemli maddelerini dikkate almıyorsunuz. Sivrisineği kovalayıp bir deve yutuyorsunuz. Fincanın dışını temizliyor ama içini tortulu ve pis bırakıyorsunuz. Sizler ölü insanların kemikleriyle dolu güzel, beyaz türbelere benziyorsunuz. Peygamberler için türbeler inşa ediyorsunuz, oysa bu peygamberleri öldürmüş olanların evlatlarıdır.”

Bu sözleri bana söyleten Rabbi’mdi ve nihayet Vaftizci Yahya’nın yürekli sesiyle konuşabiliyordum. Gerçekten de onun kuze-

niydim. “Bakın,” dedim. “Sizlere peygamberler ve bilge adamlar göndereceğim. Bazılarını öldürecek, bazılarını çarmıha gereceksiniz; bazılarını da şehir şehir izleyeceksiniz. Ve o güne dek dünyada dökülmüş bütün adil kan üzerinize dökülecek.

“Ah Kudüs! Kudüs! Sana gönderilmiş olanları sen taşıdın!”

Sözlerimle onları yağmura tutmuştum. Ama bu arada yüreğime, onların gururlarına indirdiğim ağır darbelerden daha büyük bir ağırlık çöreklenmişti. Çünkü söylediklerim yanlış değildi. Bu insanların benim insanlarım ve bu tapınağın benim tapınağım olduğunu biliyordum ve bu nedenle de İsrail için yas tutmalıyım.

Ve artık gitme zamanının geldiğinin de farkındaydım. Ferisiler tapınak bekçilerini çağırmışlardı.

Ama çevremdeki kalabalık sözlerimden çok etkilenmişti. İnsanlarım beni korumaya öylesine hazırdılar ki, tıpkı gitmemi engellemeye kalkışacak herkesin gözlerine batmaya hazır bir kum fırtınasını andırıyorlardı. Bekçilerden bazılarının ellerinde taşlar vardı. Ama bu taşlardan hiçbiri atılmadı. Hiç kimse giysilerime dokunmadı. Son saatim henüz gelmemişti. Bekçiler yaklaştıktan sonra geriye çekilmişlerdi ve gözlerimle onlara giysilerime dokunmamalarını buyurmuştum. Böylece o ilk gün tapınaktan ayrıldım.

37

Surların dışına çıktığımızda beni izleyenlerin çoğu ardımdan Zeytin Dağı'na tırlandı. Ve içimiz sevinç doluydu. Bu coşkunun ardındaki karanlığı yalnızca ben duyumsayabiliyordum.

Elçilerim birer birer öne çıkarak sordular: “Bu büyük şeyler ne zaman olacak? Dünyanın sonunda dirilecek miyiz?”

Onlara şöyle karşılık verdim: “Dünyanın sonu ancak ben sizin yanınızdan ayrıldıktan sonra gelecek.”

Bu sözlerimin onlarda yarattığı acıyı hissederek, gözlerime yaşlar doldu. Çünkü beni sevmeye duyularının, sevmeme duygularından daha güçlü olduğunu görüyordum; yeniden onlara öğütte bulunma gereksinimi duyarak, düşümdeki hayallerden söz etmeye başladım.

“Birçok savaş haberi ya da savaş söylentisi duyacaksınız. Uluslar diğer uluslara, krallıklar başka krallıklara karşı ayaklana-

caklar. Açlıklar, salgın hastalıklar ve depremler olacak. Ama bütün bunlar gerçek acının yalnızca başlangıcı olacak. Başkaları sizleri öldürmek için bir araya gelecek. Benim adım yüzünden bütün uluslar sizden nefret edecek. Kötülük her yeri saracak. Altın sevgisi pek çok kişiyi boyunduruğu altına alacak. Ancak sonuna dek dayananlar kurtulabilecekler. Ve sizler de Egemenliğin müjdesini tüm uluslara aktaracaksınız.”

Çevremi sarmış olan tarftarlarım bu sözlerim karşısında çok etkilenmiş, çılgınlık atarlarken, Şeytan’ın dalkavukları geldi aklıma. Bu Rabbi’n bir uyarısı mıydı? Bunlar benim adımla yeryüzüne gelecek ve yanlarında birkaç da küçük mucize getirecekti. Bunlar ben olduklarını iddia edeceklerdi. Önümüzde bizi bekleyen sınırsız yalan dolan vardı! Ve şöyle konuştum:

“Eğer herhangi birisi size, ‘Bakın İsa burada,’ ya da ‘O burada,’ diyecek olursa, sakın inanmayın. Ortaya birçok yalancı peygamber çıkacak, büyük işaretler ve mucizeler sergileyecek. Eğer birileri, ‘Bakın, O çölde,’ derse sakın hemen çöle koşmayın. Ya da, ‘O gizli odada,’ dediklerinde buna kanmayın. Ancak doğudan gelen şimşek batıyı aydınlattığında İnsanoğlu geri gelecek. Güneş karara-cak ve ay ışık vermeyecek; yıldızlar gökyüzünden aşağıya düşecek. Göksel güçler sarsılacak. Ancak bu İnsanoğlu’nun döndüğünün işareti olacak ve herkes gelip onun borazan sesleri eşliğinde gökyüzündeki bulutlarının arasından aşağıya geldiğini görecektir. İyi dinleyin, bu nesil, bütün bunlar gerçekleşmeden tükenmeyecek. Gökyüzü ve yeryüzü bir gün yok olsa da sözlerim asla yok olmayacak. Bu nedenle dikkatli olun. Çünkü Rabbi’n ne zaman geleceğini bilmiyorsunuz. Ama şunu bilin ki, eğer iyi yürekli ev sahibi hırsızın ne za-

man geleceğini bilseydi daha dikkatli olurdu. Evindeki eşyaların çalınmasına izin vermezdi. Bu nedenledir ki, hazırlıklı olun! Çünkü İnsanoğlu onu hiç beklemediğiniz bir anda gelecek.

“Ve şöyle konuşacak: ‘Göklerin Egemenliği’ni devralın. Karım açtı ve sizler bana et verdiniz; susamıştım, bana içecek bir şeyler verdiniz; bir yabancıydım, beni aranıza aldınız; çıplaktım, beni giydirdiniz; hastaydım, ziyaretime geldiniz; zindandaydım ve bana geldiniz.’ Söylüyorum size, kardeşlerim için her ne yaptıysanız, bana yapmış sayılırsınız. Yapmayanlarınızsa, sonsuza dek cezalandırılacaklar. Ama adil olanlar sonsuz yaşama erişecekler.”

Beni dinleyenler, adil olanlar arasında olduklarından eminlermiş gibi büyük bir tezahüratta bulundular. Görünüşe göre ‘Şükürler olsun!’ diye bağırımlarının Tanrı’nın eserini gerçekleştirmek ve sonsuz yaşama erişmek için yeterli olduğunu sanıyorlardı. Böyle düşünenler Tanrı’nın yolunu bulmayı nasıl başaracaklardı?

Ama güvenlerini boşa çıkarmamam gerekiyordu. Çünkü çok güçlü sözler vermiştim, bu nedenle de bu sözleri yerine getirmem gerekiyordu. Her ne kadar bu sözleri bana Rabbi’m söyletmiş de olsa, onlara ben elçilik etmişim ve bu büyük bir müjdeydi.

38

O akşam oruç tuttum. Beni yolda selamlayan Kudüs'lüler bana 'Kral' diye hitap ediyorlardı, ama krallığının cennette olduğunu bilmiyorlardı. Onlar İsrail'e Kral Davud zamanındaki görkemini yeniden kazandıracak yeni bir hükümdar arayışındaydılar.

Havanın kararmaya başlamasıyla, sıcaklık da azalmıştı. Kendimi güçlenmiş hissettiğimden, yeniden tapınağa giderek kutsal ağaçlardan birinin altına oturmak ve vaaz vermek istiyordum.

Ne var ki Zeytin Dağı'nın yanından geçen yolda karşıma Ferisiler çıktı. "Rab, bu kadın zina suçu işledi. Tam suçüstü yakalandı. Yasaya göre taşlanması gerekiyor. Senin görüşün nedir?" diye sordular.

Beni günahkârlara karşı fazla yumuşak davranmakla suçlamak istediklerini biliyordum. Bu nedenle gözlerimi ne kadına, ne de Ferisilere çevirmeden, "Zina yapmamalısınız," diye konuştum. "Bir kadına şehvetle bakan kişi yüreğinde zina işlemiş sayılır. Bu sözleri ara-

larında bulunan genç adamlara hitaben söylemiştim; çünkü bu adamlar zina yaparken yakalanmış olan kadına gözlerinde şehvet dolu bir ifadeyle bakıyorlardı ve akıllarından geçenlerin hareketsiz duran ellerini çok geçmeden başka bir zevk için harekete geçireceğini biliyordum. İçimden, eğer elin seni incitirse, onu kes at, diye düşündüm.

Zina Şeytan'ın en güçlü aracı olduğuna göre, karşımdaki bu kadın Şeytan'ın tükürüğünün bütün kirini içinde taşıyor olmalıydı. Ferisiler büyük bir umutla bu kadını bağışlamanın bir yolunu bulmamı, bu sayede de fahişelerle ilişkide bulunmaya karşı olmadığını itiraf etmemi bekliyorlardı. Ne var ki yere doğru eğilmekle yetindim. Ve söylediklerini duymamış gibi tozlu yola bir şeyler yazdım.

Akılları ince hesaplarla doluydu. Evlilik dışı cinsel ilişki kurmanın bir Esseneli için doğruca cehennem ateşine gitmek anlamına geldiğini biliyorlardı. Ve herhalde kitabelerden, temiz olmayan bir kadının çevreye ne tür tehlikeler yayabileceğini öğrenmiş olduğumu da tahmin edebiliyorlardı. Evet onlar da aynı yazıları okumuşlardı. İkinci *Krallar* kitabında Jezabel hakkında neler yazıldığını da biliyordum; bir prenses olan Jezabel bir kulenin yüksek penceresinden aşağıya atılmış ve kanı duvarlarını üzerine sıçramıştı; saraylılar atlarıyla üzerinden geçerek bedenini parçalamışlardı. Kral bunu gördüğünde şöyle demişti: "Bu lanetli kadını gömün, çünkü o bir kral kızı." Ne var ki başı, ayakları ve ellerinin ayakları dışında hiçbir şey bulunamamıştı. Bunun üzerine adamlar gidip krallarına durumu bildirmişler ve kral da, "Rabbi'n, 'Köpekler Jezabel'in etini yesin ve leşi tarlada gübre olsun,' sözü yerine geldi!" diye karşılık vermişti.

Ferisilerin karşıma getirmiş olduğu kadına bakmaya cesaretim olmadığından parmağımla kuma çiziktirmeye devam ediyordum.

Ne yazdığımı kendim bile bilmiyorken onlara göstermeye hiç niyetim yoktu.

Kendi kendime, *Süleyman'ın Meselleri* kitabında okumuş olduğum sözleri tekrarlardım. “Yabancı bir kadının dudakları bal gibidir ve ağzı yağdan bile yumuşaktır, ama öteki ucu vermut kadar acı, iki yanı kesen kılıç kadar keskindir. Son derece rahat hareket eder ve bu şekilde, daha önce hızla oynaşa koştugu ayakları bu kez onu aşağıya, ölüme taşır.

Kadına bakmamayı sürdürüyordum. Bu arada Petrus yanıma yere oturmuş, mola verdiğimiz zamanlar okuduğu yazı tomarını çıkarmıştı. Ancak güçlkle okuyabildiği halde bu yazı tomarını yanından hiç ayırmıyordu.

Ama düşüncelerime yakındı, çünkü benimkilerin iki katı kalınlığında olan parmağıyla bir paragrafı işaret ederek eski İbranice dilinde şöyle dedi: “Burada şöyle yazılı: ‘Fahişelik yapan bir kadın yüzünden erkek bir parça ekmeğe dönüşür.’” Başım la devam etmesini belirtince, fısıltıyla okumaya devam etti: “‘Kocasını aldatan bir kadın yemek yer, ağzını siler ve, ‘Ben kötü bir şey yapmadım!’ der.’”

Dayanamayıp kadına bakmamak için sürekli başımı sallayıp duruyordum. İçimden Hezekiel'in sözlerini yineledim: “Babilliler Oholiba adlı fahişeyi alarak aşk yatağına soktular ve onu kirlettiler, Oholiba çıplaklığını görerek bunu anladı ama fahişeliğini defalarca tekrarladı, çünkü at gibi güçlü olan erkekleri arzuluyordu.”

Aslında bunu yapmak istemediğim halde sonunda evlilik dışı cinsel ilişkide bulunmakla suçlanan kadına baktım.

Korktuğum gibi çok güzeldi. Çok narin elmacık kemikleri vardı ve saçları sırtından aşağıya dökülüyordu. Gözlerini son derece

usta bir biçimde boyamıştı. Ağzı gururlu ve biraz da çılgınca görünse de son derece zarıftı.

Zevk dolu düşüncelerle dolu yıllarımı, zinaya karşı duyduğum tiksinti doldurmuştu. Doyurulmamış arzularım bana işkence olmuştu. Ama şimdi alçak sesle konuşan bir ruhun sesini duyuyordum. Meleği benden merhamet mi diliyordu? Günahlardan ibaret sis perdesinin ardında bu kadının hayalini gördüm. Yanında bir yabancı vardı! Ama ne olursa olsun, o da Tanrı'nın yarattığı biriydi. İçinde bulunduğu yabancılarla ilişki bataklığında bile, Rabbi'ne benim göremediğim bir açıdan bir yakınlığı olabilirdi. İnsanoğlu'ndan gerçekten de o kadar farklı mıydı? O da yabancılarla arasında yakınlık kurmak zorundaydı. Gerçekten de, Şeytan'ın elleri bedenini sardığı için Tanrı'ya yakın olması bile mümkündü. Bedeni Şeytan'a hizmet ettiği halde, yüreği Tanrı'yla bir olabilirdi.

Ferisiler tıpkı balıkçılar gibi sabırla bir süre sessizce bekledikten sonra yine, "Musa da, yasa da bunu bize emrediyor. Böyle bir kadın taşlanmalı. Buna sen ne diyorsun?" diye sorunca ayağa kalkarak yalnızca havarilerime değil, Ferisilere hitaben konuşmaya başladım: "Eğer elin seni incitirse, onu kes at." Bana baktıklarını görünce konuşmaya devam ederek, "Öbür tarafa sakat gitmek, iki eli olup da cehenneme gitmekten iyidir," dedim. Gözlerinde bir korku belirmişti. "Eğer seni inciten gözünse," diye devam ettim. "Onu yerinden çıkar. Göksel Egemenliğe yalnızca tek gözle erişmek, iki gözle cehennem ateşini görmekten daha iyidir. Etinizi kemiren solucan cehennem ateşinde bile ölmez." Hayretler içersindeydim. Kendi sözlerimle bu kadının ben de yaratmış olduğu şaşkınlıktan arınmayı başarmıştım. Bu nedenle de, "İçinizde kim hiç günah işlemediyse ilk taşı o atsin," diye ekledim.

Bu sözlerim büyük bir kargaşaya neden oldu. Bu kargaşa öylesine ani, öylesine güçlüydü ki neredeyse dengemi yitiriyordum, sanki benim için oradakilerin varlığındansa parmaklarımın toprağa söyledikleri önemliymiş gibi, yeniden yere çömelerek parmağımla tozlara yazmaya başladım.

Az sonra öfkeleri yavaş yavaş yatışmaya başladı ve çok geçmeden tamamıyla uçup gitti. Artık kendi kötülüklerinin acısını çekiyorlardı.

Çekip gitmelerini izledim. En önde en yaşlıları (belki de içlerinde en günahkârları oydu) olmak üzere birer birer oradan uzaklaştılar. En arkada olanları çok gençti ve belki de henüz masumdu. Yalnız kalmıştım. Petrus bile yanımdan ayrılmıştı. Karşımda yalnızca kadın kalmıştı.

Önceleri bir türlü gözlerinin içine bakmayı başaramadım. Ama sonunda bunu yaptım. Hâlâ gözlerini göremiyordum. Bunun yerine tıpkı Şeytan tarafından gönderilmiş bir düşteymişim gibi Şarkıların Şarkısı'ndan bir mısra duydum. "Kalçaların bir ustanın elinden çıkmış birer mücevher, göbeğinse yuvarlak bir kadeh sanki," şeklindeydi duyduğum sözler. Kendi kendime çevremi kötü meleklerin sarmış olduğunu söyledim. Çünkü kendi içimdeki kötüyü hissedebiliyordum; ağırdı, karanlıktı ve içimden defedilmesi için yalvarıp yakarıyordu. Ve bu kötü melekler öylesine güçlüydüler ki, karşımdaki kadının güzelliği karşısında kendimi korumak zorunda olduğumun bilincindeydim.

Böylelikle Hezekiel Peygamber'in sözlerinde karar kılarak şöyle konuştum: "Günahına bak. Kitapta şöyle yazılı: 'Tüm âşıkla-rını uyandıracığım ve onlar savaş arabaları ve tekerlekleriyle üzeri-

ne gelip seni acımasızca ezecekler; burnunu ve kulaklarını kesip, senden arta kalanları ateşte yaksınlar. Giysilerini soyup mücevherlerine el koysunlar. Bu şekilde şehvet düşkünlüğüne hızlı ve kesin bir son verip, Mısır diyarından yok edeceğim ve sen de bir daha asla Mısır'ı anımsayamayacaksın.'”

Ve gözleri akşamın son dakikaları kadar al olan bu fahişe nazikçe, “Ama ben burnumu kaybetmek istemiyorum,” diye karşılık verdi.

“Söyle bana kadın,” dedim. “Seni suçlayanlar nerede? Seni suçlayan kişi kocan mı?”

Kadın alçakgönüllü bir ses tonuyla sorumu yanıtladı: “Ya Rab, burada beni suçlamak için bulunan hiçbir erkek yok.”

Ve ben de, “Ben de seni lanetlemiyorum. Gidebilirsin,” dedim.

Ama bu kadarı yeterli değildi. Çünkü bu kadının içinde fahişeliğinin yankıları hâlâ sürüp gidiyordu. Bu nedenle, “Nereye gidebilirsin? Yine yabancılarla zina yapacak mısın?” diye sordum.

“Eğer beni lanetlemiyorsan, hakkımda hüküm de verme. Et olmadan hayat da olmaz,” diye karşılık verdi.

Görünümüne çok önem veriyordu. Güçlüydü de. Ve Şeytan'ın öfkesi ve evlatlarının yani yedi cinin yedi gücüyle ile nikâhlı olduğunu görebiliyordum. Bu nedenle bu yedi gücü ve yedi cini içinden kovup çıkarmalıydım. Ortaya son derece yavaş çıkacaklarını biliyordum. Ve gerçekten de nihayet birer birer ortaya çıktıklarında, pençeleriyle aramızdaki iyi ruha vurmaya başladılar. Bazıları kurnazdı, bazıları şehvet dolu ve birden fazlası iğrençti, hepsi hepsi yedi güç ve cin.

İlk güç ‘Karanlık’ ve cini ‘İhanet’ti. Hepsinin adlarını birer birer telaffuz ederken, Şeytan’dan, onun isteyebileceğinden çok daha

fazlasını öğrenmiş olduğumu fark ettim. İkinci gücün ‘Arzu’ ve cininin ‘Gurur’ olduğunu bilmemin nedeni de buydu işte. Üçüncü güç ‘Cehalet’i ve ona domuz etini büyük bir iştahla yiyen obur bir cin eşlik ediyordu. ‘Ölüm sevdası’ dördüncü gücü ve onun cini başka insanların etini yeme zevkinden başkası olamazdı. Çünkü ölüm hakkında en çok bilgi, ancak başka bir insanın eti yendiği zaman ediniyordu. Beşinci güç tek başına hükmetmeyi hedefliyordu, cini karşısına çıkan her iyi ruhu kirletme peşindeydi; bu cin ortaya çıktığı anda karşıdaki kadına ve bana gelmiş olan iyi ruh şiddetle sarsılmıştı. Altıncı güç ise ‘Aşırı Bilgelik’i ve kendisine eşlik eden cini karşısına çıkan ruhları çalmaya teşvik ediyordu. Ne var ki bu yedi gücün en korkuncu sonuncularıydı. Bu ‘Öfkenin Bilgeliği’ydi ve cini de kentleri yerle bir etme zevkiydi. Kadının içinden çekip çıkardığım yedi cin işte böyle özelliklere sahiptiler. Ancak bunu yaptıktan sonra, “Git ve bir daha da günah işleme!” diyebilirdim. Ve gitti.

Daha sonra adının Meryem olduğunu ve birçok Yahudinin Romalılarla savaşırken öldüğü Tiberias’daki Mecdele kentinden geldiğini öğrendim. Kemikleri şimdi galiplerin inşa ettiği binanın temellerinin altında yatıyor. Yani Mecdele’li Meryem adlı bu kadın şehitlerimizin mezarlarının üzerinde zina yapmıştı. Yine de yaptığım-dan pişman değildim. Çünkü yarısı son derece narin ve yumuşaktı ve bu yarısı da Tanrı’ya aitti. Onu bir daha göreceğimi de bilmiyordum. Ama zamanı geldiğinde görecektim.

39

Bu ikinci günün sabahında Herodias yolunda ilerlerken, bu yola Hirodes Antipas'ın karısının adının verilmiş olduğunu düşündüm ve Vaftizci Yahya'nın ölümüne neden olan kişinin o olduğunu unutmak mümkün müydü? Ve tapınağın büyük kapısına giden yola işte bu lanet olası Herodias adı verilmişti.

O anda yanıma gözleri görmeyen bir adam geldi. Doğuştan kör olduğunu söyledi. O güne dek bir kez olsun bir çocuğun gözlerine bakarak duyduğu coşkuyu okuyamamıştı. Elçilerimden biri, "Ya Rab, bu adamın anne ve babası nasıl bir günah işlediler ki çocukları dünyaya kör geldi?" diye sordu.

Hiç düşünmeden, "Bu adam gözleri açılır açılmaz Tanrı'nın eserlerini görebilmesi için kör. Ve ben de ona yardım edeceğim," diye karşılık verdim.

Ne var ki adamın gözlerine baktığımda işe başlayabileceğim hiçbir şey bulamadım; görmeyen gözbebekleri bile yoktu. Kaşları-

nın altında iki oyuk vardı, hepsi o kadar. Babama hitaben, “İnanıyorum,” dedim. “Ve şimdi inançsızlığıma yardım et.”

Yere tükürdüm, tükürüğümü toprakla karıştırarak merhem yaptım ve gözlerine sürdüm. Sonra da, “Git! Siloam Gölü’nde yıkan!” dedim; bu göl, üzerinde bulunduğumuz yolun hemen yanındaydı.

Adam sopasını yere vurarak yolunu bulmaya çalıştı. Geri döndüğünde görebiliyordu. Komşularıyla konuşmasına kulak verdim. Komşuları, “Sen şu oturup dilenen adam değil misin?” diye sordular.

Başkaları yanıt verdiler: “Evet, ta kendisi!”

Ona nasıl olup da görebildiğini sorduklarında, “İsa adlı bir adam gözlerime merhem sürüp yıkanmamı buyurdu. Dediklerini yaptım ve işte görebiliyorum,” diye karşılık verdiğini duydum.

Komşuları, “İsa da kim?” diye sordular.

Adam, “Bilmiyorum,” diye yanıtladı.

Bir Ferisi yolunu çevirip görme yetisine nasıl kavuştuğunu sordu ve adam hikâyesini tekrarladı.

Bunun üzerine Ferisiler adamın doğuştan kör olamayacağını söylediler. Bu nedenle adamın hayretler içersindeki anne ve babasını getirttiler ve onlar da ancak, “Bildiğimiz tek şey onun oğlumuz olduğu ve oğlumuzun dünyaya kör geldiği ama şimdi nasıl olur da görebildiğini ve gözlerini kimin açtığını bilmiyoruz,” diyebildiler. Ve, “Bizim oğlumuz yetişkin. Ona sorun. O kendi namına konuşabilir,” diye eklediler.

Bunun üzerine Ferisiler yeniden kör doğan adamın yanına gidip, “Gözlerine merhem süren adam bir günahkârdır,” dediler.

Adam, "Onun günahkâr olup olmadığını bilmiyorum. Ama gözlerim kördü ve şimdi görebiliyorum," dedi.

"Peki gözlerini nasıl açtı?" diye sordu Ferisiler.

Adam, "Size daha önce de anlattım ama beni dinlemediniz. Neden yeniden duymak istiyorsunuz? Sizler de onun öğrencilerinin arasına mı katılmak istiyorsunuz?" diye karşılık verdi.

Bunun üzerine Ferisiler, "Bizler Musa'nın öğrencileriyiz. Ama bu İsa'nın nereden geldiğini bilmiyoruz," dediler.

Dünyayı olduğu gibi görebildiği her anla birlikte adamın cesareti de artıyordu. Böyle bir insanı iyileştirmiş olduğum için şükran duyuyordum. "İsa'nın nereden geldiğini bilmemeniz inanılmaz bir şey, ama yine de o gözlerimi açtı. Eğer Tanrı'nın yanından gelmiyorsa bunu nasıl yapabildi?"

Ferisiler ona sövmeye başladılar. Bir yandan onu yumrukluyor, bir yandan da azarlıyorlardı. "Hem günah içersinde doğ, hem ders vermeye kalk," diyecek onu alıp götürdüler.

Elçilerim onu alıp yeniden yanıma getirdiklerinde ona, "Burada olmamın tek nedeni gözleri görmeyenlerin görmelerini sağlamak değil, gördüklerini iddia edenlere de gerçekte kör olduklarını öğretmek," dedim.

Ve bu sözleri tefecilerin masalarının önünde dururken içimde hissettiğim öfkeden çok daha büyük bir öfkeyle söyledim. Bu öfke ellerimde ya da ayaklarımda değildi; sesimde de değildi. Bu öfke kalbimin sessiz bir köşesine ulaşmanın bir yolunu bulmuştu. Bu sözlerimi duymuş olan bir Ferisi alayla, "Ben kör müyüm?" diye sorunca, "Günahının içersinde körsün," diye yanıt verdim.

Kendisini çok önemli biri olarak gören Ferisi, “Şu İsa denen adam delinin biri ve içinde şeytan var,” dedi. Başkaları, “Şeytan kör doğan bir adamın gözlerini açabilir mi?” diye sordular.

Bunu büyük bir tartışma izledi.

Yolun aşağısında alnında ve ağzının çevresinde bilgeliğinin göstergesi olan pek çok kırışık olan, müşfik yüzlü yaşlı bir Ferisi yanıma gelerek benimle konuşup konuşamayacağını sordu. “İnancı bütün Yahudiler olarak çoğumuz tefecilerin masalarını devirmekle iyi bir iş yaptığını düşünüyoruz. Bu yaptığın Tanrı’ya bir övgü. Ne yazık ki yalnızca çok azımız açgözlülüğü tekdir ediyor.” Ve benden kendisinin gençken anlayamadığı bir şeyi anlamamı diledi. Başımı olur der gibi sallayınca konuşmaya başladı. Gerçekte ben de tapınağa girmeden önce iyice sakinleşmek istiyordum.

“Rabbi’miz alicenaptır ve bizi Kendisi’ne benzeterek yarattı. Ne var ki O’nun görünüşünü taşıdığımız halde O’nun gücüne sahip değiliz.”

Karşımdaki adam akli başında birisine benziyordu. “İnsan O’na görünüşte benzeyebilir ama mucize yaratma özelliği insanın elinde değildir.”

“Doğru,” dedi yaşlı adam. “Peki ya bu mucizeleri gerçekleştiren adam? O Tanrı’ya daha yakın mı? Yoksa onu Şeytan mı kandırdı? Çünkü ‘Kötü’ olan da gücünü iyilik yapmak için kullanabilir; bu da Şeytan’ın hünerlerinden birisidir. Kör bir adamın gözlerini açma yetisine sahip olması da mümkün. Bu şekilde asil İsa, mucizelerinin kaynağının gerçekte ne olduğu konusunda seni kandırma-ya devam ediyor olabilir. Aynı yolla zavallı Yahudilere vaat ettiğin hayalleri de besliyor olabilir.”

“Bu söylediklerin o kadar ince bir hileyle işlenmiş ki, bir yılan adına konuştuğun düşünülebilir.”

Adam içini çekti. “Soylu bir yüreğin olduğunu biliyorum. Bu gözlerinden belli oluyor. Yalnızca seni uyarmak istiyorum. Şimdi-
den senin Tanrı’nın Oğlu olduğunu söyleyenler çıkmaya başladı or-
taya.” Ve bu kâfir düşünce karşısında gözlerini yere indirdi. Ancak
ondan sonra konuşmaya devam edebildi: “Bazıları bunu senin söy-
lediğini iddia ediyorlar. Bu yüzden acı çekmemen için dua ediyο-
rum. Eğer Başkâhin Kayafa’yla karşılaşacak olursan, sakın ona böy-
le bir şey söyleme. Çünkü ağzından bu tür sözler çıktığını duyacak
olursa, gazabı büyük olur. Bu iddiaları yalnızca başkalarından duy-
duğu sürece ama, bunlara itibar etmeyecektir. Çünkü bu şekilde,
ölümle cezalandırılması gereken bir suç işlendiğini açıklamak zo-
runda da kalmamış olur. İşte güvende olmanın koşulu bu.”

Ona gülümsediysem de, nasihatını dinleyip dinlemem gerekti-
ğinden hiç de emin değildim.

40

Tapınakta bulunduğum bu ikinci günde dinleyicilerimin sayısı birkaç kat artmıştı. Avluda toplanmışlardı, gürültücülerdi ve zaptedilmez bir güç ve ateşle dua ediyorlardı. Bu konuda bir şeyler söylemem gerekiyordu, çünkü Rabbi'n evinde nasıl davranması gerektiğini bilmiyorlarsa, yalnızken ne yapmaları gerektiğini hiç bilemeyeceklerdi.

“Ancak havraya gittiklerinde dua eden ikiyüzlüler gibi olmayın,” dedim. “Böyle yapmak yerine Baba'nıza gizliden gizliye dua edin. Boş tekrarlardan kaçının. Bu yalnızca ruhu köreltir. Dua ederken aşırılığa kaçmayın, Baba'nız nelere gereksiminiz olduğunu bilir.”

Ne var ki onların duymak istedikleri tek bir şey vardı, o da gökyüzünde beliren, dünyanın sonunu haber veren işaretlerdi. Bu nedenle ortalık sakinleşir sakinleşmez onlara, işaretlerin güneşte, ayda ve yıldızlarda görüleceğini, karada ve denizde büyük değişik-

likler olacağını anlattım: “İnsanların yürekleri korkudan iflas edecek. Ama eğer yeterince cesursalar İnsanoğlu’nun tüm güç ve muhteşemliğiyle bir bulutun üzerinde geldiğini görecekler. İşte o zaman başlarınızı göğe doğru kaldırabilirsiniz. Çünkü kurtuluşunuz yaklaşımıştır.” Kendi kendimeyse, “Ya Rabbi’m, yalvarırım söylediklerim doğru çıksın,” dedim.

Sanki O’na haykırmış ve yapayalnız kalmışım gibi hissediyordum. Yine de insanların yüreklerine ulaşabilmek için sözlerim ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorlardı. Çünkü her bir sözcük insanı fırtına sırasında suyun üstünde tutan bir geminin kaburgası kadar değerli olabilir.

Uzakta bir din adamının tapınak korumalarından bir subayla konuştuğunu görebiliyordum. Ve hemen yakınımıdaki düşük kıdemli papazlardan biri, “Tevrat’ta Mesih’in Kudüs’ten geleceği yazılı. Bu durumda Nasıra’dan iyi bir şey gelebileceğine kim inanır?” dedi.

Bir başkası, “Hayır, İsa Kudüs’lü. İnsanın yapısını, doğduğu yerden başka nerede arayabilirsin ki zaten?” dedi.

Din adamı, “O Celile’li. Ve Celile’den Mesih gelemmez.” Bilge bir tavırla başını salladı. Bunu iyi biliyordu. Tanrı hakkında hiçbir şey bilmiyordu, ama Mesih’in nereden gelip nereden gelemeyeceğini söyleyebiliyordu.

Bu açıklamayı dinleyerek kendi kendime, “Düşük zekâlı bir insan, küçük düşüncelerini koruyabilmek amacıyla kalın bir kabuk bağlar.” Ve yüksek sesle konuşmaya başladığımda sesime, Ferisilerin kör adamı tartaklamasıyla yüreğimin tam ortasına yerleşen öfke yansıyor: “Sizin babalarınız peygamberleri katlettiler,” dedim onlara. “Ve şimdi gelmiş aynı peygamberler için türbeler inşa edi-

yorsunuz. Tanrı yeni peygamberler gönderecek ve sizler onların da peşine düşeceksiniz. Onlara zulmedeceksiniz. Ve o kadar çok kan dökülecek ki, dünya kurulduğundan beri öldürülen bütün peygamberlerin kanlarının hesabı daha bu nesilden sorulacak.”

Din adamı bir adım geri çekilince ben öne çıkarak sözlerime devam ettim: “Bütün bunlar Habil’in dökülen kanıyla başlıyor ve ta mihrapla masa arasında yaşamını yitiren Zekeriya Peygamber’e kadar uzanıyor.”

Karşımdaki papazların zekâsı da gövdesi de fazlaca büyük olmayabilirdi ama bildiklerinden, tam bir akrep kadar emindi ve Sebt Günü şifa dağıttığım için beni paylamaktan geri durmadı.

Bu konu artık sabrımı taşırmaya başladığı için, “Sen içinde Tanrı sevgisi taşıyorsun,” dedim.

İçimde geleneklerine körü körüne bağlı olan dar kafalı Yahudilerin yobazlıklarını cezalandırmak için nasıl da büyük bir istek vardı. Nasıra’da birlikte evler inşa ettiğim Yahudilerin iyi ruhlarının biraz onlara da bulaşmasını ne kadar isterdim. Onlar benimle eşitler; onlar benim dostlarımdılar.

“Herkesin mezarında O’nun sesini duyacağı saat yaklaşıyor,” dedim. “Ve işte o zaman iyilik yapmış olanlar ve kötülük yapmış olanlar öne çıkacak. Ve o zaman ben bütün atalarınız hakkında hüküm vereceğim.” Biraz bekledikten sonra tekrarladım: “Tüm atalarınız hakkında.”

Bu sözlerimle, bir gün önce söylemiş ve yapmış olduğum her şeyle uyandırdığım öfkeden çok daha büyük bir öfke uyandırdım. Sözlerim bu papazların ve Ferisilerin içini kavuruyordu. Ruhları pek çok günahın ağırlığı altında ezildiği ve Servet Tanrısı’nın pe-

şinden gittikleri halde, yine de cennette bu yaptıklarının karşılıksız kalmasını umuyorlardı. Çünkü heybetli ataları onları savunacaktı. Tanrı'dan önce atalarına inanıyorlardı. Ve onlara Tanrı'dan daha çok değer veriyorlardı. Onlar işte bu atalarının onları, kendilerini Tanrı'dan ayıran uçurumun üzerinden kollarında taşıyacaklarına inanıyorlardı. Ve ben şimdi karşılarına geçmiş atalarının yapmış olduğu kötülükler hakkında hüküm veriyordum. Bu nedenle söylediklerime kulaklarını tıkadılar. Şeytan'a biraz bile kulak vermekten kendilerini korumak zorundaydılar. Gözlerim yaşlarla doldu, çünkü halkımın en kudretlilerinin ve başkâhinlerinin beni Şeytan'ın elçisi olarak gördüklerini biliyordum. Bu durumun beni ne denli derinden yaraladığına inanamıyordum: Halkımın idarecilerinin gözünde iğrençtim. Evet! Gardaran'daki domuzlar kadar iğrençtim.

Öfkeleri o kadar büyüktü ki, gün ışığı gözümün önünde kırmızıya boyandı. Ruhları adeta şimdiden cehennemde yanıyordu. Böylesine büyük bir öfkeyi sükûnetle karşılayamazdım. Dilimi dizginlemeyi başaramayarak, "Gerçeği er geç öğreneceksiniz," dedim. "Ve ancak gerçek size özgürlüğünüzü kazandıracak." Ne var ki, Ferişiler kibirli insanlardı ve kendini beğenmişliklerinin zirvesinden birbirlerine saygı gösteriyorlardı. Ve verdikleri karşılık şöyle oldu: "Bizler İbrahim'in tohumlarından geliyoruz. Asla bir insana kulluk etmedik. Bu nedenle nasıl olur da birisi çıkıp, 'Özgürlükleriniz kavuşacaksınız!' diyebilir?"

"Evet sizler İbrahim'in tohumlarınsınız, ama yine de benden kurtulmaya çalışıyorsunuz. Ne var ki ben size, Tanrı'nın bana ilettiği olduğu gerçeği aktarmaya geldim."

"Bizim de tek bir Baba'mız var ve o da Tanrı'dır," diye karşılık verdiler.

Benim bu sözlere yanıtım, “Sizin babanız Şeytan’dır,” oldu.

İçinde demir eritilen bir fırın mı yakıyordum? Ferisilerin bu kadar kızdıklarına daha önce hiç tanık olmamıştım. “Artık nereden geldiğini biliyoruz,” dediler. “Babamız İbrahim’den daha yüce olduğunu söylemeye cüret mi ediyorsun?”

“Babanız İbrahim benim gelmiş olmama seviniyor,” dedim onlara. “Çünkü o beni tanıyor. İbrahim gelmeden önce ben vardım!”

Ferisiler bana atmak üzere yerden taş aldılar. İlk gün yaptığım gibi bu kez yanlarından geçip gidemeyecektim. Bazıları ellerindeki taşları fırlatmayı istemişlerse de, buna cesaret edememişlerdi. Sıraların arasından geçip gitmiştim. Şimdi ise önce biri, ardından biri daha, gerekli cesareti gösterebilirdi. Ve ilk taşı birçoğu izleyecekti. Bu nedenle elçilerimden birinin arkasına geçtim, o da bir başkasının arkasına geçti, böylece oradan uzaklaştık. Öfkeden kudurdukları halde, beni takip etmeyeceklerdi.

41

Geceyi nerede geçirebileceğim konusunda kaygılanan elçilerim, cüzzamlı Simun'un Beythanya'daki evinde karar kıldılar. Kimsenin aklına beni orada aramak gelmeyecekti. Ama nerede kaldığım haberi hızla yayıldı. Masada otururken bir kadın elinde bir armağanla yanıma yaklaştı. Kadın elindeki mermer sürahinin içindeki sümbül yağını saçlarıma sürmeye başladı. Bu yağ son derece değerliydi. Fiyatı üç yüz dinar civarındaydı ve bu miktar, yoksul bir adamın birkaç ay, belki de bir yılda kazandığı paraya eşdeğerti.

Ne var ki bu sümbül yağının üzerimde tuhaf bir etkisi vardı. Kokusu kulaklarıma ve burnuma dolmuştu ve Şarkıların Şarkısı'nı duymaya başlamıştım. İlk önce gelinin, "Kral masasında otururken sümbül yağım kokusunu yolladı," diyen sesini algıladım.

Elçilerimden bazıları çok hiddetlenmişlerdi. Hatta içlerinden biri, "Neden üstadımız bu yağı satıp parasını yoksullara dağıtmadı?

Bu israftan başka bir şey değil,” diye yakındı. Bu sözleri söyleyen Yahuda idi.

Onu hoşnutsuzluk dolu gözlerle süzdüm. Yahuda öfkeden kap-kara kesilerek başını öte yana çevirdi. Armağanı getirmiş olan kadının adı (tıpkı annem, Mecdele’li Meryem ve Lazarus’un kız kardeşi gibi) Meryem idi ve gerçekten de o da adını hafızamdan asla söylemeyeceğim Meryem’lerden biri oldu; çünkü ayaklarımı sümbül yağının kalanıyla ovduktan sonra, onları saçlarıyla kuruladı. Onun ayak bileklerimi ve ayak parmaklarımı (yürüdüğümüz her kilometreyi kut-suyormuş gibi) saygıyla ovması, içimin büyük bir huzurla dolmasına neden oldu. Şarkıların Şarkısı’ndan bir dize geldi aklıma: “Ayağa kalk güzelim, yanıma gel. Bak, kış geride kaldı, yağmur bitti, dörtbir yanda çiçekler açtı ve şimdi kuşların cıvıldaama zamanıdır.” Evin içi sümbül yağının tatlı kokusuyla domuştu.

Yahuda, “Neden bu merhem satılmadı?” diye sordu.

Bazıları söylenmeye başladı. Benim aleyhimde konuşmamakla birlikte kadının getirmiş olduğu armağana saldırıyorlardı. “Neden onu incitiyorsunuz?” diye sordum. “Ne de olsa bana bir iyilikte bulundu.” Ve Yahuda’ya dönerek devam ettim: “Yoksullar her zaman etrafında olacak ve sen onlara elinden geldiğince iyilikte bulunacaksın. Ama ben hep senin yanında olmayacağım.”

Bu beni bir ikilemin içine sokmuştu. Bu kadının ellerinden akan sevgi bana bir anlık mutluluk duygusu tattırmıştı; demek ki o an için kendimi yoksulların dostu olarak duyumsamamıştım. Peki ben kendim de yoksul değil miydim? Ölümünden önce duyulan korkunun bütün sıkıntısını içimde duyuyordum. Sümbülün kokusu tüm bedenimde duymakta olduğum yalnızlığa merhem olmuştu.

Bu nedenle ilk kez zenginlerin kendilerini nasıl hissettiklerini ve gösterişe duydukları merakı anlayabiliyordum. Onlar için servetlerini müsrif bir biçimde sergilemek, kanları kadar değerliydi. Bu nedenle de agzllklerinin önsezilere karşı sihirli bir iksir olduğunu anlayabiliyordum. Zengin bir adamın Tanrı katına çıkmasından bir devenin iğne deliğinden geçmesinin daha olası olduğunu söylemiştim, ama ağzımım diğer yarısıyla –yalnızca tek bir an için bile olsa– yoksulları alaya almıştım.

Yoksa herkese ulaşabilmek amacıyla çok ağızlı mı konuşuyordum? Sümbülün kokusu burnumdaydı ve gözümün önünde muhteşem tapınakların hayalini görüyordum. Bunlar benim için inşa edileceklerdi. Bütün insanlar için nasıl her şey olmak istediğimi görebiliyordum. Hepsi benden teker teker ayrı bir bilgelik alabilirdi. Tanrı’ya ulaşan pek çok farklı yol vardır, diye geçirdim aklımdan.

O sırada Yahuda’nın gitmiş olduğunu fark ettim. Eğer daha önce beni seviyorduyrsa da, artık sevmiyordu. Tıpkı beni uyarmış olduğu gibi. Ve o birçok kişinin Beythanya ile Kudüs arasında gidip geldiği o gece gitmişti. Ve herkes bizi ne gibi değişikliklerin beklediğini merak ediyordu.

Bazı ğrencilerim gelip Yahuda’nın sokakta hakkımda kötü konuştuğunu bildirdiler. Yoksullara ihanet etmek üzere olduğumu söylemiş. Ben de diğerleri gibiymişim. İnanlarımaya sadık kalmamışım. Ne var ki Yahuda’yı hoş görmek zorundaydım. Gerçekten de yoksullarla alay etmemiş miydim? Bu sözleri yalnızca bir tek an, yalnızca bir tek an sylediysem de, bu doğruydu. Ama bu sözleri o anda inanarak söylemiştim. Gerçek yalnızca bir tek anda, tüm gerçeklerin en güçlü gerçeği haline gelebilir.

42

Düşümde bana Kudüs'teki üçüncü günümün, Fısıh Bayramı'nın ilk günü olacağı bildirilmişti. İşte o gün Romalılar beni tutuklayacaklardı. Ve bu üçüncü günün sabahında kol ve bacaklarım kurşun gibi ağırdı. Ayağa kalkmakta güçlük çekiyordum. Gördüklerim yüzünden gözlerim, duyduklarım yüzünden kulaklarım ağrıyordu ve tanrısız bir ruh sürüsü göğsümün üzerine çullanmıştı. Birinci ve ikinci gündünden daha kalabalık bir insan kalabalığı Büyük Tapınak'a giderken bana eşlik etmek üzere bekliyor olmalıydı. Kendi kendime Tanrı'nın arzusunun kentten ayrılıp yeniden Celile Denizi kıyısında vaaz vermem olup olamayacağını düşündüm. Güneş Celile Denizi'nin sularında nasıl da güzel ışıldıyordu.

Büyük Tapınak'taki din adamları arasında o gece kim bilir kaç tartışma yapılmıştı? Beni tutuklamak istiyorlar mıydı? Bugün Fısıh Bayramı'ydı ve din adamları halk arasında karmaşaya neden olacak

herhangi bir girişimde bulunmaktan çekinirlerdi. Çünkü böyle bir karışıklık Romalıları öfkelen-dirirdi. Kentte huzuru sağlayamamaları halinde de din adamlarının başları derde girerdi.

Ne yapılması gerektiğini bilmiyorlardı. Bundan kesinlikle emindim. Ama ne yapılması gerektiğini ben de bilmiyordum. O üçüncü gün Büyük Tapınak'a gitmek üzere yattığım yerden kalkamıyordum. Her ne kadar akli bize Tanrı, korkaklık duygusunu da Şeytan veriyorsa, aradaki sınır her zaman kesin olarak anlaşılamayabilir. En azından bir insan tarafından. O sabah artık Tanrı'nın Oğlu değil, yalnızca bir insandım. Tanrı'nın sesi kulağım-da son derece zayıftı; yüreğimi alçak bir korku doldurmuştu.

Öğleden sonra elçilerim yatağımın etrafına toplas-tılar. "Fısıh Bayramı yemeğini hep birlikte yemek üzere nereye gideceğiz?" diye sordular.

Nihayet harekete geçecek gücü kendimde bularak, "İçinizden iki kişi kente inip, gördüğü ilk su dolu bir testi taşıyan adamın peşinden gitsin," dedim. "Kapısının önüne kadar gidip ona, 'Üstadımız konuk odanızı ona açmanızı rica ediyor. Burada elçileriyle birlikte Fısıh yemeğini yemek istiyor,' deyin. Bu iyi yürekli adam size üst katta dayayıp döşediği bir oda gösterecek. Onu bizim için hazırlayın."

Bunu, bana sanki Tanrı söylemiş gibi, son derece açık bir biçimde görebiliyordum. Ve gerçekten de çok geçmeden bu adam bulundu. Her şey aynı söylemiş olduğum gibiydi; Fısıh yemeğini hazırlamaya başladılar. Akşam hava karardığında on iki elçimle birlikte bu eve giderek yemeğe oturduk.

Ekmeği alana dek hiç konuşmadım. Ekmeği kutsadıktan sonra parçalara böldüm ve dostlarımın her birine bir parçasını verdim.

Çölde ekmeği böldüğüm ve beş somun ekmeğin beş bin kişinin kar-
nını doyurnaya yettiği gün geldi aklıma. O gün Tanrı'nın lütfu be-
nim üzerimdeydi. Ve şöyle konuştum: "Alın yiyin, bu benim bede-
nimdir." Ve bu sözlerim gerçeği yansıtıyordu. Öldüğümüzde bede-
nimiz toprağa geri döner ve bu toprakta buğday yetişir. Ben Tan-
rı'nın Oğlu'ydum. Bu nedenle buğdayda varlığımı sürdürecektim.

Maşrapayı alıp Rabbi'me şükrettim ve herkese şarap doldur-
dum. Bunu yaparken birlikte içki içtiğimiz ve bir bütün olduğumu-
zu, tüm gizemleri çözeceğimizi düşündüğümüz akşamlar geldi ak-
lıma. Şarap kendimi Baba'ma yakın hissetmemi sağladı ve O'na bü-
yük bir kralmış gibi hayranlıkla baktım. Ve birkaç solukluk bu za-
man zarfında O'ndan duyduğum korku. O'na karşı beslediğim sev-
ginin yanında iyice gücünü yitirdi; sarf etmiş olduğu bitmez tüken-
mez emeğe karşı kendimi hiç olmadığım kadar yakın hissettim.
Halkımızın neden olduğu büyük karnaşaya düzen getirneyi amaç-
lamıştı. Ne kadar çok uğraşmış, ne kadar sık öfkeye kapılmış ve gü-
nahlarımız için bizi sürgüne göndermişti. Ve nasıl bizi dörtbir yana
dağıttıysa, sonra tekrar geri getirnişti. Biz onun yaratmış olduğu
evrene ne kadar saygısızlık da etsek, o bizi hep bağışlamanın yolla-
rını aramıştı. Şimdi masada oturan bu on iki adama Tanrı'nın yakın-
da gelip bizi kurtaracağını söyleyebilir miydim? Onlara böyle bir
güvence veremezdim. Çünkü biz İsraililerin dağınık ve günahkâr
bir halk olduğumuzu ve kurtarılmaktansa yargılanmayı tercih ettiği-
mizi biliyordum. Çünkü böyle bir mahkemeden yara almadan çıka-
cağımıza inanacak kadar küstahtık.

Tıpkı sadık ama bitkin bir askere hitap eder gibi kendi kendi-
me, "Ya Rab, inançsızlığıma bir yol göster!" dedim.

Ve elçilerime şaraplarını verirken, “Bu, benim sizin ve daha çok kişinin uğruna akıtacağım kanım,” diye konuştum.

Ve bu şarabın yapılmış olduğu üzümlerin hüznünü damağımda hissederek konuşmaya devam ettim: “Tanrı’nın ege-menliğine kavuşana dek bir daha şarap içmeyeceğim.” Göksel Egemenlik artık iyice yakınımda gibiydi.

Elçilerim arasında bir hareketlilik başladı. İçlerinden biri, “Nasıl olur da bir peygamber etini yenmesi, kanını içilmesi için verebilir?” dedi.

“Eğer İnsanoğlu’nun etinden yemez, kanından içmezseniz, hayatınız olmayacak,” diye karşılık verdim. “Ne var ki, etimden yiyip kanımdan içenler, sonsuz yaşama erişecekler. Ben onları mahşer gününde uyandıracığım. Ben onların içinde, onlar da benim içimde var olacaklar.”

Elçilerim hararetle tartışmaya başladılar. Bu arada Yahuda, “Bunlar çok ağır sözler. Bunları dinlemeye kim dayanabilir?” diye konuştu.

“Ben sizleri özellikle seçmedim mi?” diye karşılık verdim. “Sizler benim on iki elçim değil misiniz?” Bunu izleyecek sözlerimi söylemeye tereddüt ettiysem de, yine de söyledim: “Ve içinizden biri Şeytan değil mi?” Bundan kesinlikle emindim. Rabbi’n sınırsız acısını içimde duyumsamıyor muydum? “İçinizden biri beni ele verecek. Ama bunu yapacak olan adamın vay haline! Çünkü asla doğmamış olmayı dileyecek.”

Bunu yapacak olan adam, kendi günahlarım, kendi meşakkatim kadar yüreğime yakın biri olmalıydı, çünkü bu adama karşı içimde derin bir hüznün vardı. Beni ele vermesi halinde onun çekeceği acılar benimkilerden kat kat fazla olacaktı.

Bu düşünceler kendimi daha güçlü hissetmemi sağladı. Çünkü içimdeki merhamet duygusu ne kadar büyükse, gücüm de o kadar artıyordu.

Yemekten kalkarak giysilerimi çıkardım ve bir peştemale sarındım. Sonra bir leğene su doldurdum ve teker teker elçilerimin ayaklarını yıkamaya koyuldum.

Sıra Petrus'a geldiğinde, "Ne bu, ne de öteki ayağımı yıkamamı istiyorum," dedi.

"Eğer bunu yapmazsam bir parçam olamazsın," diye karşılık verdim.

"Öyleyse Ya Rab, yalnızca ayaklarımı değil; ellerimi ve başımı da yıka!" dedi Petrus.

Ayakların bazıları temizdi, bazılarına ise Kudüs sokaklarının kokusu sinmişti; yine de hangilerinin ayaklarının cesur, hangilerininse kaçmaya hazır olduğunu biliyordum. On ikisinin de ayaklarını yıkadıktan sonra, "İlerde sizler de benim yapmış olduğum gibi birbirlerinizin ayaklarını yıkayın," dedim.

Ama bir cümle beynimde sürekli tekrarlanıp duruyordu: "İçinizden biri beni ele verecek." Bu sözleri yüksek sesle söylemiş olmalıydım ki Simun Petrus, "Ya Rab, söyle bize, kimdir o?" diye sordu.

"Kime şaraba banmış lokmayı verirsem, odur," diye yanıtladım.

Ve az sonra ekmeğimi şaraba banıp Yahuda İskariyot'a uzattım. Kudüs'e doğru yola çıkmadan önce yapmış olduğumuz konuşma dahil, bizi birbirimize bağlayan pek çok şey vardı.

Yahuda'nın kara gözleri içinden geçenleri belli etmemeye çalışıyordu. Ama yine de kendimi, onun sonunda bana sadık kalacağına inandırmaya çalıştım. Ona inanmayı işte bu kadar çok istiyordum. Çünkü sadakat erdemine sahip insanların yine de sadakatsiz-

lik edebildiklerini anlayabiliyordum. Bu nedenle Yahuda'ya, "Her ne yapmak istiyorsan, çabuk yap," dedim. Bildiğim halde, onu o kadar çok seviyordum ki, inanmak istemiyordum, bu nedenle bu sözleri son derece yumuşak söylemiştim. Masada bulunan öbür elçilerimden hiçbiri bir şey anlamamıştı; aralarından bazıları onu kutsayarak dışarı gönderdiğimi bile düşünüyor olabilirdi. Elimle omzunu kavramıştım. Ve Yahuda dışarıya çıktı. Gece karanlıktı.

Yeniden Celile Denizi'ni yürüyerek aşabilecekmiş kadar heyecanlıydım.

"Sizlere yeni bir emir vermek istiyorum; birbirinizi, benim sizleri sevmiş olduğum kadar sevin. İnsanlar bunu görerek benim elçilerim olduğunuzu anlasınlar. Çünkü yakında gitmem gerekecek, ve sizler gittiğim yere benimle birlikte gelemezsiniz."

Petrus, "Ya Rab, nereye gidiyorsun?" diye sordu.

"Şimdi peşimden gelemezsin. Bunu ancak daha sonra yapabileceksin," diye yanıtladım.

Petrus, "Ya Rab, izin ver seninle geleyim. Senin uğruna hayatımı bile veririm. Seninle hem zindana, hem de ölüme gitmeye hazırım," diye karşılık verdi. Bu sözleri tüm yüreğiyle inanarak söylemişti. Benim şahsıma karşı asla günah işleyemeyeceğinden emindi. En iyi savaşçı bile yaptıklarından ötürü duyduğu gururla kendisini gözünde o kadar büyütebilir ki, sonunda arzu ettiği kadar büyük olduğuna kendi dahi inanır. Ama gerçekte öyle değildir. Hâlâ kendisine karşı gözleri kördür. "Bu gece daha horoz ötmeden beni üç ke-re inkâr edeceksin," dedim.

Hararetle, "Seni asla inkâr etmem! Hiçbir koşulda!" diye karşılık verdi. Diğerleri de aynı sözleri tekrarladılar.

"Yanımızda kılıç var mı?" diye sordum.

43

Bu soruma yanıt alamayınca, “Kılıcı olmayanlar giysilerini satıp kılıç alsınlar,” diye konuştum.

Bunun üzerine, “Ya Rab, işte burada iki kılıç var,” diye itiraf ettiler. Ve içlerinden ikisi iki kılıcı yanıma getirdi. Petrus kılıçlardan birisini aldı.

“Bunlar yetecektir,” dedim. Ama yine de içimde bir kuşku vardı. On iki melek alayı gerçekten yeterli gelecek miydi?

Elçilerimden Tomas, “Doğru yolu nasıl bileceğiz?” diye sordu. Oldukça cahil bir adamdı, bu nedenle söylediklerini tam olarak anlayabilmesi için sözlerimi birkaç kez yinelemem gerekti. “Doğru yol da, gerçek de, yaşam da benim,” dedim. “Hiç kimse ben olmadan Baba’mın yanına gidemez.” Ama vakit oldukça ilerlemişti ve söylediklerimi anlayamayan tek kişi o değildi.

O sırada Filipus, “Ya Rab, göster bize Baba’mızı,” diye konuştu.

“Ben Baba’mın içindeyim, O da benim içimde; buna inan,” diye karşılık verdim.

Ve, eğer buna tam yürekten inanamadıkları takdirde, asla onlardan beklediğim eserleri yerine getiremeyeceklerini bir kez daha ve her zamankinden daha net olarak görebiliyordum. Onlara, “Bir-birinizi benim sizleri sevmiş olduğum kadar sevmeniz gerektiğini, asla unutmayın,” dedim.

Onlara karşı hiç o an olduğu kadar yoğun bir sevgi, zayıflıklarına karşı o kadar büyük bir merhamet duymamıştım. Onları bekleyen o kadar çok tehlike vardı ki! “Sizleri dışarıya, tıpkı bir kurt sürüsünün ortasına bırakılmış birer koyun gibi yolladığımı bilin,” dedim. “Bu nedenle tıpkı yılanlar kadar kumaz, güvercinler kadar zararsız olun. Ama insanlara karşı tetikte olun. Çünkü sizleri mahkemelerinde yarğalayacaklar ve benim yüzümden şiddetle cezalandıracaklar, vali ve kralların acımasız hükümlerine boyun eğmek zorunda bırakacaklar. Ama ne söylemek gerektiğinizi düşünmeyin, imtihan zamanı geldiğinde bunlar size yukarıdan söylettirilecektir. Konuşan siz değil, Baba’nızın ruhu olacak.” (Bunun için tanıklık etmeye hazırımdım).

Bu sözlerim çoğunun içinin korkuyla dolmasına neden olmuştu. İçlerinden yalnızca birkaçı cesurca korkularını yenip, kendilerini daha yüksek bir inanca adamaya hazırды. Bu nedenle, “Yalnızca bedenleri öldüren bu kişilerden korkmayın,” diye ekledim. “Daha çok sizi cehenneme atabilecek güce sahip olandan korkun. O’ndan korkun.”

Şimdi nihayet geri kalan bütün korkuların ardında gizli olan korkuyu anlayabiliyorlardı. Ölümün son değil de başlangıç olduğunu kavrayabilecekler miydi? Onları bekleyen sevinç ve acılar o zamana dek tattıkları tüm sevinç ve acıları gölgede bırakacaktı. Acaba bundan böyle, ağır bir hüküm yememek umuduyla gözlerini ölümden kaçırmamalarını sağlamayı başarmış olabilir miydim?

Onlara söylediğim her şeyin gerçek olduğunu biliyordum; tek bir şey dışında: Onlara “Birbirinizi, benim sizleri sevmiş olduğum gibi sevin,” demiştim. Ne var ki benim sevgime öfke bulaşmıştı.

Böylece sonsuza dek değişmeyecek olan bir gerçeği açıkladım: “Bir insanın dostu uğruna hayatını feda etmesinden daha büyük bir sevgi göstergesi olamaz. Size tekrar söylüyorum: Birbirinizi sevin, buna mecbursunuz.”

Sanki şimdiden onların yanından ayrılmışım gibi konuşuyordum. Böyle olduğuna inanıyordum. Öte yandan onları asla terk etmeyeceğime de inanıyordum. Yarın onların yanında olacaktım.

Elçilerimi gözden geçirdim: bazıları çirkindi; bazılarının gövdeleri çarpık çurpuktu; bazılarının burnu kusurluydu; çoğunun elleri kaba ve çatlaklar içersindeydi; bazılarınınsa bacakları eğriydi. Ne var ki, onlar yalnızca elçilerim değil, aynı zamanda da dostlarımdı. Onları seviyordum. “Peşime düşecekler,” dedim. “Sizlerin de peşine düşecekler. Ve bütün bunları benim yüzümden yapacaklar. Çünkü eğer onları günahları hakkında konuşmamış olsaydım, günah işlediklerinin bilincinde olmayacaklardı. Ne var ki artık kötülüklerini gizleyebilecekleri bir kılıfları kalmadı.”

Çölden gelen bir kükreme sesi duydum ve kulağımın içinde duyduğum halde bu ses sanki kulağımdan çok uzaklardan geliyordu. Şeytan’ın öfkesi çok büyüktü. Ferisiler artık günahlarını gizleyecek kılıfa sahip olmadıklarından, Şeytan hasatını yitirebilirdi.

Elçilerime yönelerek, “Hayatınıza kastetmeye çalışacak olanların, bu şekilde Tanrı’ya hizmet ettiklerine inanacakları zamanlar gelecek,” dedim. “Tanrı adına savaşlar yapılacak, ama bu yalnızca Şeytan’ın işine yarayacak.”

Elçilerimi bir daha göremeyeceğim için çok büyük bir üzüntü

duyduğum halde, söylemek zorunda olduğum önemli bir şey vardı: “Mutsuzluğunuz sevince dönüşecek. Çünkü kendinizi bulacak ve ebedi Baba’nın oğullarından biri olduğunuzu anlayacaksınız.”

Bu söylediklerimin şimdi ve sonsuza dek doğru olmasını diliyordum, ama Baba’nın yüreğinin o anda benimkinden de ağır olduğunu biliyordum. Ayrıca onun tarafından gönderilmiş olmaya layık olup olmadığını sormaya da cesaretim yoktu. Bunun yerine gözlerimi Tanrı’ya doğru kaldırıp dua ettim: “Baba, dünya oluşmadan önce seninle birlikte sahip olduğum şanı bana geri ver.” Ve O’nun başlangıçtan beri, hatta başlangıçtan da önce benimle bir olduğu düşüncesi bana büyük umut verdi. Bu düşünce beni bekleyen sınavlar sırasında bana güç verecek miydi acaba?

“Baba,” dedim. “Ben daha fazla bu dünyada kalamayacağım, ama adamlarım burada kalacak ve onlara Sen’in adına söz verdim. Bu nedenle, onları da içine al ve kötülüklere karşı koru. Nasıl ben Sen’in, Sen de benim içimdeysen, onlar da bizim içimizde olsunlar, bizimle bir olsunlar. İşte o zaman dünya beni gönderenin Sen olduğuna inanacak. Bana bağışlamış olduğun şanı ben de onlara vermek istiyorum ki nasıl biz bir bütünsek onlar da bir bütün olsunlar ve ben onların, Sen de benim içimde var ol.”

Tanrı’nın sevgisini içimde duyabiliyordum. Bu sevgi şiir gibi güzelliğe sahip bir hayvanı andırıyordu. Gözleri yüreğimi dağlıyordu.

Bu dualar yüreğimde yankılanmaya devam ederken, üçüncü günün gecesi olduğu halde yeniden Büyük Tapınak’a gitmem gerektiğinin bilincine vardım. Ve oraya yüreğimde bu sorularla gitmeliydim. Ağırlıkları çok fazla bile olsa, onları sorumluluğum olarak taşımalıydim.

Yola koyuldum.

44

Attığım her adımla birlikte bacaklarım ağırlaşıyordu.

Getsemani'ye vardığımızda elçilerime: “Sizler buraya oturun, ben dua etmek istiyorum,” dedim.

Bana eşlik etmeleri için Petrus, Yakup ve Yuhanna'yı yanıma alarak Getsemani bahçesine çıkan küçük tepeyi tırmandım. Bacaklarımı, sanki başka birisine aitlermiş gibi hareket ettirmekte çok zorlanıyordum.

“Nöbet tutun,” dedim ve nedenini tam olarak bilmeden Petrus'a dönerek, “Sakın yolundan şaşma,” diye ekledim. Ruhuma, ölüme benzer bir sıkıntı çökmüştü.

Sonra onlardan beni göremeyecekleri kadar uzaklaşıp kendimi yere attım. Bu saatin bir an önce geçmesi için dua ettim. Daha az korkuyla yaşamak istiyordum. Alnım boncuk boncuk terliyordu ve

ter damlaları kan damlaları kadar ağırdı. “Baba, bu kâseyi benden uzaklaştır,” dedim. Ama acı kâsesinin benden alınmayacağını bilincindeydim; bu dipsiz bir uçurumdu. Kendim için o kadar çok vahlanıyordum ki, birden Baba’ma karşı büyük bir korkuyla doldu içim. O’na, “Bu benim değil, Sen’in isteğin,” dedim.

Üç elçimin yanına döndüğümde uyuduklarını gördüm. “Petrus, bir saat bile nöbet tutamadın mı?” diye sordum. Yüzüne baktığımda en az benimki kadar büyük bir dehşet ifadesi gördüm. Çünkü bir insan korkuya yenik düştüğü zaman uyumaktan başka ne yapabilir? Ancak Petrus yeniden sadakat yeminleri ederek, bana nöbet tutacağına dair söz verdi. Ona yönelerek, “Ruh isteklidir, ama beden güçsüzdür,” dedim.

Bahçede tek başına dua etmek üzere yanlarından ayrıldım. Ve ihanetin kokusu adeta çiçeklere sinmişti. Üçünün yanına geri döndüğümde, yeniden uykuya dalmışlardı.

“Bu kadarı yeter,” dedim. “Saat geldi!”

Daha sözlerimi tamamlamadan Yahuda yanımıza geldi. Doğruca bana doğru gelerek, “Üstat, Üstat,” dedi ve beni dudaklarımdan öptü. İşte o anda, onun da beni sevdiğini, hatta kendisinin bile tahmin ettiğinden çok daha fazla sevdiğini anladım.

Dudakları ateş gibi yakıcıydı. Nöbetçilere, “Öpeceğim adam Mesih gibi konuşuyor,” demiş olmalıydı. Adamlar beni tutuklamak için doğruca yanıma geldiler. O anda Petrus kılıcını kaldırarak başkâhinin kölesinin kulağına indirdi. Zavallı adamın kulağından kanlar boşandı. “Daha fazla acı çekme,” diyerek kulağına dokundum ve onu iyileştirdim. Sonra adını sordum. “Malkus,” dedi. Roma as-

kerleri Yahudi olmasından dolayı Malkus'a yardım etmek için kollarını bile kıpırdatmamışlardı ve benim yarasını iyileştirdiğimi gördükten sonra da tamamen geri çekildiler.

Tapınak nöbetçilerine dönerek, "Buraya bir hırsız yakalamaya mı geldiniz?" diye sordum.

Bunu duyan adamlar beni derhal sıkıca tuttular. Yakup ile Yuhanna oradan kaçtılar. Petrus bile gitmişti. Romalı askerler de öyle.

Nöbetçilerin beni götürmelerine direnmeden boyun eğdim.

45

Beni başkâhin Kayafa'nın evine götürdüler. Ev çok büyüktü. Uzun bir koridorun öbür ucunda bir ateş yakılmıştı ve Kayafa'nın hizmetkârları bu ateşin başında ısınmaya çalışıyorlardı. Beni uzak-tan izlemiş olan Petrus'un şimdi onların arasında oturmuş ısındığını görebiliyordum.

Beni tutan adamlar gözlerimi bağladılar. Gözlerim bağlandıktan sonra içlerinden biri yüzüme bir tokat attı. Bunun üzerine diğerleri alayla, "Peygamber efendi, söyle bakalım sana kim vurdu?" dediler.

Göremediğim bir başkası yüzümde tükürüğünü bıraktı.

Daha sonra papazlar, yaşlılar ve Yüksek Kurul'un birkaç üyesi geldi. Onları yalancı tanıkların izleyeceğini biliyordum. Az sonra iki adam başkâhine, "Bu tapınağı yıkacak ve üç gün içersinde yenisini inşa edeceğim," demiş olduğumu anlattılar. Ama bir türlü tapınağı kendi ellerimle mi, yoksa ellerimi kullanmadan mı inşa edeceğim konusunda fikir birliğine varamadılar.

Bunun üzerine Kayafa gözlerimdeki bağın çözülmesini buyurdu. Uzun boylu bir adamdı ve peygamberlere yaraşacak beyaz bir sakalı vardı. Diğer adamların tam ortasında duruyordu. Kibarca, “Sorularımı yanıtlayacak mısın?” diye sordu.

Karşılık vermedim. Bu sessizliğimi küstahlık gibi algılamış olacak ki, Kayafa, “Tanrı rızası için rica ediyorum söyle: Tanrı’nın Oğlu, Mesih’imiz sen misin?” diye konuştu.

Benden Tanrı rızası için konuşmamı istemişti. Halkımın başkâhinine yalan yere yemin veremezdim; Tanrı’nın Oğlu olduğum ve bu nedenle din adamlarından yarı yarıya üstün olduğum halde. Bu nedenle, “Ben söylediğin kişiyim,” diye karşılık verdim. Bu sözler gökten de inmiş olabilirdi. Ağzımdan çıkarlarken bana öylesine uzaktılar ki!

Başkâhin şaşırılmış görünmüyordu. Kayafa bilinçli bir biçimde giysilerini yırtarak, “Tanıklara gerek kalmadı. Tanrı’ya edilen bu küfrü hepiniz duyunuz,” diye konuştu.

Ve Kayafa giysilerini yırtarak herkese, benim Tanrı’nın Oğlu olmaya hakkım olmadığını Yahudilerin oğlu olduğumu, ilan ediyordu. Ve bu oğul öylesine büyük bir günah işlemişti ki, başkâhin giysilerini yırtmak zorunda kalmıştı. Halkımızı birbirine bağlayan kan bağına göre ben onun evladiydim ve şimdi onun lanetine uğrayarak ölüme mahkûm ediliyordum.

Nöbetçiler bana vurmaya başladılar. Kayafa’nın bu sözleri, çektiydikleri işkencelere tanıklık edebileceğim konusundaki korkularını alıp götürmüştü. Bu nedenle kendilerini artık yüzüme de vurmakta özgür hissediyorlardı.

Petrus’u hâlâ görebiliyordum. Salonun öbür ucundaki bir bankta oturuyordu ve bir hizmetçi yanına yaklaşıp, “Sen de Nasıra’lı İsa

ile birlikte tapınağa gelen adamlardan biri değil misin?” diye sorunca Petrus, “Neden söz ettiğini anlayamadım,” diye karşılık verdi.

Ama hemen kadının yanından ayrılıp, gecenin ayazına karşın kapının önündeki sundurmaya çıktı. Onu orada gören başka bir hizmetçi, “Bu adam onlardan biri,” dedi.

Petrus beni bir kez daha inkâr etti. “Kadın,” dedi ona. “Ben onu tanımıyorum.”

Bir adam yanlarına yaklaşarak Petrus’a, “Sen onun adamlarından biri değil misin? Lehçen Celile lehçesini andırıyor,” dedi.

Petrus ise, “Sözünü ettiğiniz adamı tanımıyorum,” diye karşılık verdi.

Ve o sırada bir horoz öttü. Henüz geceydi, sabah olmamıştı ama horoz yine de ötmüştü. İşte o anda Petrus söylemiş olduğum sözleri anımsadı.

Sundurmadan ayrıldı. Ağlamaya başladı. Ağladı, ağladı. Petrus’un acısı bir anda tıpkı bir mızrak gibi böğrüne saplandı. Horoz bir defa ötmeden önce beni üç kez inkâr ettiği için, ömrünü bu gecenin pişmanlığını çekerek yaşayacaktı.

Başkâhin Kayafa Yüksek Kurul’un yaşlılarıyla birlikte yanımdan ayrıldı. Ve ben de küçük bir zindana atıldım; geceyi orada uymadan, ne yapılması gerektiğini düşünerek geçirdim. Yahuda’nın beni ele vermiş olmasının önemi yoktu; o beni önceden uyarmıştı. Ama şimdi onun öğüdüne ihtiyacım vardı. Elçilerimin arasında, din adamlarımızın Romalılarla nasıl uzlaştıkları konusunda en bilge açıklamaları yapan hep o olmuştu. Bu nedenle de bu tür uzlaşıcı bir yaklaşımın ertesi sabah Kayafa’nın Yudaya valisi ile alacağı kararda çok önemli olduğunu biliyordum.

Yahuda bu iki adamdan ve Kudüs'te düzeni nasıl sağladıklarından sık sık söz etmişti. Pontius Pilatus askerlerinin Büyük Tapınak'a karşı herhangi bir küstahlıkta bulunmalarını yasaklıyor, buna karşılık olarak Kayafa da Romalı askerlerle çatışırken ölen Yahudiler için törelere uygun dini bir cenaze töreni yapılmasına izin vermiyordu.

Bu şekilde düzenin devam etmesini sağlıyorlardı. Yahudiler tek Tanrı'ya, putperest inanın tüm tanrı ve cinlerinden daha güçlü tek bir Tanrı'ya inanırken, Romalılar diğer putperestler gibi kendi kaderlerine inanmaya devam ediyorlardı. Geri kalan konularda ise Kayafa ve Pontius Pilatus genel olarak fikir birliği içersindeydiler. Yahuda'nın bana söylediğine göre, Roma valisine tapınaktan gizlice altın veriliyordu ve Yahudilerle olan ilişkisi üzerinde bunun etkisi çok büyüktü. Pilatus valiliğinin ilk yılında Roma kartalını kutsal kentteki garnizonunun sancağında apaçık dalgalandırma gâfletinde bulunmuştu. Bu putperestlik sayılıyordu ve pek çok Yahudinin Pontius Pilatus'a başkaldırmasına neden olmuştu. Kalabalık bir grup evinin önünde toplanmış ve oradan ayrılmayı reddetmişti. Pontius'un adamları vakit geçirmeden çevrelerini kuşatmış veya gitmelerini ya da ölmelerini söylemişti. Ne var ki bu Yahudilerin bir tanesi bile geri adım atmamıştı. Pilatus da pes etmek zorunda kalmış, Roma kartalını sancaktan indirmişti. Yahudiler yalnızca cesaretlerini değil, Pilatus'un valiliğe atanmasının ilk yılında Roma'daki üstlerini bir savaşla huzursuz etmek istemeyeceğini tahmin ederek, kurnazlıklarını da göstermişlerdi. Şimdi Pilatus beş yılı aşkın süredir Yudaya'yı yönetiyordu ve düzeni sağlamayı başardığı halde, her günü yeni bir başkaldırı korkusuyla geçiyordu.

Kayafa ise on yılı aşkın süredir başkâhindi. Halkın başkaldırmasına engel olunması gerektiği konusunda da Pontius Pilatus ile aynı görüşteydi. Bir başkaldırıya önyak olmayı reddetmemden dolayı hoşnutsuz olduğunu sık sık dile getirmekten pek az çekinen Yahuda işte bunları anlatmıştı. Yahuda, Yahudilerin insanların kardeşliğini kavrayabilmeleri için, öncelikle Romalıların boyunduruğundan kurtulmaları gerektiğini savunuyordu. Yahuda bize, Romalıların emri altında bulunan az sayıda zengin ve çok sayıda yoksul Yahudinin kendilerini bölen bu ayıptan kurtulmalarının tek yolunun, bu olduğunu açıklamıştı. Ben ona halkıma Baba'ma giden yolda öncülük etmek istediğimi ve tek gayemin bu olduğunu açıkladığımda Yahuda büyük öfkeye kapılmıştı. Kudüs yolculuğu boyunca bunu ona defalarca tekrarlamıştım ve Roma kartalına başkaldırma konusunda içimde en ufak bir dürtü bile yoktu. Ben kendimi Romalıların boyunduruğunda hissetmiyordum. Dünyada bizleri ellerinde tutuyor olabilirlerdi, ama Göksel Egemenlik'le karşılaştırıldığında bunun anlamı sıfırdı.

Bu, yani bir başkaldırıya önyak olmak istememem, umutlanmam için bir neden olabilir miydi? Kol ve bacaklarım sızlıyordu ve yüzüm şişmeye başlamıştı. Ve zindan gecedan bile daha karanlıktı.

46

Tan yeri ağarırken beni Kayafa'nın evinden alıp, Pontius Pilatus'un sarayının yakınındaki küçük bir odaya götürdüler. Yolda nöbetçilerden biri Yahuda'nın, Yüksek Kurul üyelerinin kendisine vermiş olduğu otuz gümüş parayı iade ettiğini anlattı.

“Papazlarımız bu parayı ne yapacaklarını bilemediler,” diye anlattı nöbetçi. “Kan bedeli olan parayı tapınağa geri almak yasalara aykırıdır.” Bu nedenle de parayı geri almayı reddetmişler. Yahuda da paraları yere fırlatıp oradan ayrılmış.

Sonra da gidip kendisini asmış. Yaklaşık üç saat önce.

Bunu nasıl anlamam gerekiyordu? Yahuda neden pişmanlık duymuştu? Baba'ma olan inancının yetersizliğinden mi? Yoksa bana gereken sadakati gösteremediği için mi? Hayır, bir şey söyleyemedim. Zaten söylemeye cesaretim de yoktu. Çünkü hüngür hüngür ağlamaya başladım; ya yüreğimin bir yarısıyla, ya da öbür yarısıyla.

Beni Pontius Pilatus'un karşısına çıkardılar. Sivri bir burnu, kemikli omuzları olan, ufak tefek bir adamdı. Ve dizleri de sivriydi; sanki başarı merdivenini beceri ve keskin zekâsıyla tırmanmıştı. Gerçekten de burnu sivri olup da aptal olan bir adamla oldukça ender karşılaşsınız. Onun bana yardım etmek isteyeceğine dair hiçbir işareti yoktu, ama ihtiyatlıydı ve ölümümü istemiyor olabilirdi. Bana daha çok gelecekteki kötülüklerin göstergesi olan güçlü bir rüzgâr-mışım gibi bakıyordu.

Yanımıza gelen papazlara, "Bu adamı neyle suçluyorsunuz?" diye sordu.

"Bu adam kötü biri ve halkımızı ayaklandırmaya çalışıyor," diye karşılık verdiler.

"Öyleyse onu alın götürün ve yasalarınıza göre yargılayın," dedi Pilatus.

"Ama bizim yasalarımız bir adamı ölüme mahkûm etmeyi yasaklıyor," diye karşılık verdiler. Bu doğrudu. İdam kararını verme imtiyazı yalnızca Romalılara aitti. Böylece Pontius Pilatus akıl danışmak üzere salondan ayrıldı. Geri geldiğinde papazlara yeniden sorular sordu ve onlar da, insanlara Roma imparatoruna vergi vermelerini yasakladığım ve kendimi kral ilan ettiğim iddialarıyla beni suçladılar.

Bunun üzerine Pilatus sorusunu bana yöneltti: "Yahudilerin kralı olduğunu söylüyor musun?"

"Öyle olduğumu söyleyenler mi var?" diye yanıt verdim.

Pilatus karşılık verdi: "Ben Yahudi miyim? Seni buraya getirenler senin papazların. Ne yaptın?"

"Benim krallığım dünya üzerinde değil," diye karşılık verdim.

Bunun üzerine beni dikkatle ve biraz da eğlenerek süzdü ve yüzümdeki şişliklerin farkına vararak, “Yine de kral mısın?” diye sordu.

“Yalnızca tek bir açıdan kralım. Ben gerçeğe tanıklık ediyor, onu anlatıyorum.”

Pilatus, “Nedir gerçek?” diye sordu. İnancı olmayabilirdi ama bir dile sahipti. “Gerçeğin olduğu yerde huzur, huzur olan yerde de gerçek var olamaz,” dedi.

Başkâhinlerden hafif itiraz sesleri yükseldi. İnancı Yahudiler, bildikleri başka hiçbir şey olmasa bile, gerçeği biliyorlardı. Ve o sabahki gerçekleri benim Romalılar tarafından idama mahkûm edilmemi.

Pilatus bu homurtuları duyunca bir kez daha, “Peki nedir gerçek?” diye sordu. Ve sorusunu kendi yanıtladı. “Gerçek mülkiyettir,” dedi. “Gerçek topraktır; özellikle de tek bir kişiye aitse. Ve en fazla gerçek bir ülkenin yasalarında mevcuttur. Sen Celile’li olduğuna göre seni yargılamak bana değil, Hirodes’e düşer. Çünkü o Roma hükümeti tarafından İdumea, Semariye ve Celile topraklarının krallığına getirildi. Ve Hirodes bu sabah Kudüs’te ve sarayım da konuğum. Bana senden söz etti. Hakkında o kadar çok şey duymuş ki, seni görmek istiyor. Belki de mucizelerinden birine tanıklık etmek istiyordur.” Pontius Pilatus gülümsedi. “Mucizelerini putperest bir adamın evinde de gerçekleştirebilir misin? Ne de olsa putperestlerin tanrıları bu evde Yahudilerin Tanrı’sına göre daha büyük bir güce sahiptirler.”

Bu sözlerden sonra beni sarayın pek çok avlusundan geçirip, Hirodes Antipas’ın kalmakta olduğu bölüme götürdüler. Hirodes

şışman bir adamdı ve pek konuşkan değildi. Dikkatini masasında oturan güzel bir kadına çevirmişti. Ne var ki askerlerinin halime ve üzerimdeki kirli giysiye bakıp güldüklerini görünce, adamlarına krallara layık bir giysi getirmelerini buyurdu. Sonra sözlerini düzelterek giysinin krallara layık olmasa bile kralın subaylarına layık olması gerektiğini söyledi. Ve bunu giymemi istedi.

Sonra, “Kudüs’te bulunduğuna göre seni yargılamak Pontius Pilatus’a düşer,” dedi. Bu sözler hoşuna gitmişti. Beni Pontius Pilatus’a geri gönderecekti. Bunu yapmak isteyen başkaları varken, bir peygamberin kuzenine elini sürmek gibi bir niyeti yoktu. Bana dönerek, “Celile’li olduğun ve benim yönetimim altında bulunan bir ülkeden geldiğin için seni Pontius Pilatus’a düzgün bir kılık içersinde geri göndereceğim,” dedi. Ve yuvalarının içinde kısmış olduğu gözleri ufacıktı; Vaftizci Yahya’nın kanlar içindeki kesik başını gördüğünde de gözleri yuvalarına böyle saklanmış olmalıydı. Bana doğru dürüst bakmıyordu bile. Eli kadının üzerindeydi.

Nöbetçiler beni yeniden sarayın içinden geçirerek Pontius Pilatus’un yanına götürdüler. Karşısında, kötü bir gece geçirmiş gibi görünen, başkâhin Kayafa duruyordu.

Pilatus, “Bana bu adamı, halkınızı yoldan çıkardığı gerekçesiyle getirdiniz,” diye konuştu. “Ama bu suçlamalarınızı haklı çıkarmak hiçbir kusurunu bulamadım. Hiroides de onun suçlu olduğunu düşünmüyor. Bakın, onu üzerinde mor bir giysiyle geri gönderdi. Bu nedenle bu adamı dövdürüp serbest bırakacağım. Eğer bir adama idam cezası vermemi istiyorsanız, bunu ancak adam gerçekten kötü biriyse yapabilirim. Çünkü ölüm nihayetinde çok acımasız bir ceza.”

Bunun ciddi bir tartışma değil, daha çok bir tür oyun olduğunun ayırımıydım. Çünkü Kayafa'nın yüzünde hiçbir hoşnutsuzluk belirtisi yoktu. Yalnızca, Roma adaletinin bedelinin o sabah oldukça pahalıya mal olacağını düşünerek, yüzünde acıklı bir ifadeyle gülümsüyordu. Pontius Pilatus beni idama mahkûm etmeye hazır olabilirdi, ama ancak kendi koşullarıyla.

Pilatus, "Eğer gerçekten ısrar ediyorsanız bu adamı yargılam, ama bu gerçekten zorunlu mu?" diyerek konuşmaya devam etti. "Bugün sizin bayramınız. Sizin ve bizim yasalarımızın ortak maddesine göre her yıl Fısıh Bayramı'nda zindanda olan bir Yahudiye özgürlüğünü bağışlıyorum. Yahudilerin kralı olan bu adamı bırakmamı ister misiniz?"

Tapınağın papazları yanıt bulmak istermiş gibi abartılı bir biçimde birbirlerine baktılar. Yandaşlarımin hiçbirisinin orada olmadığını görebiliyordum; ne de olsa çoğu yoksul ve cahil insanlardı ve Romalılardan da korkuyorlardı. Orada bulunanlar ise Büyük Tapınak'ın yaşlıları, fakihler, Ferisiler ve kentin varlıklı insanlarıydı. Ve bu insanlar papazların çevresini sarmışlardı. Ve o anda (ne yazık ki çok geç!) halkın sesinin, eserken pek çok zarara yol açabilen ancak geride kendi yol açmış olduğu yıkımdan başka bir şey bırakmayan, güçlü bir rüzgâra benzediğini ayırımsadım.

Pilatus, "Kimi serbest bırakayım?" diye sorduğunda din adamları tarafından galeyana getirilmiş olan kalabalık, "Barabas'ı!" diye bağırdı. Bu adamın adını daha önce duymuştum. Barabas bir Roma askerini öldürmüş olan bir mahkûmdu.

Pilatus gülümsedi. Roma hukuku Roma hukuku olabilirdi, ama bir Roma askerini öldürmüş olan bir Yahudiye serbest bırakması ta-

pınağa çok pahalıya mal olacaktı. Kayafa da sanki, “Bu yükü üstle-
necek güce sahibim,” demek istermiş gibi gülümsedi.

Bunun üzerine Pilatus, “Peki Mesih denen bu adamın cezası
ne olsun?”

Birkaç kişi, “Onu çarmıha ger!” diye bağırdı. Bu Pontius Pila-
tus’un ilgisinin uyanması için yeterliydi. “İsa neden çarmıha geril-
sin?” diye sordu. “Hangi büyük günahı işledi ki?”

Evet, gerçekten de meraklı görünüyordu. Yahudiler birisinin
çarmıha gerilmesini istiyorlarsa, bu kişi neden Barabas değildi? Ro-
malılar adil hükümlerin asayişin korunmasına hizmet ettiğine inan-
dıklarından, öldürme fiilini lanetliyorlardı; onlara göre cinayet ölüm
cezasını –hem de en acımasızını– hak eden bir suçtu. Ne var ki kâfir-
lik yalnızca Tanrı’ya hakaretti ve dualar aracılığıyla ya da başka bir
Tanrı’ya taparak halledilebilirdi. Romalıların görüşüne göre pey-
gamberlere, varlıklı satıcılara gösterilenden daha büyük saygı göste-
rilmemeliydi. Ve dürüst olmayan bir satıcının cezası ölüm olamazdı;
bir para cezası sorunu çözerdi. Birçok sesin yeniden, “Onu çarmıha
ger! Şu İsa denen adamı çarmıha ger!” diye bağırması Pontius Pila-
tus’u şaşırtmış olmalıydı. Ve bu onun, Yahudiler için gerçek erde-
min topraklarının egemenliğine sahip olmak değil, günahların ceza-
landırılması olduğunu anlamasını sağladı.

Pilatus bir tas su isteyip ellerini yıkadı. Sonra, “Bu adamın ka-
nından ben sorumlu değilim,” diye konuştu. Bu, onun bu yolla onla-
rın kararını desteklediğini anlamamı sağladı.

Kayafa ve yandaşları, “Bu adamın kanının sorumluluğu bizim
ve çocuklarımızın olsun,” diye karşılık verdiler. Bu sözlerinde sa-
mimiydiler, inançları çocuklarının başları üzerine yemin edecek ka-
dar güçlüydü.

Onlara, “Böyle bir yemin vermeyin! Benim kanım yalnızca çocuklarınızın değil, çocuklarınızın çocuklarının ve onların bütün soylarının üzerinde olacak. Bir felaket, diğerini kovalayacak,” diye seslenmek istedim. Ama benim de halkım olan bu halkın kararı karşısında susmalıyım.

Roma askerleri beni salonlarına götürüp peştemalim hariç üzerimdeki tüm giysileri soydular. Sonra beni kralın subaylarına layık mor bir pelerinle kuşattılar. Dikenlerden örülü bir tacı başıma oturtular ve sağ elime asa niyetine, kalın bir kamyş tutuşturdular.

Sonra karşımda diz çöküp, “Selam sana, Yahudilerin Kralı!” diye bağıştılar.

Bu sözlerden sonra ayağa kalkıp yüzüme tükürdüler ve başıma vurmaya başladılar. Onlar Romalıydı ve kabaydılar.

Dikenlerden örülmüş tacı alnıma doğru öyle bir indirdiler ki, kaşlarımdan aşağıya kanlar süzölmeye başladı. Ve süzülen bu kan, sanki ölümün beyaz solucanı etimden aşağıya doğru yürüyormuş gibi hissetmeme neden oluyordu.

Az sonra pelerini üzerimden aldılar. Karşılarında çıılçıplak kalakaldım. Sonra eski giysilerimi bana geri verdiler. Giysilerim, Rabbi’n yeni doğan bir bebeğe dokunan elleri gibi, beni yumuşacık sardılar.

47

Pontius Pilatus'un sarayından çıktığımızda, orada bizi Simun adında Kirene'li bir adam bekliyordu. Bu adam çarmıhımı taşımak üzere seçilmişti. Karşılarında çıplak durduğumda benimle neden alay etmiş olduklarını şimdi daha iyi anlıyordum. Ben artık her gün büyük bir hevesle işine giden Celile'li marangoz değildim. Çıplak halimle, benden geriye kemiklerimden başka ne kalmıştı? Adamlar yeniden kahkaha atıp bana Yahudiler kralı dediler.

Golgota adlı bir yere vardık; benim için ağlayan birçok kadın peşimizden gelmişti. Öğrencilerimden bazıları geri dönmüşlerdi ve başı bu kadınlar çekmişti. Sanki daha ben çekmeye başlamadan, çekeceğim acıları hisseder gibi sürekli ağlaşıyorlardı.

Dünyayı kadınların çabasıyla kurtarmayı amaçlamamış, yalnızca erkeklerin çabasını hedeflemiştim. Gırtlığım kupkuru olduğu halde, "Kudüs'ün kız evlatları, benim için değil, çocuklarınız için

ağlayın. Öyle bir zaman gelecek ki insanlar ‘Rahimleri boş kalmış, göğüsleri bebek emzirmemiş olan kadınlar kutsansın!’ diyecekler,” demekten kendimi alamadım.

Lanetlemiş olduğum incir ağacını düşünerek içimden, “Bunun için de bağışlanmayı diliyorum,” diye ekledim. Ve marangozluk yaptığım günlerde, iyi bir tahta parçası yarılmasın, diye dua ettiğim günleri düşündüm.

O kalabalığın arasında annemi gördüm. Çok geçmeden beni ondan koparıp alacaklardı. Şimdi, ne yazık ki çok geç, bana olan sevgisini görebiliyordum. Ben Rabbi’n armağanıyım ve yaptığım her şeyle uğraşmasının nedeni bana karşı duyduğu huşu dolu sevgiydi. Her an huşu içersinde olmak, insanın kendi çocuğunu gerçek anlamda tanınmasına engel olur. Ama şu anda içi benim için büyük bir acıyla doluydu. Yanında öğrencilerimden birinin, Timoteus’un durmakta olduğunu görünce Meryem’e, “Ağlama ben Baba’mın yanına dönüyorum. Kadın, oğluna iyi bak!” dedim. Ve Timoteus’a dönerek ekledim: “İşte Annen burada.” Adam evet der gibi başını salladı. Meryem’i evine alacaktı. O kadar öğrencimin arasında Annem’le ilgilenecek olan oydu; çünkü yüreği sabırlı ve cömertti.

Anne’mın az ötesinde Mecdele’li Meryem’in durduğunu gördüm. Ona, az önce Kudüs’ün kız evlatlarına söylediklerimle çeliştiği için alçak sesle, “Umudunu yitirme. Çocuk doğur. Çünkü Tanrı seni bağışladı,” dedim.

Golgota tepesinde benimle birlikte iki de hırsız idam edilecekti. Onları çarmıhlara çivilemişlerdi bile. Şimdi çarmıhları ayağa kaldırdılar. Onlar acı dolu çığlıklar atarlarken Pontius Pilatus yanıma yaklaştı. Boynumda asılı, üzerinde ‘Nasıra’lı İsa, Yahudilerin Kralı’

yazan levhaya baktı. Başkâhinlerin çoğu oradan ayrılmıştı ama geriye kalanlardan biri Pilatus'a dönerek, "'Yahudilerin Kralı' demek yanlış. Onun söylediklerinin hiçbir değeri yok. Bir insan yalnız kendisi söylüyor diye kral olamaz," dedi

Pilatus, "Yazılan, yazılmıştır," diye karşılık verdi.

Niyetinin ne olduğunu çok iyi anlıyordum. İlerki yıllarda insanlar beni 'Yahudilerin Kralı' olarak anacak olurlarsa, Pontius Pilatus da bunu ilk kabul etmiş olan kişi olarak bilinecekti. Ve gelecekte kral gibi yüceltilmeyeceksem de, bu kez ona göstermiş olduğu alaycılık için hayranlık duyacaklardı. Öyle ya da böyle, o iyi bir Romalıydı. Birbiriyle tamamen çelişen iki sonuçtan yarar çıkarmak gerçekten de keskin bir zekâ gerektiriyordu. Romalıların nasıl böylesine büyük bir imparatorluk kurmayı başardıklarını anlamaya başlıyordum; ama artık ne yazık ki çok geçti.

Askerler beni yerde duran bir çarımhın başına götürdüler. Ham tahta kalaslar son derece beceriksiz bir biçimde birbirine çakılmıştı. Bu kadar kötü bir biçimde işlenmiş olması beni kızdırmıştı. Askerler giysilerimi çıkarıp çarımhın üzerine uzanmamı ve kollarımı iki yana açmamı buyurdular.

Derin bir soluk aldım. Karanlık bir sabahtı. Yine yalnız ve peştemalım dışında çırlıçıplaktım.

48

El bileklerime ve ayaklarıma birer çivi çaktılar. Bağırmadım. Ama gökyüzünün yarıldığını gördüm. Kafamın içinde göz kamaştıran bir ışık vardı, sonra gökkuşağının renklerini gördüm; ruhum acıyla dolup taşıyordu.

Çarmıhı yerden kaldırıp ayağa dikerlerken, sanki daha da engin bir acı denizine dalar gibi oldum. Kendimi kaybettim. Gözlerimi yeniden açtığımda aşağıda, yerde diz çökmüş Romalı askerleri gördüm. Giysilerimi nasıl paylaşacaklarını tartışıyorlardı; çünkü hepsi de bir parçasına sahip olmak istiyordu. Ne var ki bir ucundan diğer ucuna dek dokunmuş olan eski giysimin dikiş yeri yoktu. Bu nedenle şöyle bir karara vardılar: “Gelin kura çekelim. Bu yalnızca bir kişinin işine yarar.”

Kurayı kazanan asker giysiyi yerden kaldırırken, aklıma giysime dokunduğu an kanaması kesilmiş olan kadın geldi. Aynı giysi

şimdi askerin kolunda asılıydı. Ve kumaşı, tıpkı yüzülmüş yılan derisi gibi gevşemişti.

Kulağıma bir inleme sesi, sonra bir inleme sesi daha geldi. Yanımdaki iki hırsıza baktım: Biri sağımda, öbürü solumdaydı. Aşağı-mızda bir adam, “Birçok kişiyi kurtardı, neden kendini kurtarmıyor?” diye konuştu. Bir başkası, “İşte Tanrı’nın Oğlu, hani nerede Baba’sı?” diye sordu.

Bu kez sağ yanımdaki hırsız konuştu: “Eğer Mesih’sen, beni kurtar.”

Şöyle geçirdim aklımdan. Bu adam yalnızca kendi hayatını düşünüyor. O bir suçlu. O sırada öteki hırsız, “Ya Rab, Göksel Egemenliğe ulaştığında yüzümü anımsa,” diye konuştu.

“Daha bugün sona ermeden benimle birlikte cennette olacaksınız,” diye karşılık verdim.

Söylediklerime gerçekten inanıyor muydum, hırsız bunları duymuş muydu, bilmiyordum. Sesim bir fısıltıdan bile daha alçaktı. Şimdi, ölüm saatimde bile her zamanki alışkanlığımdan vazgeçmiyor, herkese vaatlerde bulunuyordum.

Hâlâ sabahtı, ne var ki, ülkenin üzerine karanlık çökmüştü. İçimden ilahilerden bir mısra tekrarladım: “Kemiklerim sıcaktan yandı, bağırsaklarım kaynıyor; derim kapkara.”

Tıpkı yüksek ateşin etkisiyle, ateşten de berbat bir zangırdamaya yakalanan Eyüp gibi peştemalımın altında titriyordum. Yüksek sesle, “Derinliğin siması dondu,” dedim. Tanrı’nın verdiği yanıtı duyamadım. “Susadım,” dediğimde askerlerden biri yanıma yaklaşarak bana sirke sundu. Sirke içmek susuzluktan da beter olduğu için reddettiğimde asker, “Yahudiler Kralı, neden çarmıhtan inmiyorsun?” diye sordu.

Aklıma ‘Krallar’ın ikinci kitabında yazılı olan bu sözler geldi: “Beni duvarın üzerinde oturan insanlar, kendi pisliklerini yemeleri ve kendi çişlerini içmeleri için göndermedi mi?”

Yüksek sesle Babam’a seslendim: “Bana bu saatte bir mucize başılamayacak mısın?”

Babam yanıt verdiğinde, sesi tıpkı bir kasırgayı andırıyordu. Kulağıma konuşan sesi, duyduğum acıdan bile güçlüydü: “Kararımı iptal etmek mi istiyorsun?”

“İçimde son bir nefes olduğu sürece asla.”

Ama çektiğim acıda hiçbir değişiklik yoktu. Ölüm acısı iri harflerle gökyüzüne yazılmıştı. Acı tıpkı çakan şimşekler gibi bedeniimi yokluyor, tıpkı lav seli gibi kabarıyordu. Yeniden Baba’ma dua etmeye koyuldum: “Yalnızca ufacık bir mucize,” diye yakardım.

Eğer Babam beni duymuyorsa, bu artık Tanrı’nın Oğlu olmadığım anlamına geliyordu. Bir insandan fazlası olmamak ne kadar da kötüydü. “Tanrının, beni terk mi ettin?” diye bağırdım.

Yanıt gelmedi. Yalnızca çığlığımın yankısı döndü bana. Gözüümün önünde cennet bahçesi belirdi ve aklıma Rabbi’n Adem’e söylemiş olduğu sözler geldi: “Bahçedeki her ağacın meyvesini yiyebilirsin. Sana yasak olan tek ağaç, iyi ile kötüyü ayırt edebilme meyvesinin yetiştiği ağaçtır.”

Baba’mın sesi Golgota’yı inletse ve sesi gökgürültüsü gibi gürlese de, acı inanılmaması gereken bir şeye inanmama neden olmuştu.

Tanrı Baba’mdı ama yine de bazı sorular aklıma kurcalıyordu: Gerçekten mutlak hâkim O muydu? Yoksa değil miydi? Tıpkı Havva gibi iyi ve kötü bilgisine ermek istiyordum. Daha Tanrı’nın mut-

lak hâkim olup olmadığını sorarken bunun yanıtını kendim verdim: Babam yani Tanrı mutlak hâkimdi. Ama dahası da vardı. Eğer ben onun ümidini kırdıysam, o da benimkini kırmıştı. İşte iyi ve kötü ile ilgili benim edindiğim bilgi buydu. Çarmıhta olmamın nedeni bu muydu?

Askerlerden biri bir süngeri sirkeye bandırıp, onu zorla dudaklarımın arasına itti. “Bir duam var,” dedi. “Senin Barabas olmanı dilerdim. O zaman sana işkence eder, pisliğimi yüzüne sürerdim.”

İşte o anda Şeytan’ın sesini duydum: “Bana gel,” dedi; sesi kulağımın içindeydi. “Şu zorba Romalıya, insanlara tattırabileceğim birkaç utancı tattırayım. İntikamdan daha büyük bir zevk olmaz,” dedi Şeytan ve devam etti: “Ve seni çarmıhtan aşağıya indireceğim.”

Bu gerçekten de baştan çıkarıcı bir teklifti. Bunu kabul etmemi yalnızca tek bir düşünce engelledi. Şeytan’a karşı koymamı söyleyen bu düşünceyle birlikte gözlerim alev gibi yakan yaşlarla doldu. Biliyordum. Çarmıha gerilmiş olduğum saatler öğretmişti bunu bana. Babam yapabildiğini yapıyordu. Tıpkı benim yapabildiğimi yapmış olduğum gibi. Demek ki O gerçekten de benim Baba’mdı. Ve her baba gibi onun da birtakım sorunları vardı ve çoğunun da oğluyla hiçbir ilgisi yoktu. Benimle o kadar çok uğraşmış sonunda, tıpkı benim Getsemani bahçesinde tek bir adım bile atmayı başaramadığımda olduğum gibi, bitkin mi düşmüştü?

Ölümün varlığı kadar ayıltıcı olan bu düşünceyle Şeytan’ın kulağımdaki sesi kayboldu. Ve ben de yeryüzüne, çarmıhta asılı olduğum yere geri döndüm.

Ama acıyı artık eskisi kadar güçlü hissetmiyordum, çünkü yüreğimde bir lanetle ölmeyeceğimi anlamıştım. Öğrencilerime, “Sizi öldürecek olanlar Tanrı’ya hizmet ettiklerini sanacaklar,” demiştim. Ve şimdi bu sözler en zor anımda benim için bir teselli kaynağı oluyordu. “Tanrım,” diye konuştum. “Anlamıyorlar. Dünyaya boş geldiler ve dünyadan boş ayrılacaklar. Ama o zamana dek hep sarhoş olacaklar. Onları bağışla. Ne yaptıklarının bilincinde değiller.”

Tüm gücüm tükendi ve ruhum bedenimden ayrıldı. İçimi çekerek, “Bitti,” dedim ve öldüm. Onlar mızrağı daha böğrüme saplamadan önce ölmüş olduğum gerçekten de doğru. İçimden boşalan kan ve sular, sabahın sona erdiğinin göstergesiydi. Gökyüzü gibi parlayan beyaz bir ışık gördüm, ama çok uzaklardaydı. Aklıma son gelen şey yoksul insanların yüzleri ve bana ne kadar güzel göründükleri oldu ve bana inananların yakında söyleyecekleri gibi, çarmıhta onların uğruna öldüğüm iddiasının doğru olmasını diledim.

49

Benden sonra gelenlerin hayatında, beni tanıyanlarca yazılmış inanç yüklü pek çok dini kitap oldu. Beni tanımamış olanlar tarafından yazılmış İncil'ler çıktı ortaya. (Ve onlar daha da inanç yüklüydü!) Daha sonra ortaya çıkan bu yazarlar –onlara artık Hıristiyan–deniyordu, benim seyahatlerim hakkında pek çok şey duymuşlardı. Öldüğüm sırada gökyüzüne yükselen meleklerden söz ettiler. Başkaları, tapınağın büyük perdesinin o gün yırtılarak ortadan iki parçaya ayrıldığını anlattılar. Yarılan kayalardan, açılan mezarlardan söz ettiler. Yere yatırılıp el ve ayak bileklerimdeki çiviler sökülürken yerin sarsıldığını iddia ettiler. Bazıları peygamberlerin nasıl dirilip mezarlarından kalktıklarını, nasıl kutsal kente yürüdüklerini, pek çok insana göründüklerini ve insanların nasıl, “O gerçekten de Tanrı’nın Oğlu’ymuş,” dediklerini anlattılar.

Bana yakın olanların çoğu abartıya kaçma yolunu seçti; hiçbir, sizin de görmüş olduğunuz gibi yeterli olan gerçeğe yetinecek ölçüde Baba'ya ve Oğlu'na inanmamıştı. İşte bu nedenle şimdi anlattığı gerçeğin sonsuza dek yaşaması umuduyla, –tıpkı Danyal'ın yapmış olduğu gibi– İncil'imi mühürlemek istiyorum.

Ama bunu henüz yapamam. Çünkü önce, ölümünden sonra hakkımda söylenenleri anlatmam gerekiyor. Hakkımda pek çok hikâye anlatıldı ve birkaçı da başımdan geçenlerle örtüşüyor. Evet, üçüncü gün dirildiğim doğru. Ne var ki, öğrencilerim gerçeklere efsanevi öğeler katmaktan geri kalmadılar. İnsan bir mucize yaşadığında Şeytan hikâyeye el atarak mucizeyi beşe katlar.

Anlatılanların şu kadarı doğru: Öldüğüm günün öğleden sonrasında bana inananlardan biri olan Aramatyalı Yusuf gizlice Pontius Pilatus'un yanına giderek, naaşımın ona verilmesini diledi. Yusuf varlıklı bir adamdı ve Pilatus yüklüce bir para karşılığında bu isteğini kabul etti. Bunun üzerine Yusuf bir zamanlar bana ait olan bedeni bir kefene sardı. Yanında Nikodim adında bir adam vardı. Yanlarında yaklaşık 30 kilo ağırlığında mür ve sarısabır özünden bir karışım vardı, beni yıkayıp yeni keten bezlerle sardılar ve Yahudi geleneğine uygun olarak, baharatları da bezlerin içine koydular. Çarmıha gerildiğim yerin hemen yakınında bir bahçe vardı. Bu bahçede Aramatya'lı Yusuf'un kendisi için yaptırmış olduğu, kayalar-dan oyulmuş bir mezar bulunuyordu. Ama cömertliği öylesine büyüktü ki, beni oraya defnetti.

Böylece varlıklı bir adamın mezarına yatırılmış oldum. Ve girişi büyük bir kayayla kapatıp oradan uzaklaştılar.

Bu arada Kayafa ile din adamlarının bazılarını iç karartıcı düşünceler sarmıştı. Yaptıklarının akıllıca olup olmadığından artık pek emin değillerdi. Ölümünün akşamında pek çok iyi Yahudi Kudüs sokaklarına döküldüler ve, “Günahlarımız başımıza nice felaketler açacak,” diyerek dolaştılar. Kayafa’nın adamları halklarının ve kendilerinin büyük bir cezayla cezalandırılmalarından korkuyorlardı.

Bu nedenle öldüğüm günün ertesi sabahında yeniden Pilatus’un huzuruna çıkarak onlara, “Üç gün sonra yeniden dirileceğim,” demiş olduğumu bildirdiler. Validen bu üç gün boyunca mezarımın gözetim altında tutulmasını rica ettiler. “Yoksa,” dediler. “İsa’nın öğrencileri cesedini oradan kaçırıp, halka onun gece yeniden dirildiğini söyleyebilirler. Böyle bir şeyin gerçekleşmesi durumunda huzursuzluk kat be kat artacaktır.”

Pilatus onlara, “Kendi nöbetinizi kendiniz tutun,” diye karşılık verdi. Çünkü onlardan istediği parayı ödemeyi reddediyorlardı. Sonra Pilatus, “Bu adamın kanında benim günahım yok. Bütün günah sizin halkınızın boynuna,” diye konuştu. Papazlar bu sözleri bir tehdit olarak algıladılar ve bu nedenle de parasını vermeye karar verdiler. Pilatus da nöbet tutmaları için mezarın başına Petronius ile adamlarını gönderdi.

Girişteki kayanın yerinden oynamasına bir depremin yol açtığını ve gökten aşağıya Rabbi’n meleklerinin indiğini ve bu meleklerin kar gibi beyaz giysilerini gören nöbetçilerin arkalarına bile bakmadan kaçıp gittiklerini öne sürenler çıktı.

Başkalarıysa, üçüncü günün sabahının çok erken saatlerinde, ölümün namuslu bir kadınla bir fahişeyi eşit kılması misali, Mecdele’li Meryem ile Annem Meryem’in mezarının başında buluştuk-

larını anlatırlar. Bu iki kadın burda bana layık bir tören düzenleme konusunda anlaşmışlar. Ama onlar oradayken kayayı kim kenara çekmiş olabilirdi?

Ne var ki mezara baktıklarında açılmış olduğunu görmüşler. İçeri girmişler. İçeride karşlarına uzun, beyaz entari giymiş genç bir adam çıkmış ve onlara, “Siz Nasıra’lı İsa’yı arıyorsunuz, ama o ölümden dirildi. Öğrencilerine onun Celile’ye gittiğini ve onlarla orada buluşacağını söyleyin,” demiş.

Bu gerçeğe yakın bir söylem olabilir. Çünkü üçüncü gün ölümden dirildiğimi biliyorum. Ve mezardan çıkıp dağ bayır yürüdüğümü, bir kentten diğerine gittiğimi ve bir an gelip de elçilerime görüldüğümü biliyorum. Onlara, “Neden üzgünsünüz?” dedim. Ama onlar beni tanımadılar. Kudüs’ün yabancısı olduğumu ve olanlardan haberim olmadığını sandılar. Hatta bana, “Nasıra’lı İsa’nın yasını tutuyoruz. O güçlü bir peygamberdi ama yöneticilerimiz onu çarmıha gerdiler,” diye karşılık bile verdiler.

Onlara, “Ellerime ve ayaklarıma bakın,” dedim. Ve Tomas yara izlerini görünce, parmaklarını sokmak için izin istedi (Bu nedenle de Tomas bugün bile ‘İnançsız Tomas’ diye anılır). Ama yaraları gören öbürleri hemen inanmışlardı. Çok geçmeden hepsi göğeye yükseldiğime ve Tanrı’nın sağ tarafında oturduğuma inandılar. Oysa ben yoluma devam etmiş ve onların göremeyeceği kadar uzaklaşmıştım. Aynı şekilde elçilerim de yollarına devam ederek gittikleri her yerde Tanrı’nın onların yanında olduğunu anlattılar. Ve nihayet kötü ruhları kovma gücüne sahip oldukları inancına kavuştular. Hastalara elleriyle dokundular ve gerçekten de içlerinden bazıları şifa buldular.

Öte yandan ölümüm Yahudilerin bölünmesine neden olmuştu. Çoğu elçilerime katılarak, bu yolda olanların kendilerine verdikleri adla 'Hıristiyan' oldular; geri kalanlarsa tapınağın yakınlarında kalarak, yüz yıl boyunca gerçekten Mesih olup olmadığını tartıştılar.

Sonunda varlıklı ve sofu olanları galip geldiler; Mesih böyle yoksul ve sade dilli bir adam olabilir miydi? Tanrı buna izin vermezdi.

Ne var ki bugün Hıristiyan olduğunu söyleyenler arasında da Ferisilerden zerre kadar farkları olmayan birçok varlıklı ve sofu insan var. Ve bunlar kimi zaman ikiyüzlülükleriyle ölüm fermanını vermiş olanlara bile baskın çıkıyorlar.

Benim ve elçilerimin adının verildiği pek çok kilise kuruldu. En büyük ve en kutsal olanına Petrus'un adı verildi; bu Roma'da çok gösterişli bir yer. Daha fazla altın bulunan bir ikinci yer yoktur.

Rabbi'm ve servet tanrısı hâlâ kadın ve erkeklerin yüreklerine girebilmek için mücadele halindeler. Bugüne dek bu mücadelede ne Tanrı, ne de Şeytan zafer kazanabildi. Ben her zaman Tanrı'nın sağ kolu olacağım, amacım çok daha yüce bir bilgelğe erişmek ve tanıdığım birçok insanı sevgiyle anıyorum. Annem'e büyük bir saygı gösteriliyor. Birçok kilise onun adını taşıyor; hatta bu kiliselerin sayısı benim adıma taşıyan kiliselerin sayısından fazla bile olabilir. Ve Annem oğlunun yaptıklarından son derece hoşnut.

Öte yandan Babam benimle çok fazla konuşmuyor. Yine de ona olan saygım sonsuz. Elbette elinden gelen sevgiyi esirgemiyor, ama bu sevgi sınırsız değil. Çünkü Şeytan'la sürdürdüğü mücadele günbegün çetinleşiyor. Pek çok çatışma yenilgiyle sonuçlandı. İkinci bin yılın son yüz yılında, o zamana kadar görülmemiş acımasızlıkta toplu katliamlar, büyük yangınlar ve salgın hastalıklar yaşandı.

Ama birçok insan Tanrı'nın benim aracılığım ile büyük bir zafer kazandığına inanıyor. Ve belki Şeytan gerçekten de Babam'ın bilgeliliğinin boyutlarını kavrayacak kadar akıllı değildi. Çünkü Babam yenilgi ve felaketlerden sonra yaraların nasıl sarılacağını biliyordu. Yuhanna İncili ölümünden yaklaşık elli yıl sonra tamamlandı ve Yuhanna denen bu adam (kendisini tanımıyorum) eserini yazarken Babam tarafından aydınlatılmış olabilir, çünkü Yuhanna'nın şu sözleri asla unutulmadı: "Tanrı dünyayı o kadar çok sevdi ki, kendisine inananların mahvolmayıp sonsuz yaşama kavuşabilmeleri uğruna tek oğlunu feda etti." Bu mesaj öylesine güçlü bir mesaj ki, başka hiçbir peygamberin onun adına canlarını vermeye hazır bu kadar çok inananı olmadı. Elbette ben de yalnızca bir peygamber değil, O'nun öğrenciyim.

Yine de gerçek cennetten bile daha değerlidir. Bu nedenle şunu anlamamız gerekiyor: Babam Şeytan'ı alt edememiş olabilir ama ben çarmıhta öldükten kırk yıl sonra, bir milyon Yahudi Romalılarla savaşarak öldü. Büyük Tapınak'tan geriye yalnızca taş bir duvar kaldı. Ve Tanrı burada da en az Şeytan kadar kurnaz olabileceğini kanıtladı. Evet, O kadın ve erkekleri Şeytan'ın anladığından daha iyi anlayabiliyordu. Çünkü O, yenilgiyi zafer ilan ederek, bir yenilgiden yarar sağlanabileceğini biliyordu. Şimdi, bugünlerde pek çok Hristiyan kazanan tarafta olduğuna inanıyor, zaferin daha onlar doğmadan önce kazanılmış olduğunu düşünüyorlar. Benim çarmıhta çektiğim acıların zaferinin kendilerine ait olduğu inancındalar. Bu nedenle Babam'ın muradı açısından hâlâ önemli bir rol oynuyorum. Ve hatta Babam erkek denen canlıya ve kadın denen canlıya iletmek istediği sevgiyi benim kutsamalarını aracılığıyla sunuyor ve ben de bu sevginin yumuşak olan kaynağı kalmak için çaba sarf ediyorum.

Ama Pontius Pilatus'un, "Gerçek olan yerde huzur, huzur olan yerde de gerçek olamaz," sözlerini düşünmeden de edemiyorum. Bu nedenle de huzur değil, bir kılıç getiriyorum. Bizi olmamız gerekenden daha aza indirgeyen her şeye karşı savaşıyorum. Şeytan'ın açgözlülüğümüzün ürünü olan şeylerin asil bir çukur ve kendisinin de özgürlüğün ruhu olduğu konusunda beni ikna etmesini istemiyorum. Peki Şeytan'dan başka kim bize yolumuzun daha az engebeli olması gerektiğini söyleyebilir? Çünkü sevgi bizi iyi sona götüren güvenli bir yol değil, zorlu hayat yolumuzun sonunda kazandığımız ödüldür. Bu nedenle sık sık yoksulların yüzünde görülen umut ifadesi geliyor aklıma. Ve işte böyle anlarda duyduğum acının derinliklerinden büyük bir şefkat duygusu yükseliyor ve içimin yeniden yaşama sevinciyle dolmasını sağlıyor.

SON

BİR DE BENİ DİNLEYİN!

NORMAN
MAILER

Nasıra'lı genç vaizin kısa yaşamındaki söylemleri, iki bin yıldır Batı medeniyetlerine damgasını vurmuş; zaferleri, ahengi; anlaşmazlıkları ve felaketleri geniş ölçüde belirleyen tek etken olmuştur.

Norman Mailer, İsa'nın yaşamı hakkında yazdığı bu romanda, İsa, "Benimle konuşan Tanrı mı? Yoksa ben gâipten sesler mi duyuyorum? Eğer bu konuşan Tanrı ise Oğlu olarak neden beni seçti? Eğer Tanrı değilse mucizeler yaratma gücünü bana kim verdi?" diye sormaktadır.

İlkilemler içinde yaşayan yetenekli ve dindar marangozun öyküsünü okurken onun; tutkuları, kuşkuları, gücü ve zaaflarıyla bizlerden farklı biri olmadığını anlıyoruz.

Günümüz yazarlarının en ünlülerinden biri olan Norman Mailer, bize düşündürücü, eğlendirici, acıklı, tutkulu ve kışkırtıcı bir eser sunuyor.

ISBN 975-21-0361-8

